

vergadering **25**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 7 maart 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUALITEITSDEBAT over de toepassing van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht – 6 (2017-2018)	5
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	29
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de aangekondigde Amerikaanse invoerheffingen op staal en aluminium	
ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de dreigende handelsoorlog met de Verenigde Staten	29
ACTUELE VRAAG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het recente arrest van het Europees Hof van Justitie in de Achmea-zaak en de mogelijke gevolgen ervan voor de CETA-handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en Canada (Comprehensive Economic and Trade Agreement)	
ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitspraak van het Europees Hof van Justitie betreffende de geschillenregeling in een intra-EU-BIT (Bilateral Investment Treaty) en de mogelijke gevolgen voor het CETA	34
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de klimaatimpact van de kernuitstap in 2025	
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitspraken van federaal minister van Energie Marghem betreffende de gewestelijke engagementen in het energiedossier	39
ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de vervrouwelijking van het bedrijfsleven en de voorbeeldfunctie ter zake van de overheid	45
ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de indeling van Vlaanderen in zorgzones	48
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het kaderdecreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelings-samenwerking – 1424 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	52
Artikelsgewijze bespreking	56

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de rechtspositie van het personeel van de centra voor volwassenenonderwijs en tot wijziging van het financieringsluik van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs – 1444 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	56
Artikelsgewijze bespreking	60
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg – 1428 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende de organisatie van pleegzorg – 1429 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	61
Artikelsgewijze bespreking	68
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen – 1430 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende interlandelijke adoptie – 1431 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	68
Artikelsgewijze bespreking	73
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het kaderdecreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelings-samenwerking – 1424 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	73
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de rechtspositie van het personeel van de centra voor volwassenenonderwijs en tot wijziging van het financieringsluik van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs – 1444 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	74
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg – 1428 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	74
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen – 1430 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	75

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende de organisatie van pleegzorg – 1429 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	75
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende interlandelijke adoptie – 1431 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	75
MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch tot besluit van het op 7 maart 2018 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de toepassing van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht – 1513 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	76 76
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	76
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	78
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	78

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 13.59 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Ludo Van Campenhout: ambtsverplichtingen;

Martine Taelman: familieverplichtingen;

Rob Beenders, Guy D'haeseleer, Danielle Godderis-T'Jonck, Yamila Idrissi, Nadia Sminate: gezondheidsredenen.

Minister Philippe Muyters is eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/20)

ACTUALITEITSDEBAT over de toepassing van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht**– 6 (2017-2018)**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de toepassing van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, collega's, de kinderen die werden geboren in 2006 starten volgend schooljaar hun schoolloopbaan in het secundair onderwijs. In 2006 werden er 2,5 procent meer kinderen geboren dan in 2005. We weten dat al sinds 2006, en dan weten we ook dat we in 2012 2,5 procent meer plaatsen nodig hebben op basisscholen en dat we in 2018 ook 2,5 procent meer plaatsen nodig zullen hebben in het secundair onderwijs. Die stijging van de geboorten is zich blijven doorzetten.

Het gevolg is dat we de afgelopen jaren in het parlement al vaak hebben gedebatteerd over het capaciteitstekort in het basisonderwijs. Dat tekort verplaatst zich nu, en dus lijkt het erop dat de discussie zich zal verplaatsen en dat we nu met een probleem in het secundair onderwijs zullen zitten en we jaar na jaar zullen moeten debatteren over het capaciteitstekort in het secundair onderwijs als er niet dringend iets gedaan wordt. Eigenlijk is dit perfect te voorspellen en hoeft je geen visionair te zijn om te zien wat er de komende jaren op ons afkomt.

Velen onder ons hebben kinderen en iedereen wil het beste voor zijn kind. Ik begrijp dan ook de ontgoocheling van ouders en kinderen. Naar de middelbare school gaan is een ongelooflijk belangrijke stap in het leven van een kind. Kinderen willen die overstap maken met klasgenootjes of kiezen voor een bepaald project: een school sterk in wetenschappen en techniek of sport. Door een gebrek aan capaciteit kan niet ieder kind naar de school van zijn of haar eerste keuze. Het recht op vrije schoolkeuze wordt belemmerd door een acuut gebrek aan capaciteit.

Minister, hoe gaan we daar nu mee om? Het is aan ons om met een aantal oplossingen te komen. Op korte termijn moet er gekeken worden wat we kunnen doen voor die kinderen die geen plek op de school van hun keuze kregen toegewezen. In Gent zijn ze daar volop mee bezig. Op lokaal niveau is er een overleg georganiseerd om te kijken hoe meer kinderen kunnen worden geholpen. Op dit moment zijn daar al 178 plaatsen bij gecreëerd in scholen waar wachtlijsten zijn. Dat is een goede zaak.

Minister, maandag hebt u overleg gehad met de onderwijsschepenen uit Gent en Antwerpen. U hebt beloofd dat er, naast die extra plaatsen, ook lesuren zullen komen. Normaal is het maar het daaropvolgend jaar dat er leerkrachten bijkomen, maar dat is voor die scholen niet te doen. U hebt dus beloofd dat u extra lesuren en leerkrachten zult vrijmaken. Minister, ik zou graag van u de bevestiging hebben dat dit effectief zal gebeuren. Een aantal scholen wacht nog met de creëren van extra plaatsen tot ze die bevestiging hebben dat er effectief lesuren en leerkrachten zullen volgen en wat de criteria zullen zijn.

De scholen vragen zich af vanaf hoeveel leerlingen ze bijkomende lesuren zullen kunnen inrichten en bijkomende leerkrachten zullen krijgen. Is dat op het niveau van de school? Er zijn nog wat vragen en we zouden graag deze namiddag antwoorden krijgen, zodat op korte termijn heel wat meer mensen kunnen worden geholpen.

Op een iets langere termijn zult u het digitaal aanmeldingssysteem in heel Vlaanderen invoeren. U kunt dat systeem dan misschien verbeteren. U hebt in de pers laten uitschijnen dat er manieren zijn om nog meer kinderen de school van hun eerste keuze toe te wijzen. Ik zou graag van u horen hoe u dat zult doen en hoe het systeem volgens u nog kan worden verbeterd. Indien u voor heel Vlaanderen een gelijkaardig systeem wilt invoeren, zullen die aanpassingen nodig zijn.

Dat is een goede zaak, maar het aanmeldingssysteem is ook gebonden aan decretale criteria die het Vlaams Parlement in 2007 heeft goedgekeurd. We zullen die criteria moeten durven te herbekijken. Wat moet er gebeuren met kinderen met specifieke onderwijsbehoeften of met kinderen die een toelatingsproef voor een bepaalde sportrichting hebben afgelegd? Moet het decreet worden gewijzigd? Dat is een taak die u en de Vlaamse Regering ter harte moeten nemen.

Minister, u zult vooral de capaciteit moeten uitbreiden. Het moet duidelijk zijn dat daar de essentie van het probleem zit. Dat capaciteitstekort is al vastgesteld in 2015, toen de door de Vlaamse Regering bestelde capaciteitsmonitor werd voorgesteld. Daaruit is drie jaar geleden al zwart op wit gebleken dat er vanaf 2017 een sterke stijging van het aantal leerlingen in het secundair onderwijs zou zijn. In 2020 zou het in Gent om 1200 kinderen, in Antwerpen om 2400 kinderen en in Leuven om 1600 kinderen gaan. Ook voor Mechelen is een tekort van 1600 plaatsen voorspeld. In Sint-Niklaas gaat het om 1200 kinderen. Het probleem is er ook in Aalst, Hasselt, Lier, Ninove en zo kan ik nog doorgaan. Dat is allemaal perfect voorspeld in de capaciteitsmonitor van 2015.

U hebt afgelopen weekend aangekondigd te zullen voorzien in 150 miljoen euro voor capaciteit in het secundair onderwijs, maar wij laten ons niets wijsmaken. Dat is geen nieuw geld. Het gaat om een bedrag van 50 miljoen euro waarin voormalig minister Smet al jaarlijks had voorzien. U hebt dat structureel verankerd en vastgelegd voor een periode van drie jaar, van 2016 tot 2018. U hebt nu verklaard dit te zullen voortzetten en nog eens 50 miljoen euro per jaar structureel te verankeren voor de komende jaren, van 2019 tot 2021.

U hebt dat aangekondigd, maar het is te weinig en het is te laat. In Gent willen de schoolbesturen voor het secundair onderwijs in 2018 beginnen te bouwen. Ze willen de echte tekorten in 2020 voor zijn. Er ligt een lijst van tien projecten

klaar. Wat echt nodig is, is dat u vanaf dit jaar voor minstens zes jaar voorziet in budgetten om te kunnen plannen en realiseren tot in 2025, wanneer de piek in het capaciteitstekort er echt zal zijn. U weet, net als ik, dat een school niet op twee jaar tijd wordt gebouwd.

Wat nu gebeurt, is dat de schaarste wordt verdeeld. Op dat vlak nemen de lokale besturen hun verantwoordelijkheid op. Aangezien dat zo niet langer kan, hebben we oplossingen nodig op korte, middellange en lange termijn. We hebben vooral oplossingen nodig op lange termijn met voldoende budgetten om iets aan het capaciteitstekort te doen, zodat deze situatie zich niet meer opnieuw voordoet. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Mevrouw Meuleman, na uw toespraak moet ik zeggen dat ik de voorbije dagen toch wel ben geschrokken en verbaasd door het een en het ander. Wat we de voorbije dagen hebben gehoord over de eerste ervaringen met een aanmeldingsregister voor het secundair onderwijs in Gent vind ik hallucinant. Er staan niet enkel, zoals u hebt vermeld, 530 kinderen op een wachtlijst. Ik kom hier zo dadelijk op terug. Verschillende kinderen is een school toegewezen die niet hun voorkeursschool is. Ze zijn voorbijgestoken door kinderen voor wie die school de tweede of de derde keuze is. Een tweeling is naar twee verschillende scholen doorverwezen.

Begrijp wie kan. Misschien speelt de dubbele contingentering hier een rol, ik laat het even in het midden. Maar de gevolgen zijn wel wat ze zijn.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijnheer Van Dijck, ik hoor u al in uw eerste zinnen enkele onwaarheden verkondigen. Het verhaal van die tweeling bijvoorbeeld klopt niet, die kinderen zitten ondertussen op dezelfde school. *(Opmerkingen)*

Bovendien, mijnheer Van Dijck, vraag ik mij af waarom u schiet op een systeem dat in Antwerpen zal worden uitgerold op exact dezelfde wijze, en op een systeem dat in Brussel is uitgerold en daar lichtjes anders is, maar met resultaten die absoluut niet beter zijn. De minister dacht dat er meer kinderen de school van hun eerste keuze zouden krijgen, dat is absoluut niet het geval: het werkt niet beter.

Welk systeem stelt u voor? Als er schaarste is, als er maar zes stukken taart zijn en er zijn tien kinderen die een stuk taart willen, hoe gaat u dan de taart verdelen? Dat is het probleem dat zich voordoet. Ik wil van u graag een oplossing.

Kris Van Dijck (N-VA): Mevrouw Meuleman, ik zat nog maar in mijn inleiding en ik krijg de kans niet om mijn stelling uit de doeken te doen. Als u me even toestaat...

Als dat allemaal niet waar is, als het niet waar is van die tweeling, is het dan ook niet waar van die leerling die voor de topsportschool koos? Die leerling die een ingangsexamen deed of een toets...

Elisabeth Meuleman (Groen): Dat is decretaal.

Kris Van Dijck (N-VA): En vervolgens geen plaats kreeg? Of de leerling die een kunstopleiding volgt en vervolgens naar een school gestuurd wordt waar die opleiding niet bestaat? Is dat allemaal niet waar?

Mijn aanvoelen was in elk geval dat tot voor kort het systeem van Gent – en dan ging het vooral over het basisonderwijs, laat ons daar een groot onderscheid in maken – altijd werd aanzien als het toonbeeld voor heel Vlaanderen. Wat blijkt nu? Nu er problemen zijn met het secundair onderwijs, nu is het ineens de schuld van Vlaanderen.

Het is de schuld van minister Crevits. Het is de schuld van deze meerderheid. Als het goed is, de pluimen op de hoed. Als het fout is, heeft de andere het gedaan. Wij kunnen in elk geval niet leven met het feit dat er op die manier keuzes worden gemaakt die men nu benoemt als zijnde anomalieën, een eufemisme waar wij geen vrede mee kunnen nemen.

Het capaciteitsprobleem, mevrouw Meuleman en anderen, bestaat. Het situeert zich op twee niveaus. Het eerste gaat over het aantal stoeltjes in een regio, in een stad. Er is nog een ander capaciteitsprobleem dat moeilijker oplosbaar is. Er zijn nu eenmaal populaire en minder populaire scholen. Er zal altijd een systeem zijn waar niet iedereen een toegang tot zijn of haar voorkeur krijgt. Dat is nu eenmaal zo.

Ik wil nog meegeven, collega's, dat het deze Vlaamse Regering is die serieuze tanden bij gestoken heeft. *(Opmerkingen)*

Maar ik ben antwoorden aan het geven op uw vragen. Laat me even mijn redenering afmaken. Het is deze regering die nu tanden bij gestoken heeft. Ja, het duurt lang om scholen te bouwen, maar tijdelijke ingrepen zijn ook al vaak toegepast. Sommigen doen daar minimalistisch over, maar tot op heden heeft nog nooit één kind geen stoel gekregen. *(Opmerkingen)*

Nog niet! Wij blijven daarin investeren en daarop inzetten! Er was een tijd, mevrouw Meuleman, dat de ministers de vragen kregen: waarom wordt er geen bijkomende capaciteit gebouwd? Waarom doen we niet aan scholenbouw? De heer De Meyer was op dat moment, twintig jaar geleden, ook aanwezig toen de stelling geponeerd werd: 'Stenen betogen niet, mensen wel'. Dat was het adagium tot voor kort! Deze regering heeft wat dat betreft serieuze tanden bij gestoken.

In ieder geval, collega's, op welke manier kunnen we transparant aan de mensen, aan de kinderen een school toewijzen? We willen om te beginnen af van kampeertoestanden. Die toestanden zijn vaak niet eens nodig.

De voorbije weekends hebben mensen opnieuw dagen en nachten in de kou staan aanschuiven, hoewel bleek op de dag dat er moest worden ingeschreven dat er nog voldoende plaatsen waren. Laat ons dus dergelijke toestanden elimineren. Daartoe – en daarover ben ik het met velen eens – moeten wij de nodige initiatieven nemen. We moeten dat oplossen.

Ik blijf het tot vervelens toe zeggen dat ik wel degelijk geloof in een centraal aanmeldingsregister. We moeten daarbij drie onderscheiden maken. In het basisonderwijs zullen er andere regels moeten worden gehanteerd. Daar is de buurt nabijheid belangrijk. De school moet de weerspiegeling zijn van de buurt. Kinderen van de buurt moeten daarin aan bod kunnen komen, al dan niet met een sociale mix. Dat zal afhangen van hoe die buurt eruitziet. Het tweede onderscheid is zeer belangrijk voor het secundair onderwijs. Daar gaat het over de keuzes. Welke studiekeuze maak ik? Ik weet dat het voor sommigen soms te vroeg gebeurt. Zij willen die studiekeuze pas op 14-, misschien pas op 16-jarige leeftijd. Neen, de eerste stap naar het secundair onderwijs moet gebeuren op basis van keuze. Over het derde onderscheid zijn we het allemaal roerend eens en, mevrouw Meuleman, u hebt het ook aangehaald: het bijzonder onderwijs moet wel degelijk een aparte regeling kennen.

Collega's, als we op die manier een transparant, objectief en vereenvoudigd – en dat is ook belangrijk, niet alleen voor de gebruikers maar ook voor ouders en kinderen – Inschrijvingsdecreet tot stand kunnen brengen waarbij – en daar ging het dit weekend over – bij de eerste voorkeur ook rekening kan worden gehouden met de keuze van pedagogisch project en van studierichting, dan vindt u, minister, in ons een bondgenoot om daar liever vandaag dan morgen werk van te maken. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijnheer Van Dijck, ik ben het met u eens: we hebben een aanmeldingssysteem nodig dat de vrije schoolkeuze voor zoveel mogelijk leerlingen zo goed mogelijk garandeert. Dat is inderdaad wat Gent heeft proberen te doen. Maar ik heb het al gezegd: dit is het verhaal van de taart. Als er te weinig plaatsen zijn, kun je dat niet doen.

Wat u nu hebt gedaan, is wat u op Terzake ook hebt gedaan: u hebt geprobeerd het capaciteitsprobleem te minimaliseren. U zegt dat het een kwestie is van enkele populaire scholen. Dat is exact wat Pascal Smet ook zei. Twee jaar later was het een algemeen probleem en waren er overal wachtlijsten. Dit is wat nu op ons afkomt in het secundair onderwijs: nu gaat het om een aantal populaire scholen, maar in Gent zitten al veertien van de achttien scholen helemaal vol. Binnen twee jaar zitten gegarandeerd alle scholen vol. Hoe gaat de N-VA dan de vrije schoolkeuze garanderen? En beter garanderen dan het nu gebeurt? Mijnheer Van Dijck, kunt u mij dat vertellen? *(Applaus bij Groen)*

Kris Van Dijck (N-VA): In Terzake heb ik inderdaad voor een deel de capaciteitsproblemen in Gent geminimaliseerd. Maar ik had het over het eerste leerjaar. Ik las, de schepen citerend, dat er 3196 plaatsen waren voor 3004 kinderen, of zo iets. Ik kan u het citaat tonen, ik heb dat niet uit mijn duim gezogen. Wat het middelbaar onderwijs betreft, ben ik het roerend met u en anderen eens dat we tanden moeten blijven bijsteken. Wij zijn de eersten geweest om, samen met de coalitiepartners, met deze regering inderdaad de daad bij het woord te voegen. We zullen de capaciteit blijven uitbreiden.

Tweede opmerking: wie moet dat doen? De minister zegt dat ook dikwijls: wij bouwen geen scholen. We leggen qua regie een grote verantwoordelijkheid bij de steden en gemeenten. U weet net als ik wie de onderwijsverstrekkers zijn: het vrij onderwijs, het gemeenschapsonderwijs en – maar niet overal – ook steden en gemeenten. Van hen zal het inderdaad afhangen om die capaciteit uit te breiden. De steden en gemeenten, zoals Gent en Antwerpen, die zelf ook onderwijsverstrekker zijn, steken inderdaad serieuze tanden bij, tot eer van diegenen die het daar doen.

Elisabeth Meuleman (Groen): En net daarom, mijnheer Van Dijck, moeten er op de lange termijn voldoende middelen zijn. Een huis bouw je niet op een jaar. Daar doe je verschillende jaren over. Een school is groter, complexer, er zijn juridische procedures, er is een erfgoedonderzoek. Dat bouw je niet op twee jaar tijd. Dat heeft de minister ook ondervonden.

Er moeten nu dus voldoende middelen worden uitgetrokken om op lange termijn en tegen 2025 te kunnen plannen. Dan is de 150 miljoen euro die de minister opnieuw verkoopt als extra middelen, maar die allang waren gepland, onvoldoende. Er is 450 miljoen euro nodig. De minister zegt in een persbericht dat ze op dit moment met 371 miljoen euro 40.000 plaatsen heeft gecreëerd, en dat ze met 150 miljoen euro nog eens 50.000 extra plaatsen zal bijbouwen. Niemand stelt zich daar blijkbaar vragen bij. Die plaatsen worden dan plots drie keer goedkoper. Hoe leg je dat uit? Het budget van 150 miljoen euro volstaat niet om voldoende plaatsen bij te creëren. Dus zullen wij in de komende jaren tegen tekorten en persoonlijke drama's aankijken, tenzij de Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid opneemt. *(Applaus bij Groen)*

Kris Van Dijck (N-VA): Collega Meuleman, ik kan u één ding zeggen: wat u nu vertelt, hebt u op identiek dezelfde manier verteld over het basisonderwijs. Het siert u dat u die grote bekommernis had en hebt. Daarstraks heb ik u duidelijk gezegd dat geen enkel kind zonder stoel is gevallen. Geen enkel.

Elisabeth Meuleman (Groen): 3000 in Brussel.

Kris Van Dijck (N-VA): Het blijft onze ambitie om er ook in het secundair onderwijs voor te zorgen dat kinderen krijgen wat hun toekomst.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mijnheer Van Dijck, ik heb uw redenering afgewacht. Uw inleiding was een 2 minuten durende aanval op collega's van een ander lokaal bestuur. Waarom zeg ik collega's? Omdat u zelf ook lokaal actief bent. U weet ook hoeveel moed er is getoond door de schepenen van Onderwijs in de afgelopen maanden en jaren om te doen wat op een ander niveau niet gebeurde. Het zijn inderdaad de collega's op het lokale terrein die hun nek hebben uitgestoken om zo'n systeem te bouwen. Nu vanuit dit parlement heel eenvoudig de lijn doortrekken die al een hele week op Twitter en Facebook wordt getrokken door verschillende mensen, niet alleen maar wel vooral van uw partij, om daartegen in te gaan, om die mensen nog meer in de wind te zetten, dat vind ik spijtig.

U blijft ook een aantal dingen zeggen alsof het in de toekomst pas mogelijk zal worden. Als wij hier in de komende dagen een nieuw Inschrijvingsdecreet zouden schrijven, lijkt het erop dat we vanaf dan de keuzevrijheid van de ouders pas voor het eerst in Vlaanderen zouden vooropstellen. Ik moet u dan toch herinneren aan het decreet dat u zelf met de collega's van sp.a, CD&V en de N-VA in dit halfroond hebt goedgekeurd in 2011, door heel duidelijk aan de lokale overlegplatforms de mogelijkheid te geven om keuzevrijheid centraal te stellen, samen met afstand in het lager onderwijs, samen met toeval in het secundair onderwijs.

Als ik sommige mensen lees – niet van de minste, geen gewone partijmilitanten, maar kandidaat-lijsttrekkers, parlementsleden, mensen die hooggeplaatst zijn in uw en andere partijen –, dan lijkt het alsof men in Vlaanderen een school kan worden opgedrongen door de communistische centrale overlegstructuur die in die gemeenten actief zou zijn.

Wel, ik heb de cijfers opgevraagd. Ik zal vandaag een primeur geven, de journalisten zitten er toch bij. De cijfers voor Antwerpen, Gent en voor mijn stad Vilvoorde zijn gekend. We weten nu hoeveel ouders een school hebben gekregen die ze nooit hebben gekozen, die werd opgelegd door de structuur. Het is heel eenvoudig: nul in Antwerpen, nul in Gent, nul in Vilvoorde. Zo werkt dat systeem niet. De school die je kiest, de scholen die je voorkeur hebben, duid je aan. Ofwel heb je geluk en wordt het een van de voorkeurscholen, soms de tweede, soms de derde, soms de vierde, maar wel een die door jou is aangeduid, ofwel heb je geen school.

Ha ja, mijnheer Van Dijck, maar dat hebt u er even niet bij gezegd in de afgelopen dagen. Dus ontstaat er weer zo'n sfeertje van fake news. We hebben iets gelanceerd en nu gaan we dat oplossen. Neen, de vrije keuze is gegarandeerd in ons land, die staat in het decreet van 2011. U zou dat moeten weten, want de EU heeft toen op dat groen knopje geduwd. Probeer het dan ook intellectueel eerlijk te houden. Dan zal dit debat voor veel kijkers ook aangenamer worden om te volgen. *(Applaus bij Open Vld, sp.a en Groen)*

Kris Van Dijck (N-VA): Collega De Ro, ik ga dat debat intellectueel heel eerlijk voeren. We hebben dat in 2011 goedgekeurd. En de eerste vaststellingen zijn de verkiezingen in dit land geweest, mijnheer De Ro. En er is een regeerakkoord gesloten, mijnheer De Ro, waarin we duidelijk gestipuleerd hebben dat we naar een volledige objectivering willen en een maximale keuzevrijheid. En u noemt dat communistisch, wat wij zeggen. Welnu, mijn collega's en ikzelf gaan af op getuigenissen. Leg het maar uit aan de mama die zegt: 'Mijn kind heeft geen school, want ik heb een diploma, en had ik geen diploma, had ik wel toegang gekregen tot die school.' *(Opmerkingen van Jo De Ro)*

Dat is allemaal window dressing. Dat is allemaal fake news. (*Opmerkingen van Jo De Ro*)

Degenen die zeggen: 'Mijn kind krijgt zijn eerste keuze niet en moet naar zijn tweede keuze, en Jefke, zijn vriend, die het omgekeerde gekozen heeft, die krijgt ook het omgekeerde.' Wel, dat zijn anomalieën die ik zal blijven hekelen, met alle respect voor mijn collega's van lokale besturen. Maar ik weet ook dat die lokale bestuurders niet allemaal dezelfde mening hebben, collega De Ro. En dat is misschien maar goed ook. Ik, ook als lokaal bestuurder, hoed mij voor het maken van twee lijsten. Goedgekeurd in 2011, gewogen en te licht bevonden. En wij gaan voor: iedereen evenveel gelijke kansen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, en in het bijzonder collega Meuleman, ik wil toch even ingaan op die capaciteit, want dit debat is uiteraard heel belangrijk. Voor heel veel mensen is de schoolkeuze van hun kind een van de belangrijkste keuzes die ze maken en waar ze ook heel zorgvuldig in zijn.

Daarnet bent u wel heel kort door de bocht gegaan, en redelijk agressief ten aanzien van Vlaanderen, en ik vind dat hopeloos onterecht. Ik heb eergisteren de schepenen gezien. De eerste vraag die ik gesteld heb, was of er een capaciteitsprobleem was in Gent en in Antwerpen. Beide schepenen hebben gezegd dat er voor het volgende schooljaar geen capaciteitsprobleem is. Er zijn in de scholen in Gent plaatsen genoeg voor de kinderen die naar het eerste middelbaar gaan. Laat ons dus alstublieft de discussie hygiënisch voeren.

Nu gaat de discussie over het feit dat niet iedereen de school van voorkeur heeft gekregen. Ik heb met hen lang gediscussieerd over de manier waarop ze het lokaal georganiseerd hebben. Ik heb mijn administratie ondertussen ook aan het werk gezet. En wat collega Van Dyck net zei, namelijk ouders die twee keer de tweede school van voorkeur hebben, kun je perfect oplossen met een extra algoritme binnen het decretaal kader. Ik wil helpen om dat uit te werken, geen enkel probleem. Maar men heeft op dat vlak geen hulp gevraagd. Men wist wellicht dat men zo'n algoritme kon invoeren. Het is niet gebeurd. Het zal in de toekomst wellicht zo moeten.

En dan kom ik bij de middelen, collega Meuleman. Ikzelf en de vorige minister van Onderwijs hebben in totaal 371 miljoen euro vrijgemaakt om 40.000 plaatsen te creëren in het lager onderwijs. Ik bouw geen scholen. Weet u hoeveel plaatsen er effectief gerealiseerd zijn vandaag? 20.000. We hebben er nog 20.000 te gaan. Kom dan niet bij mij roepen dat het allemaal de schuld van Vlaanderen is. Er moet gebouwd worden op het terrein. (*Applaus bij de N-VA en CD&V*)

En specifiek wat Gent betreft, mevrouw Meuleman: ik houd van die stad, ik heb daar gestudeerd, maar ik vind het ook niet fijn – en de schepen heeft dat voor alle duidelijkheid niet gedaan – dat men naar mij kijkt en zegt: 'Ge zijt toch ziende blind, ge weet toch dat er meer capaciteit moet zijn?' Gent weet dat ook. Weet u hoeveel huursubsidies de stad of de scholen tot op vandaag al aangevraagd hebben? Nul. Weet u, als we kijken naar de extra's die nodig zijn, welke steden er gebruik van gemaakt hebben om met de huidige middelen al extra capaciteit te creëren in het secundair onderwijs? De stad Antwerpen. De stad Gent heeft dat niet gedaan tot op heden. Ik heb geen enkele van deze subsidies goedgekeurd.

Ik ben best wel bereid, mevrouw Meuleman, om te kijken waar we extra capaciteit bij kunnen steken in de komende jaren. U hebt daarnet gezegd dat er met 150 miljoen euro 50.000 bij komen, maar u hebt het artikel niet goed

gelezen. We zijn nu in Gent op het aantal leerlingen van 2003. De leerlingen-aantallen zijn de voorbije tien jaar gezakt. Nu beginnen ze weer te stijgen. Er is dus capaciteit in de Gentse scholen. De scholen weten dat ook. Maar men zegt nu: mogen we alstublieft een beetje plaatsen bij maken? Ja, maar dat had ook voorzien kunnen zijn. In het aanmeldingsdossier aan de Commissie Leerlingen-rechten kon men gezegd hebben: mogen we misschien, als er toch plaatsen te kort zijn, in wat extra plaatsen voorzien?

Men heeft ervoor gekozen om dat niet te doen. Ik heb er geen probleem mee dat scholen nu in extra plaatsen voorzien waar dat mogelijk is. Maar het had ook mee in het systeem kunnen zitten. Er is dus iets dat ik niet aanvaard – en dat is de reden waarom ik hier tóch het woord neem, mevrouw Meuleman. Ik heb heel veel respect, heel veel respect, voor de manier waarop Gent en Antwerpen, maar ook Leuven en Brussel – als ik zo vrij mag zijn – het voortouw nemen in deze discussies en ook in het secundair onderwijs aanmelden. Maar stop alstublieft met zwartepieten richting één partij. Dat is helemaal verkeerd. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, ik wilde al een tijdje het woord nemen. Ik moet dus even teruggrijpen naar een element dat al vroeger ter sprake kwam in het debat.

De toekomst telt, het verleden is minder belangrijk. Maar het is wel zo, voorzitter, dat ik nog tot die generatie behoor dat ik, toen ik over school-infrastructuur sprak, behoorde tot de witte raven in dit parlement. Maar goed, dat is het verleden, de geschiedenis.

Mijn vragen waren eigenlijk – de minister is er ook al op ingegaan – de volgende. Mevrouw Meuleman, is de capaciteitsmonitor volgens u een goed instrument of niet? Waardeert u de 371 miljoen euro die reeds ingezet zijn voor capaciteit of niet? Is de 150 miljoen euro extra die er vandaag opnieuw zal bij komen een goede zaak of niet? Welke termijn plant u als er middelen worden toegekend ten opzichte van het moment dat deze scholen effectief moeten worden gebouwd? Mag dat volgens u ook een beetje sneller gaan?

Ten slotte is mijn vraag: als er in sommige steden noodsituaties zouden zijn, mogen er dan ook wat extra plaatsjes worden bij gecreëerd, zoals men in veel scholen in het basisonderwijs heeft gedaan, zonder nieuwbouw en zonder dat dat veel geld en middelen moet kosten? Dit alleen voor specifieke noodsituaties. Ik weet ook wel dat dit niet alle problemen oplost, maar dit kan wel mee wat soelaas bieden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik val hier toch even van mijn stoel.

De voorzitter: U zit er nog altijd op.

Koen Daniëls (N-VA): Ja, ik zit er nog altijd op. Dank u wel, voorzitter.

Ik val hier toch even van mijn stoel als hier mensen zeggen dat er niemand is, dat er nul mensen, ouders, leerlingen zijn, die niet de school van hun keuze hebben gekregen. Want als dat waar is, dan wil dat zeggen dat al die mensen in de kranten, de mensen die ons mails sturen, liegen. Dan liegen zij.

Ik stel vast – en dat is toch niet onbelangrijk, collega's – dat mensen 'een' school kiezen. Op de websites waar de mensen moeten aanmelden, wordt de tip

gegeven om meerdere scholen aan te duiden. Maar die ouders, die willen geen meerdere scholen aanduiden. Zij zeggen, zeker wat het secundair onderwijs betreft: 'Ik wil mijn kind naar die school sturen, om allerlei redenen.' En voor mij, collega's, zijn al die redenen evenveel waard. Het gaat over het pedagogisch project. Het gaat over wat er tijdens de middagpauze gebeurt. Het gaat erover dat ze er zelf hebben gezeten. Het gaat erover dat ze met de auto voorbij die school rijden. Het gaat over studierichtingen. Het maakt mij niet uit. Maar ouders willen die school.

En als het dan een andere school wordt, dan kunt u inderdaad gemakkelijheidshalve zeggen: 'Het was ook een school die ze hadden opgegeven: de tweede, de derde, de vierde of de vijfde keuze. Ze hebben een school van hun keuze gekregen.' Neen, ze hebben 'een' school gekregen, maar niet de school van hun keuze.

Ik ben het ermee eens dat we de capaciteit moeten uitbreiden. Maar, collega's, we moeten ook eerlijk zijn. Want de vraag stelt zich: zullen die scholen waar inderdaad al die ouders naartoe willen, de capaciteit uitbreiden, kunnen uitbreiden, willen uitbreiden?

Ik herinner mij nog situaties, bijvoorbeeld in Antwerpen, waarbij er nieuwe scholen bij kwamen in het basisonderwijs en dat er bij het begin van het schooljaar zeven leerlingen waren. Want ouders zeiden: 'Dat is heel tof. Maar ik wil mijn kind niet naar die school sturen, ik wil naar een andere.'

Voorzitter, ik wil graag twee concrete suggesties doen. Eén, ik denk inderdaad dat het belangrijk is dat we hertellen wat betreft leerkrachten, in het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Ik heb daarover zelf al het woord genomen. En twee, we moeten er alles aan doen om de capaciteit die er in schoolgebouwen is, te behouden. Vorig jaar is er in Gent nog een school verkocht aan een projectontwikkelaar, die daar nu appartementen aan het zetten is. Elke plaats die weg is... En dat is met gemeenschapsgeld gekocht. 60 à 70 procent subsidies en alle werkingsmiddelen. Ja, die plaatsen zijn voor eeuwig en altijd weg.

Maar kom hier alsjeblieft niet zeggen dat er geen mensen zijn die geen school van hun keuze hebben. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer Van Dijck, ik kom uiteraard even terug bij u, want anders staat u daar helemaal voor niets vooraan op het podium. Eén ding is me niet helemaal duidelijk in uw betoog. U hebt gezegd dat wanneer we evolueren naar een nieuw systeem, dat voor de N-VA desnoods met een sociale mix is. Ik denk dat de meeste partijen het erover eens zijn dat het systeem van dubbele contingentering niet werkt en te complex is en dat we daar dus van af moeten. Ik denk dat de meerderheidspartijen het daarover eens zijn. Maar wanneer u spreekt over een sociale mix die u dan wilt invoeren, zullen we dan inderdaad kinderen toewijzen aan scholen op basis van socio-economische criteria? Want de minister heeft in de commissie en in de plenaire vergadering al herhaaldelijk gezegd dat zij vasthoudt aan die sociale mix en aan de maximale diversiteit in onze scholen. Dan is mijn vraag aan u: wat is de houding van de N-VA daarin? Zullen we inderdaad toegeven aan die door de overheid opgelegde diversiteit waarmee we dus de keuzevrijheid van heel wat leerlingen zullen beknotten? Gaat u daarin mee of hoe ziet u de sociale mix waarvoor u hebt gepleit?

Kris Van Dijck (N-VA): Mijnheer Janssens, het antwoord zit eigenlijk in uw vraag. Wij willen niet meegaan in een systeem van voorrang. Wij willen ook geen systeem zoals het vroeger was – en we moeten elkaar geen Liesbeth noemen –

waarbij scholen de keuzes maakten. Daar willen we ook van af. Wij zijn wel degelijk voor een centraal en objectief aanmeldregister. De vrije schoolkeuze is voor diegene die een keuze voor een school maakt. Sommigen pleiten ervoor de school te laten kiezen, maar daar ben ik het niet mee eens, want de scholen, en zeker de scholen die zijn erkend en gesubsidieerd, moeten ook aan een aantal voorwaarden voldoen die wij als decreetgever, denk ik, mogen opleggen. Daar ga ik dus niet in mee.

Wanneer je de eerste keuzevrijheid van ouders laat primeren, dan zal men dat in buurten waar er een serieuze sociale mix is, ook in de school zien. Dus geen twee lijsten, geen dubbele contingentering, maar één lijst en eerste voorkeur bepaalt. De feiten zullen uitwijzen dat die sociale mix, als die in de omgeving aanwezig is, ook in de school zichtbaar zal zijn.

Dat ziet men trouwens niet alleen in de steden maar ook op het platteland. Want wij doen alsof grotere kansarmoede zich alleen in de steden voordoet, maar dat is dus niet waar. Kinderen met schooltoelagen komen we in heel Vlaanderen tegen. Mama's die geen diploma secundair onderwijs hebben, komen we in heel Vlaanderen tegen. In vele basisscholen in steden en op het platteland hebben we die mix. Wij vinden dat dit niet nog eens extra op een virtuele manier moet worden versterkt. Dat is immers niet transparant en niet eerlijk.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Wanneer die sociale mix inderdaad in een buurt aanwezig is, dan zal die normaal gezien op een natuurlijke manier in de scholen zichtbaar worden. Ik veronderstel dan ook dat dit de sociale mix is die u bedoelt: een spontane sociale mix zonder dat wij daarvoor nieuwe reglementen gaan opleggen, zonder dat wij aan leerlingen, ouders of scholen aparte voorwaarden gaan opleggen.

Ik neem dan ook aan dat u niet meegaat in het verhaal van de minister die absoluut diversiteit wil in de scholen. En ik noteer dat wat u betreft, er geen socio-economische criteria zullen gelden bij het toekennen van scholen aan bepaalde leerlingen of ouders.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, ik heb de indruk dat ik destijds een fout beroep heb gekozen. Als onderwijzer werd ik opgeleid om iets uit te leggen aan kinderen tot en met 12 jaar. Nog niet heel duidelijk, he? Ik zeg: eerste voorkeur van de ouders en ik heb geen enkel probleem met een sociale mix. Sommigen stellen voor de directeurs opnieuw te laten kiezen, maar ik zeg: neen, ik laat de directeurs niet kiezen, het zal het centraal aanmeldingsregister zijn dat de keuze bepaalt. Dat zeg ik, en ik laat me geen woorden in de mond leggen dat ik in tegenspraak zou zijn met de minister die voor de sociale mix is. Wanneer een buurt sociaal gemixt is, en heel Vlaanderen is zo, dan wil ik dat ook vertaald zien in de scholen, op een spontane manier. En ik denk dat ik dat woord ook al 4 jaar lang hanteer.

Elisabeth Meuleman (Groen): Er zit toch iets in de retoriek van de N-VA dat me niet helemaal duidelijk is. Zowel de heer Daniëls als de heer Van Dijck zegt dat elk kind naar de school van zijn eerste keuze moet kunnen gaan. Men kiest voor een pedagogisch project en men moet naar de school van de eerste keuze kunnen gaan. Leg me dan eens uit dat als er 100 plaatsen zijn en er 130 kinderen naar die school van hun eerste keuze willen gaan, hoe u dat zult doen.

Kris Van Dijck (N-VA): Dat gaat niet.

Elisabeth Meuleman (Groen): Wat doet u met die 30 kinderen die er niet in kunnen? Wie kiest u dan? Welke kinderen laat u binnen en welke kinderen laat u niet binnen? Daar hebt u nog geen oplossing voor.

Kris Van Dijck (N-VA): Men moet daar geen wiskundige voor zijn. Als er 40 plaatsen zijn en er zijn 60 kandidaten, dan zijn er 20 ongelukkig. Dat klopt. Ik kan dat niet veranderen. Zelfs met een capaciteitsuitbreiding gaan we dat niet kunnen veranderen. Zoals de heer Daniëls zegt, zullen er altijd scholen zijn waar bij wijze van spreken iedereen wil zitten. Hoe ga je dat dan oplossen? Niet op basis van 'jij hebt een diploma en jij niet'. (*Rumoer*)

Het zal dan een stuk de willekeur zijn, een stuk de willekeur. Inderdaad. Wat is het nu? Wat was het tot nu? De chronologie, eerst komt, eerst maalt. Daar willen we van af. Vandaar dat centraal aanmeldregister. Dan ga je niet voorhebben dat je wordt voorbijgestoken door kinderen voor wie die school de tweede keuze was. Dan zal het tussen de eerste keuzes zijn, en daar zul je 40 gelukkigen hebben en 20 die dat niet zijn. Ik ben daar heel duidelijk in. Dat zul je met geen enkel systeem kunnen oplossen. Dat is nu eenmaal de realiteit. Dat is de wiskundige realiteit. Daar kan ik mee leven, met een wiskundige realiteit maar met geen andere.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dat, mijnheer Van Dijck, is exact het systeem dat ontwikkeld is door Antwerpen en overgenomen en ingevoerd door Gent op dit moment. Dat is wat er is gebeurd. (*Opmerkingen van Kris Van Dijck*)

Niet door chronologie, maar door loting. Het is exact hetzelfde systeem als in Antwerpen. Het systeem is overgenomen en uitgerold in Gent. Het is het Antwerpse systeem dat is toegepast in Gent.

Wat zie je? Dat 88 procent van de kinderen hun eerste schoolkeuze toegewezen heeft gekregen. Men zal proberen om dat percentage nog naar omhoog te krijgen en zo hoog mogelijk te krijgen, want dat is de betrachting van iedereen in dit parlement. Maar 100 procent zul je niet krijgen omdat er in sommige scholen meer kinderen binnen willen dan dat er binnen kunnen. Men is nu aan het kijken om nog plaatsjes bij te maken in die scholen. Dat is wat de schepen nu aan het doen is, gelukkig geholpen door de minister die ervoor zal zorgen dat er leerkrachten kunnen komen in die scholen. Dat is exact wat er nu aan het gebeuren is in Gent. Ik begrijp niet dat u daar staat af te geven op een systeem dat ontwikkeld is in Antwerpen en dat het enig mogelijke systeem is. Het is inderdaad een stukje door toeval, door loting. De essentie is en blijft dat er voldoende plek moet zijn.

Minister, u hebt gezegd dat er nog geen capaciteitstekort is. Ik heb gezegd dat er 14 van de 18 scholen volledig vol zijn. Er zijn nog een aantal plaatsjes, maar tegen 2020 is er wel een groot capaciteitsprobleem. Tegen 2025 is er nog een groter capaciteitsprobleem. Men moet nu kunnen plannen om die scholen te kunnen bouwen en ervoor te zorgen dat die scholen er zullen staan. U verwijt de lokale besturen dat ze niet snel genoeg bouwen. Maar hoe snel bouwt de Vlaamse overheid? Hoe snel zit er een spade in de grond als de Vlaamse Regering beslist dat er in 2018 middelen voor een fietspad, een brug of een tunnel worden vrijgemaakt? Ligt die er dan volgend jaar? Ik denk het niet. Er is tijd nodig om te plannen, om te bouwen, om de procedures te doorlopen. Vandaar de vraag naar een langetermijnvisie en voldoende middelen. Dat is meer dan waarin u nu voorziet. (*Applaus bij Groen*)

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Meuleman, wat die capaciteit betreft: ook een stad die samen met scholen onderhandelt, kan voorzienig zijn.

U zei daarnet dat Gent 10 projecten klaar heeft liggen. Dat is net de reden waarom Gent in het verleden zoveel middelen heeft gekregen om in het lager onderwijs in stoeltjes te voorzien, in plaatjes voor kinderen te voorzien, maar toch is er nog 10 miljoen euro waarvan er niets is gebruikt, waarvoor zelfs nog geen dossier is ingediend. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Wij weten perfect hoeveel kinderen er geboren zijn en hoe de kinderen zullen

evolueren. Ikzelf heb beslist om een capaciteitsmonitor te maken voor het secundair onderwijs, maar het is wel aan de scholen en de steden om samen te kijken waar de beste projecten kunnen worden gerealiseerd.

Ik kijk al even naar mevrouw Van den Brandt want ze stak daarnet ook haar vinger op. Brussel heeft een paar schitterende projecten ingediend om nieuwe scholen secundair onderwijs te realiseren met middelen DBFM en met middelen huursubsidies. Men kijkt daar dus vooruit. We moeten dat samen doen. Het heeft echter geen zin dat u met het vingertje naar mij wijst of dat ik met het vingertje naar Gent wijs. We zullen die plaatsen samen moeten realiseren. Het is een gezamenlijke inspanning. Verwijt mij niet dat ik niet in de toekomst kijk, want dat doe ik.

Voorzitter, als u mij toelaat zou ik een klein misverstandje willen rechtzetten over wat hier gezegd werd over de systemen. Er is een verschil tussen wat Brussel doet en wat Gent en Antwerpen doen. In Brussel heeft men nu voor het eerst een nieuw systeem bedacht. Vroeger was dat chronologie, dit jaar is dat voor de allereerste keer als volgt. Eerst geeft men iedereen de school van eerste voorrang, dan gaat men kijken wie tweede voorrang krijgt, vervolgens wie derde voorrang krijgt. Dat geeft inderdaad de indruk dat meer kinderen eerste voorrang krijgen. Dat is goed voor die beperkte groep, maar die 20, 30 of 40 kinderen die de eerste voorrang niet krijgen, worden vaak geconfronteerd met scholen van tweede, derde of vierde voorrang die ook volzet zijn. Die vallen dan terug naar de vijfde of de zesde keuze. Om dat te vermijden hebben ze in Gent en in Antwerpen ervoor gekozen om alle scholen in de pot steken en vervolgens een lottrekking te doen. Dan krijgt iedereen de school van hoogste prioriteit. Maar wat niet in dat algoritme is voorzien, zijn de situaties die de heer Van Dijck daarnet kwam te melden: als ik mijn tweede keuze krijg en de heer Van Dijck ook zijn tweede keuze, waarom kunnen we dan niet wisselen? Je kunt perfect een computer dat laten doen en de volgorde van de lijsten volgen. Dat moeten we meenemen naar volgend jaar om dat te proberen oplossen.

Collega's, ik kom tot de dubbele contingentering en de sociale mix. Het is wel eens interessant om lang te praten met de schepenen. De stad Antwerpen heeft de resultaten van de voorbije twee jaar eens door de computer laten rollen zonder dubbele contingentering. Weet je wat het verschil was, collega's? Drie leerlingen op honderd zouden een andere school toegewezen gekregen hebben. Hoe komt dat? *(Opmerkingen van Björn Rzoska)*

Kris Van Dijck (N-VA): Ja, dat is voor mij.

Minister Hilde Crevits: Dat is eigenlijk voor elk van de partijen. Ik wil de discussie ontmijnen. Ik zou dit dossier opgelost willen krijgen zodat we vooruit kunnen.

Hoe komt dat? In Antwerpen tikken sowieso al heel veel leerlingen aan als indicatorleerling. Je moet het ingewikkelde systeem van die dubbele contingentering niet meer toepassen, je krijgt spontaan die sociale mix als je werkt met de lottrekking.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik zie collega Meuleman bevestigend knikken.

Minister Hilde Crevits: Wel, collega's, geef dan voor dat principe een groot applaus en we kunnen weg. Het probleem is opgelost. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Ik denk dat dit onderwerp voldoende besproken is. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

U vraagt de schorsing?

Bruno Tobback (sp.a): We zijn vanuit de oppositie constructief. Als de meerderheidspartijen zich een kwartiertje willen terugtrekken en dan met dat volledige applaus komen, dan zijn wij bereid daarop te wachten. Misschien is het dan effectief opgelost. Maar misschien ben ik te optimistisch.

De voorzitter: Ik zie aan de non-verbale communicatie van de fractieleiders dat dat niet nodig is.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, er is al veel gezegd in het debat. Ik wil vooral aangeven hoe wij ertegenover staan vanuit onze fractie. We hebben de voorbije dagen opnieuw – dit doet zich spijtig genoeg jaarlijks voor – verhalen mogen lezen en horen van mensen die teleurgesteld zijn omdat ze niet de school van hun eerste keuze gekregen hebben voor hun kinderen. Wij hebben ook kunnen vaststellen wat de impact ervan is op kinderen die vol enthousiasme uitkijken naar een nieuwe school om van start te gaan en dan tot de vaststelling komen dat ze eigenlijk nog steeds wachtende zijn en in een periode van onzekerheid terechtkomen tot uiteindelijk een school wordt toegewezen. We moeten alle inspanningen doen om daar oplossingen voor te vinden. Ook voor ons is het van groot belang dat zoveel mogelijk ouders, het liefst allemaal, de eerste school van hun keuze kunnen krijgen. Wij hebben vandaag gelukkig heel veel gemeenten en steden waar dat ook het geval is. Maar we hebben in een aantal gemeenten en steden capaciteitsproblemen die we al verschillende jaren opvolgen en waar we extra middelen voor vrijmaken om aan die capaciteitsproblemen tegemoet te komen.

Wat we vaststellen, is dat met de middelen van de voorbije jaren – de minister heeft er al naar verwezen – men er op het terrein niet in slaagt om op korte termijn capaciteit bij te creëren, daar waar de vraag het grootst is. Minister, daarom vind ik het belangrijk dat we iedereen in dezen op hun verantwoordelijkheid wijzen, dat we de schoolbesturen erop wijzen dat het belangrijk is om hun capaciteit uit te breiden als ze vaststellen dat er veel kinderen bij hen op school een traject willen doorlopen, dat we ook de gemeenten vragen om inspanningen te doen om mee de schouders te zetten onder het creëren van extra capaciteit, daar waar nodig. Uiteraard stellen wij vanuit Vlaanderen middelen ter beschikking en hebben wij systemen uitgewerkt die een zeer grote ruimte en vrijheid geven aan de lokale besturen, aan de scholen ter plaatse, om met het systeem aan de slag te gaan. Maar belangrijk is dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. Daarop wil ik vandaag toch de aandacht vestigen, want het creëren van voldoende capaciteit is eigenlijk de enige manier om echt tegemoet te komen aan de problematiek die zich stelt.

Door het feit dat dit vandaag niet overal lukt, hebben wij al veel jaren een systeem uitgewerkt waarin we vastleggen op welke manier we bij een tekort bepalen wie er dan wel en wie er niet wordt ingeschreven. We hebben bij het begin van deze legislatuur geoordeeld dat het belangrijk is om het systeem onder de loep te nemen en na te gaan op welke manier we dit kunnen verbeteren. Collega De Ro heeft het al beklemtoond: we hebben in Vlaanderen altijd de keuze van de ouders als eerste prioriteit vooropgesteld, en het is belangrijk om dat in de toekomst te blijven doen. Het huidige inschrijvingsrecht is daarop gebaseerd om de keuze van ouders te maximaliseren. Onze fractie vraagt ook om dat in de toekomst te blijven doen.

We hebben heel wat hoorzittingen georganiseerd waarin we samen naar het veld hebben kunnen luisteren en hebben kunnen vragen welke systemen goed werken en welke minder goed. Wat voor CD&V duidelijk is, is dat het belangrijk is om in de toekomst verschillende systemen te blijven uitwerken omdat het basisonderwijs

niet hetzelfde is als het secundair onderwijs en het secundair onderwijs en het basisonderwijs ook niet hetzelfde zijn als het buitengewoon onderwijs. Alle niveaus verdienen een eigen aanpak, een eigen systeem, om te bepalen welke leerlingen kunnen worden ingeschreven en welke niet. Wij stellen voorop dat de keuzevrijheid van ouders gemaximaliseerd wordt en daarom vinden wij het ook cruciaal dat, daar waar we vaststellen dat de algoritmen nog niet geoptimaliseerd zijn in het systeem, die voor het volgende jaar worden geoptimaliseerd zodat de ruil die nu niet is opgenomen in het systeem, volgend jaar wel in het systeem is opgenomen zodat die kan worden toegepast en de keuze van ouders opnieuw kan worden gemaximaliseerd.

Het is heel duidelijk naar voren gekomen dat het hanteren van verschillende inschrijvingsperiodes in Vlaanderen niet optimaal is en heel veel vraagt van scholen en van ouders. Ook daar zijn wij vragende partij om meer eenvoud en meer uniformiteit te realiseren zodat wij een stap vooruit kunnen zetten.

Wij vragen ook om de kampeertoestanden in de toekomst weg te werken. Daarom vragen wij om volledig digitaal aan de slag te gaan en het aanmeldingssysteem op punt te stellen zodat het kamperen van de voorbije dagen in de volgende periode niet meer te zien zal zijn.

Wij vragen ook om voor de dubbele inschrijvingen, waardoor vele kinderen vele stoeltjes tegelijk bezetten, een oplossing te zoeken zodat op korte termijn meer capaciteit kan worden gerealiseerd.

Tot slot willen wij segregatie, uitsluiting en discriminatie vermijden. Vandaag hebben wij een instrument, de dubbele contingentering, om dat tegen te gaan. We hebben vorige week in deze plenaire vergadering heel duidelijk gesteld dat onze fractie niet getrouwd is met de dubbele contingentering, maar wij willen wel de sociale mix vooropstellen. Wij staan open voor alternatieve instrumenten die die sociale mix kunnen realiseren.

We hebben de vraag reeds op verschillende plaatsen gesteld om ons alternatieven aan te reiken. Tot vandaag zijn er nog niet zoveel suggesties binnengekomen, maar onze fractie is bereid om op zoek te gaan naar andere manieren waarop dit wel mogelijk kan zijn.

Dit zijn de verschillende opties die we vooropstellen, en we zijn bereid om samen op zoek te gaan naar de beste manier om het capaciteitsprobleem weg te werken en de eerste keuze voor ouders en leerlingen te maximaliseren. (*Applaus bij NV-A en CD&V*)

Jo De Ro (Open Vld): Kent iemand van u iemand die niet het beste wil voor zijn kinderen of kleinkinderen? Iedereen wil toch het beste onderwijs, de beste school, de beste leerkracht voor zijn of haar kind? De felle emoties van de afgelopen weken begrijpen we dan toch allemaal: de ontgoocheling als de inschrijving niet lukt via een centraal aanmeldingssysteem, de woede die men voelt als men geen vrijaf krijgt om te gaan aanschuiven, de wanhoop als men als alleenstaande mama of papa geen netwerk heeft om op terug te vallen om aan te schuiven, het gevoel van hulpeloosheid als men de indruk krijgt dat anderen meer informatie, meer rechten of meer kansen krijgen, kortom het gevoel gefaald te hebben als ouder voor de toekomst van jouw kind.

Ik ken die angst persoonlijk. Alle mama's en papa's hier in de zaal moeten zich maar eens inbeelden met welk gevoel van stress en onmacht ik mij op 5 juli 2015 haastte naar de school die om elf uur 's ochtends meedeelde dat er nog vijf plaatsen vrij waren voor de richting waar mijn zoon zijn zinnen had op gezet, na de grote ontgoocheling van een B-attest. Vijf plaatsen. Een speelplaats vol ouders. Welke andere ouders hebben een ticketje dat vóór het mijne komt?

Hoeveel van die ouders gaan ook voor die richting en dat leerjaar? Het aftellen begon. Kunt u zich even inleven in het gevoel dat een ouder op dat ogenblik heeft? Hou dat gevoel even vast de rest van ons debat.

Om die emoties, die angst van ouders en leerlingen zoveel mogelijk weg te nemen is er de afgelopen jaren door de lokale besturen en inrichtende machten hard gewerkt om in capaciteitssteden aanmeldingssystemen uit te bouwen om zo kamperen overbodig te maken. Als ik dat hier zo zeg, dan klinkt dat eenvoudig. Maar dat is het niet. Ik meende het vorige week ook 100 procent toen ik zei dat de grootste moed in dit dossier niet vanop het Vlaamse niveau, niet vanuit het parlement, niet vanuit de regering of vanuit de administratie komt, maar op het lokale terrein nodig is.

De tijd dat een schepen van onderwijs diploma's uitreikte en lintjes doorknipte is al lang voorbij. Dat weten Claude, Elke, Jef, Sofie, Loes, Katrien, Jo, Lut, Patrick, Eva, Marc, Mohammed en alle andere schepenen van onderwijs maar al te goed. Zij steken telkens weer hun nek uit en ze zijn de afgelopen week afgemaakt door de Twitter-stuurlui-aan-wal die het beter kunnen maar het zelf nooit moeten doen of moeten uitleggen. Dat is het gevoel van onmacht dat bij die schepenen leeft en daarvoor vraag ik hier van iedereen wat meer respect... (*Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen*)

...ook vanop die banken die met één voorbeeld het werk van vele mensen neerhalen. Het zijn ook die lokale besturen die die schoolbesturen aan tafel krijgen en die naar de ministers gestapt zijn om meer middelen te hebben, maar die zelfs ook als lokale inrichtende macht de afgelopen jaren tussen de 100 en 150 miljoen euro bijgelegd hebben om die capaciteit te creëren, om gronden aan te kopen waar Vlaanderen geen geld voor heeft en om het bouwproces te begeleiden.

Een stelling die de laatste weken weer eens opgang maakte was: 'Hoe is het in hemelsnaam mogelijk dat men die plaatstekorten niet zag aankomen, kon men dat dan niet opvolgen?' Dat zegt men op lokaal vlak, maar vooral ook hier in Brussel. De heer Parys is er momenteel niet, maar hij en ik waren twee van de kandidaten die al in 2009, met betrouwbare cijfers en met de nodige acties, aandacht vroegen voor dit thema. De reactie van de toenmalige minister was dat het geen probleem zou zijn. De pers geloofde het en de publieke opinie geloofde het. Nu weten we meer.

Ik zeg dat nu niet met enig gevoel van trots omdat wij de slimsten waren en dat al hadden voorzien. Ik zeg dat vooral omdat we niet mogen vervallen in een situatie waarin we onderschatten hoe groot de problemen kunnen zijn of zijn. Een secundaire school wordt niet op dezelfde wijze gebouwd als een basisschool. Dat is complexer en kost meer geld. Vlaanderen geeft minder subsidies voor de bouw van een secundaire school. De lokale inrichtende machten zitten op hun tandvlees, want ze hebben zich al in de schulden gestoken voor de capaciteit in het basisonderwijs.

Vanuit onze lokale en Vlaamse ervaring zeggen wij dat er meer nodig is. Het gaat niet enkel om meer middelen dan die driemaal 50 miljoen euro. We moeten er vooral voor zorgen dat we voor het zomerreces met al die partners rond de tafel zitten. We moeten zien waar die capaciteit er komt, wie zal bouwen en wie niet kan bouwen. We moeten de scholen bijstaan. Kunnen we die mensen helpen? Kunnen we Vlaamse ambtenaren naar de lokale besturen sturen om de omgevingsvergunningen in orde te brengen? De Vlaamse overheid kan onderhandelen met provincies en bedrijven die nog terreinen hebben. In de steden liggen niet veel terreinen meer. Iedereen wil die terreinen hebben. Dat moeten we doen.

Voor iedereen denkt dat ik het enkel over de capaciteit zal hebben, wil ik een tweede punt maken dat mogelijk nog persoonlijker en emotioneler is. We moeten

vermijden dat we onze gemeenschappelijke strijd tegen segregatie en voor gelijke onderwijskansen on hold zetten tijdens onze zoektocht naar oplossingen voor het capaciteitsprobleem. We mogen niet stellen dat daar nu even geen tijd voor is en dat het nu eerst tijd is voor iets anders. Dat zou een cruciale fout zijn.

Mijnheer Van Dijck, het is de fundamentele verontwaardiging van veel Vlaamse volksvertegenwoordigers om het feit dat in Vlaanderen op het einde van de jaren 90 nog altijd kinderen werden geweigerd op basis van afkomst, religie of armoede die ertoe heeft geleid dat toenmalig minister Vanderpoorten een coalitie en een brede meerderheid van SP, Agalev, VLD en Volksunie heeft gezocht om de gelijke onderwijskansen te creëren. Hier zitten niet veel Vlaamse volksvertegenwoordigers meer die hier toen al waren, maar u bent daar zeker bij.

We moeten daar fier op zijn en dat koesteren. De afgelopen dagen is niet enkel de aanval ingezet op de dubbele contingentering. Wie dat denkt, heeft niet goed geluisterd. De aanval is ingezet door diegenen die het in 2002 ook al vervelend vonden dat het Vlaams Parlement bepaalde dat iedereen evenveel kansen had om een school binnen te komen en dat dit niet langer werd bepaald door de inrichtende macht of de directeur. Die strijd mogen we niet loslaten.

'Samen leren leven' is geen slogan van een ngo. Het is het belangrijkste preventieve advies dat onze burgemeesters, procureurs en terreurbestrijders op dit ogenblik geven. Het gaat om preventieve maatregelen waarover ze het nog niet zo lang geleden in onze commissie hebben gehad. Ik denk aan de directeur van het Orgaan voor de Coördinatie van de Analyse van de Dreiging (OCAD) of aan de heer Van Leeuw, de federale procureur voor terreurzaken, die ons heeft verteld dat hij symptomen kan bestrijden, maar dat wij het recht en het voorrecht hebben aan de basis aan preventie te werken. Wij moeten ervoor zorgen dat er geen segregatie komt. Wij moeten hier actief aan werken.

We moeten in het onderwijs niet enkel voorzien in capaciteit. We zullen daar de komende maanden met de steun van de minister van mijn fractie verdomme hard aan moeten werken. We zullen echter ook moeten strijden tegen segregatie en dat zullen we, eerlijk gezegd, harder moeten doen dan we de afgelopen vijftien jaar hebben gedaan. (*Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, ik moet een bekentenis afleggen. Ik heb gehoord dat er in de meerderheid over twee zaken absoluut een consensus is. We moeten in capaciteit investeren en we zijn gehecht aan de sociale mix op school, want een school moet een afspiegeling van de samenleving zijn. Daar leren mensen samen te leven en samen te leren. We moeten daar vooral op inzetten.

Dames en heren, ik heb een vraag. Waarom hebben jullie dat de voorbije vier jaar niet gedaan? Hoe komt het dat er ouders bij de scholen kamperen? De reden is dat er niet overal een stoeltje voor elk kind is. Dat kan wel het volgende schooljaar of het schooljaar nadien het geval zijn.

Hoe komt het dat aan sommige scholen meer wordt gekampeerd dan aan andere? Sommige scholen zijn zagezegd populairder. Als men wil inzetten op capaciteit, dat men dan daar inzet op capaciteit waar de populariteit het grootst is.

Dan heb ik wel consensus gehoord hier: het is eigenlijk toch wel vaak een verhaal van de zwartepiet doorschuiven naar de inrichtende machten, naar de steden en gemeenten. Maar eigenlijk zou de consensus moeten zijn: we hebben de afgelopen jaren ons best gedaan maar het is onvoldoende. 'Plus est en vous', collega's.

Er blijven wachtlijsten, dus moet er extra worden geïnvesteerd. Dus moet de inhaalbeweging van 1,2 miljard euro die deze legislatuur begint te renderen, het DBFM-systeem, samen met de 50 miljoen euro jaarlijkse capaciteitsmiddelen, nu worden voortgezet. Daarbovenop moeten er middelen worden vrijgemaakt, zo simpel is het. U had dat de voorbije periode kunnen doen. De vraag is: wanneer gaat u doen wat u zegt? 'Put your money where your mouth is.' (*Applaus bij sp.a*)

Ik hoor hier consensus over extra capaciteit, maar we weten allemaal, collega's, dat er vandaag in het buitengewoon onderwijs onvoldoende capaciteit is voor kinderen met bepaalde en specifieke problemen. Kinderen moeten soms tot twee of zelfs drie uur op een bus zitten om gewoon het recht op onderwijs te krijgen dat aansluit bij hun eigen specifieke problematiek. Ik heb daar niemand iets over horen zeggen. In een beschaafd land als het onze mag met een kind met een specifieke zorgnood niet worden gesold. Het mag niet de inzet zijn van het debat. Daar moet gewoon een oplossing voor komen. Elke zorgnood moet een plekje op school krijgen.

Niet alleen een plekje op school, collega's, want als er vandaag gekampeerd wordt bij zogenaamde populaire scholen en bij andere scholen niet, dan heeft dat niet alleen te maken met de kwaliteit van het onderwijs, maar vaak met het imago van bepaalde scholen. Laat ons daar niet flauw over doen.

Het is waar dat in het verleden sommige scholen de paraplu opentrokken en bijvoorbeeld de kinderen met minder dan 85 procent op hun rapport in het zesde leerjaar liever niet op hun school hadden. Of ze hadden de kinderen die thuis geen Nederlands spreken liever niet op hun school. Wel, daar moeten we van af. Daar kunnen we van af met dat centraal aanmeldingsregister. Iedereen is het erover eens, maar waar wachten we dan op? Sp.a heeft een voorstel van decreet ingediend met een centrale aanmelding. Waarom keuren we dat niet gewoon goed? 'Put your money where your mouth is.'

Tot slot, collega's, eigenlijk zouden we die discussie niet moeten voeren, want de essentie van elk onderwijsdebat zou de kwaliteit van het onderwijs moeten zijn en gelijke kansen voor elk talent om zich te ontplooien. Waar zien we daar de hypotheek die wordt gelegd door deze Vlaamse Regering? Heel simpel, in een continue besparingsproblematiek. Men bespaart op de werkingsmiddelen. Men heeft onvoldoende middelen ingeschreven om het M-decreet succesvol in te voeren. Men maakt het scholen met een zwakke populatie elke dag moeilijker. Men heeft leerkrachten die jong zijn in scholen met de meest diverse populatie. Eigenlijk moeten we dat omkeren: de meest ervaren leerkrachten moeten in die moeilijke scholen lesgeven. Er moeten voldoende extra middelen voor die moeilijke klas staan. Ook daar heeft deze regering andere keuzes gemaakt.

Voor sp.a is het heel duidelijk; de kwaliteit waarborg je door de lat voor elke leerling hoger te leggen, met bindende eindtermen voor elk kind, door voor voldoende financiering te zorgen, door kinderen met een kansarmoede-achtergrond of met een andere thuistaal te financieren, door leerkrachten zo te vormen dat zij effectief uit elk kind halen wat erin zit, en dat is bij sommige kinderen moeilijker dan bij andere. Op elk van die terreinen: besparen, besparen, besparen. Bandbreedte: eerst besparen en dan een schamele aalmoes gooien.

Ik denk dat deze regering de voorbije vier jaar heel veel lippendienst heeft bewezen aan extra capaciteit en aan gelijke onderwijskansen, maar dat ze in de feiten compleet de verkeerde richting uit is gefietst, want de wachtlijsten en kampeertoestanden zijn er. Nochtans liggen in dit parlement de oplossingen klaar. De financiering is krakkemikkig, want op de scholen geven leerkrachten aan dat het water hun elke dag meer aan de lippen komt te staan. En tot slot: die sociale mix. Men zegt: 'Ja we willen wel, maar elk instrument dat bestaat,

moet naar de prullenmand worden verwezen.’ En, collega’s, als dan de vraag wordt gesteld hoe jullie het dan wel zouden doen, volgt, zoals wel vaker, de grote kakofonie, de grote leegte, het grote niets. Dat is eigenlijk de samenvatting van vier jaar discussie over het Inschrijvingsdecreet: het grote niets. De oplossingen liggen op tafel, maar deze meerderheid verzuimt het, wegens interne verdeeldheid, om ze gewoon in te vullen. Grote, grote, grote schande! (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Kris Van Dijck (N-VA): Bedankt voor die grote schaamte, mevrouw Gennez. Maar daarnet heeft de heer De Meyer terecht gezegd dat we niet te veel naar het verleden moeten kijken, dat we naar het nu en naar de toekomst moeten kijken. Uw partij heeft wat betreft de scholenbouw ook een verpletterende verantwoordelijkheid. Moge dat ook duidelijk zijn.

Caroline Gennez (sp.a): Wij hebben de vorige legislatuur 2,1 miljard euro extra geïnvesteerd.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik weet dat sommigen dromen van allesmaakbaarheid. Het heeft niets met inschrijvingen te maken, want u hebt heel breed gesproken over de thematiek waarover we het vandaag hebben. Maar één ding frappeerde mij, en ik ben er heel gevoelig voor: de bekwaamste leerkrachten voor de moeilijkste kinderen. Dat hebt u gezegd. Hoe gaat u dat bewerkstelligen?

Caroline Gennez (sp.a): Door voldoende te financieren, mijnheer Van Dijck.

Kris Van Dijck (N-VA): Met een gedifferentieerde verloning?

Caroline Gennez (sp.a): Neen, mijnheer Van Dijck, wat volgens mij belangrijk is, en dat zit in ons onderwijsfinancieringssysteem, is dat de bandbreedte – u kent dat wel – verschilt naargelang van het type leerling. Het is moeilijker om les te geven in een school met veel kansarmoede en taaldiversiteit dan in een school waar die problemen niet aanwezig zijn. Het is ons pleidooi, en dat van vele scholen en inrichtende machten, om effectief scholen met een moeilijkere populatie nog meer dan vandaag extra middelen te laten genereren. En het staat in uw regeerakkoord om dat af te schaffen. U lijkt dat te vergeten, maar dat staat er zwart op wit! Gelukkig is er nog een oppositie, en gelukkig zijn er in de meerderheid nog een aantal partijen of een aantal verlichte zielen die dat niet ingevoerd willen zien. Dat is eigenlijk waar u naartoe wilt. Dat is gewoon in de foute richting fietsen voor elke grootstedelijke school en – u hebt gelijk – voor al de scholen op het platteland waar veel diversiteit en kansarmoede aanwezig zijn. Dat willen wij niet.

Kris Van Dijck (N-VA): Maar hoe krijg je die leerkracht daar? Meer middelen, akkoord! Maar hoe krijg je die leerkrachten met dat profiel daar? Dat is mijn vraag.

Caroline Gennez (sp.a): Dat is een zaak van de inrichtende machten. Dat weet u, mijnheer Van Dijck. Dat is een zaak die vanuit het beleid moet worden gefinancierd. Zo simpel is het.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ben blij dat de heer Van Dijck nog eens is tussengekomen, want, mevrouw Gennez, u zult waarschijnlijk willen antwoorden met een vorm van planeconomie, waarbij wordt gezegd dat die leerkracht dan maar daar moet gaan lesgeven. Ik vind het al te gemakkelijk dat u zegt dat de inrichtende machten dat dan maar moeten organiseren. Maar zij hebben vacatures. En de leerkrachten komen niet. U blijft daar maar rond de pot draaien.

Ik wou eigenlijk op iets anders reageren. Echt waar, ik ben het beu dat u uit het regeerakkoord één zinnetje haalt en dan al de rest vergeet. Wat staat er in het

regeerakkoord over die werkmiddelen? We gaan naar meer gelijke werkmiddelen voor de leerlingen. En u maakt daarvan dat al de rest verdwijnt. We hebben al heel veel in de commissie en ook hier samengezeten: de rest verdwijnt niet. Mevrouw Gennez, u hebt ook het rapport van het Rekenhof gezien. U hebt ook het verslag van de inspectie over NT2 gezien. Weet u wat daarin stond? Met die centen die we geven, gebeurt er van alles, maar de doeltreffendheid is niet zo groot. Wat wij voorstellen, is niet besparen. Doordat u dat zo vaak herhaalt, is het blijkbaar wel uw idee, dat het zo zou zijn. Voor ons gaat het erom de middelen gericht in te zetten. Het is gebleken dat we het geld in de oceaan gieten zonder dat het doeltreffend is. Mevrouw Gennez, wij, de N-VA, willen aan de belastingbetaler zeggen dat we die 11,3 miljard euro voor ons onderwijs gericht willen inzetten.

Dat willen we inderdaad voor het M-decreet, om kinderen Nederlands te leren, voor hoogbegaafden. Daar gaat het over. Als je daartegen bent, moet je het gerust zeggen. *(Applaus bij de N-VA)*

Caroline Gennez (sp.a): Ik ben blij dat de interpretatie van het eigen regeerakkoord, voor alle duidelijkheid niet mee onderhandeld noch ondertekend door sp.a, door de grootste regeringspartij alvast is gewijzigd. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Het staat zwart op wit dat men naar een gelijke financiering per kind wil gaan, terwijl vandaag het financieringssysteem effectief kinderen met bijzondere zorgnoden, kinderen met een andere thuistaal meer financiert. Wij willen dat graag zo houden, collega Daniëls, en er is uiteraard niets mis mee dat men controleert of die middelen renderen en of ze werkelijk een meerwaarde hebben. Daar pleiten we voor. Anders zou het dwaas zijn het systeem in stand te houden. In uw regeerakkoord staat wel het omgekeerde. Dat u vandaag voortschrijdend inzicht bekent, dat u dat niet van plan bent, daar kan ik eigenlijk alleen maar blij om zijn.

De moraal van het verhaal is: er ligt een voorstel van decreet klaar om het kamperen overbodig te maken, met een datum die centraal is voor heel Vlaanderen. Ik neem aan dat alle collega's ermee akkoord gaan, niet alleen in woorden, maar ook in daden.

Koen Daniëls (N-VA): Het is gewoon niet juist wat u zegt. Ik raad iedereen hier aan om de verslagen, ook van de commissievergaderingen, waarin ik dat al van 2014 zeg, na te lezen. Wij zeggen zeer duidelijk: de basistoelage – mevrouw Gennez, u staat niet te citeren, u leest maar half – de basiswerkmiddelen... Maar het gaat niet over wat je doet met de overschotten. Dat is de vraag. Daarvan zeggen wij met deze meerderheid niet dat we die weg gaan doen. We gaan die gericht inzetten. Dan komen we op een beleid waarbij we werkelijk het belastinggeld dat we vragen aan die Vlaming, gericht gaan inzetten. Dat is net een van de problemen. U zit hier de hele tijd te zeggen dat er een aantal zaken zijn die we niet opgelost krijgen. Wel, dan moeten we zorgen dat de middelen daarvoor worden ingezet. Dat is de kern.

Ik wil nog wijzen op een laatste punt, want we draaien hier soms rond de pot. Als we het hebben over de dubbele contingentering, een gigantisch complex systeem met indicatoren die allerlei zaken uit de databank moeten halen, om van iets wat we beslissen – 60-40, 40-60 of 65-35 – constructies te maken, om dan tegen ouders te zeggen: er was nog wel een plaats, maar u behoorde niet tot het contingent waarvoor nog een plaats is. Wat staat er in het regeerakkoord? Eenvoudig transparant en met een centraal aanmeldingsregister (CAR) kunt u willekeur... Dat wil de N-VA ook niet. Wij willen geen willekeur. Dat willen wij niet. Jij bent Nahim, jij mag hier binnen. Jij bent Storm, jij mag hier niet binnen. Dat

willen wij niet. Dat los je op met een CAR, want dan is alles geregistreerd. *(Opmerkingen van Caroline Gennez)*

Dat is absoluut waar de N-VA voor staat. Dat is dat het duidelijk is, het is geregistreerd en het kan niet zijn dat iemand langskomt die zegt: ik wil inschrijven in uw school, en dat je zegt: ik ben net vol, en nadien komt er iemand anders en je zegt: je hebt geluk, ik heb nog een plaats. Dat willen we ook niet. Daarvoor heb je geen ingewikkelde constructies van dubbele contingentering nodig. Wat maakt het uit? Heel die constructie voor 3 procent. Wat heb je daar wel voor nodig? Een CAR.

Mevrouw Gennez, het voorstel dat u hebt ingediend, is enkel een CAR invoeren en al de rest laat u bestaan. Ja, dat is natuurlijk geen oplossing. Dat is het complexe systeem behouden.

Caroline Gennez (sp.a): Ik hoor hier bij iedereen, ook bij uw partij, collega Daniëls, een gehechtheid aan een zekere afspiegeling van de samenleving op school. Mijn heel concrete vraag is: hoe gaan de meerderheidspartijen dat doen? Wij staan open voor elke suggestie. We zijn niet getrouwd met de dubbele contingentering, maar uit onderzoek blijkt tot op vandaag dat dat het enige systeem is met een beperkt positief resultaat. Als er andere systemen zijn met meer resultaat, met eerbied voor de vrije schoolkeuze, dan gaan we ons daar zeker niet tegen verzetten, integendeel.

Mijn vraag is, niet alleen vandaag, maar de voorbije vier jaar: hoe gaan jullie de sociale mix garanderen en tegelijk de dubbele contingentering afschaffen? Tot nu toe kreeg ik daar nog geen antwoorden op.

Jo De Ro (Open Vld): Collega Daniëls, u moet wel oppassen als u iets zegt als 'inrichtende machten, met hun overschot, met hun rest aan werkingsmiddelen'. De minister is in onze stad op bezoek geweest, redelijk in het begin van de legislatuur. Ik hoef het hier niet zelf te zeggen, het waren de inrichtende machten, over de netten heen, die u toen zeiden: 'Als alles uitgevoerd is van capaciteit en DBFM, dan hebben wij lokaal als inrichtende macht zoveel financiële last op onze rug dat er niets meer bij kan.'

We mogen hier dus niet de indruk laten ontstaan alsof er daar inrichtende machten zijn die op een ongelooflijke berg geld zitten. Mocht dat zo zijn, dan in ieder geval niet in mijn streek, maar misschien wel in die van u.

Koen Daniëls (N-VA): Collega De Ro, ik heb niet gezegd dat er een berg werkingsmiddelen over zijn. Waarover het wel gaat, is het zinnetje uit het regeerakkoord dat wij samen, met Open Vld, CD&V en de N-VA, hebben afgesloten, waarin staat dat we de werkingsmiddelen meer gelijk gaan maken, de basiswerkingsmiddelen. Want de werkingsmiddelen bestaan uit twee potten. Die bestaan uit de basis per leerling, en het andere op basis van indicatoren. En het gaat over die basis meer gelijk maken. Het andere, collega De Ro, gaat over het gericht inzetten van die werkingsmiddelen. Het gaat dus inderdaad niet over werkingsmiddelen die hier of daar op een berg liggen. Daar heb ik het absoluut niet over. Toch die verduidelijking, want ik denk dat we het daarover eens zijn.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, het debat heeft zich vandaag voornamelijk ontsponnen rond twee thema's: capaciteitsuitbreiding en de sociale mix.

Wat de capaciteitsuitbreiding betreft, denk ik inderdaad dat er een behoorlijke consensus is. Maar als het over die sociale mix gaat, zie ik bij de meerderheidspartijen

toch vooral nog nuanceverschillen. Als ik de eerste spreker van de meerderheidspartijen, de collega van de N-VA, hoorde, had hij het uitdrukkelijk over een spontane sociale mix die zich in de scholen moet organiseren. De spreekster van CD&V had het over instrumenten die ingezet zouden moeten worden om die sociale mix te bewerkstelligen. En de collega van Open Vld heeft zich daarbij aangesloten, om instrumenten in te voeren om de strijd tegen segregatie te maximaliseren. Ik ben benieuwd hoe men met die nuanceverschillen tot één akkoord gaat komen. Ik hoop in elk geval dat de N-VA zich in dezen aan haar woord houdt en dat men geen instrumenten gaat invoeren om die sociale mix te organiseren, maar dat dat inderdaad, mijnheer Van Dijck, alleen maar op een spontane manier kan en moet gebeuren.

Minister, ik wil namens mijn fractie een aantal klemtonen leggen in de discussie over het Inschrijvingsdecreet. Het aanmeldingssysteem, zoals we dat nu zien in Antwerpen en Gent, uitbreiden naar heel Vlaanderen, lijkt mij absoluut onwenselijk, zeker als je kijkt naar de kafkaïaanse toestanden die we de voorbije dagen in de krant hebben kunnen lezen met betrekking tot het Gentse aanmeldingssysteem, en die binnenkort waarschijnlijk ook nog eens herhaald zullen worden in Antwerpen. Als een tweeling in eerste instantie opgesplitst wordt tussen twee scholen, als een jongen slaagt voor een toelatingsproef voor een sportopleiding, maar uiteindelijk in een andere school moet worden ingeschreven en dergelijke meer, dan lijken mij dat zaken die niet aanvaardbaar zijn. Want dat heeft dan inderdaad niets meer te maken met keuzevrijheid.

We mogen niet de indruk wekken dat we met een centraal aanmeldingssysteem maar een hoop leerlingengegevens in een computer moeten stoppen en dat we dan op basis van wat hocus pocus en een aantal algoritmes het best mogelijke resultaat krijgen. De situatie in Gent heeft bewezen dat dat geenszins het geval is. Als we een dergelijk systeem, met de anomalieën die we intussen kennen, zouden uitbreiden naar heel Vlaanderen, zou de remedie alleen maar erger zijn dan de kwaal.

Minister, mijn fractie wil dat in het nieuwe Inschrijvingsdecreet de vrije schoolkeuze, en daarmee dus ook de vrijheid van onderwijs, maximaal wordt gerespecteerd. Het volstaat niet om met zijn allen enkel lippendienst aan die principes te bewijzen. Want als men via geforceerde maatregelen en geknoei aan de voorrangregeling een sociale mix wil realiseren, door de overheid opgelegd, dan zal er de facto altijd een beknotting van de vrije schoolkeuze van sommige leerlingen zijn.

Dat bewijzen inderdaad de ervaringen met betrekking tot de contingentering en dat zal onvermijdelijk ook het geval zijn bij nieuwe regelingen die de sociale mix zouden moeten realiseren.

Ik heb het al gezegd en ik wil het herhalen om het te benadrukken: de enige sociale mix die voor het Vlaams Belang aanvaardbaar is, is die die zich spontaan realiseert, niet de sociale mix die men via overheidswege wil opleggen.

Collega's, mijn fractie kant zich an sich niet tegen een dergelijk centraal inschrijvingssysteem. Maar wij willen er wel voor waarschuwen dat ook zonder een voorrangbeleid op basis van sociaal-economische criteria een aantasting van de keuzevrijheid om de hoek loert. Want ook wanneer men bijvoorbeeld de afstand tot de school als belangrijkste criterium zou nemen, zal men onvermijdelijk de vrije schoolkeuze aantasten van leerlingen die bijvoorbeeld kiezen voor het specifieke schoolproject van een school van een bepaald net of voor een bepaalde richting die zich net wat verder van de woonplaats bevindt.

Ik kom tot een volgend element. Wanneer we het aanmeldingssysteem willen uitbreiden naar die plaatsen waar het nodig is in Vlaanderen, dan is het inderdaad

essentieel dat de anomalieën van de huidige systemen worden onderzocht en dat er uiteindelijk een deugdelijk systeem wordt ontwikkeld waarbij elk kind gelijk wordt behandeld.

Maar ook essentieel is – en dat hebben zowat alle fracties vandaag gezegd – dat er nog meer dan tot op heden wordt ingezet op de schoolcapaciteit.

Collega's, ten slotte heb ik nog een bedenking. Want waarover iedereen in dit debat al te vaak zwijgt, wat al te vaak de olifant in de kamer is, is uiteraard het feit dat de problematiek zich vooral stelt in steden waar bepaalde scholen door een te grote instroom aan slecht geïntegreerde immigranten het onderwijsniveau naar beneden hebben gehaald en waarbij Vlaamse ouders een wedren organiseren naar de overblijvende kwaliteitsscholen in hun omgeving. Dat element, dat is inderdaad, samen met het capaciteitstekort, de belangrijkste reden voor het schoolkamperen. En dus moeten niet de kamperende ouders met de vinger worden gewezen, maar wel de politici die het door hun lakse immigratiebeleid zover hebben laten komen.

Het zou wat mij betreft nuttig kunnen zijn om eens te onderzoeken waarom zoveel ouders hun kinderen naar bepaalde, wat men dan noemt 'populaire' scholen willen zenden. Wat is er mis met de andere scholen? Het wordt mijns inziens tijd dat men een einde maakt aan de doofpot met betrekking tot de dalende onderwijskwaliteit in sommige scholen, voornamelijk in de grote steden, en dat men daar orde op zaken stelt.

Kort samengevat, minister, collega's, wij willen een systeem dat de keuzevrijheid maximaal garandeert zonder voorrang op basis van socio-economische criteria, zonder voorrang op basis van afkomst of wat dan ook. Niet de overheid moet bepalen waar de kinderen naar school gaan, alleen de ouders moeten dat doen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, er is deze namiddag veel gezegd en hard gedebatteerd. Soms, aldus de Twitervolgers, een beetje met moeilijke woorden. Ook sommige aanwezigen hier hebben dat trouwens getweet. Maar dat is eigen aan onderwijs, veronderstel ik.

We staan voor enorme uitdagingen in ons onderwijs. Over alle banken zijn we het ermee eens dat er de komende jaren voluit zal moeten worden geïnvesteerd in extra plaatsen, ook in ons secundair onderwijs. Maar collega's, het heeft geen enkele zin om de verantwoordelijkheid van de ene naar de andere door te schuiven. We zullen dat investeren samen moeten doen.

De Vlaamse overheid – ik haal dat speciaal aan voor mevrouw Gennez – is erin geslaagd om van de federale overheid te verkrijgen dat de btw in scholenbouw van 21 naar 6 procent gaat. Niemand eerder is daarin geslaagd. Dat is een goede zaak. Het betekent, collega's, dat er meer zuurstof komt voor scholen om te investeren.

Deze Vlaamse Regering heeft een nieuwe publiek-private samenwerking opgezet voor 550 miljoen euro. Dat geeft de mogelijkheden aan scholen om te bouwen. En zo doen we maar verder.

Maar, collega's, het zal niet ik zijn, als Vlaams minister, die zal zeggen: 'Die school of die school of die school wordt verplicht om te bouwen.'

Collega's, en in het bijzonder mijnheer De Ro, die daarnet een bloemlezing heeft gegeven over de lokale inspanningen, ik ga ervan uit dat we dat in de toekomst

ook zo houden. Onze steden en gemeenten zijn het best geplaatst om samen met de scholen te zoeken naar oplossingen. Ik wil gerust ambtenaren sturen naar de steden om na te gaan hoe we kunnen helpen, maar dé bevoegdheid om na te gaan hoe men extra zaken kan realiseren, ligt op het lokale niveau. En dat is de reden waarom de Vlaamse overheid middelen geeft aan steden en gemeenten die dan kunnen beslissen welke projecten moeten worden gerealiseerd.

U zei daarnet dat iedereen op zijn tandvlees zit, maar ik zie vooral enorm gemotiveerde schoolbesturen naar ons kabinet komen om te kijken op welke manier er toch kan worden geïnvesteerd in de toekomst. Huursubsidies zijn daar een oplossing voor, de manier waarop we met Brussel samenwerken, is daar een oplossing voor, en met de middelen die nu extra zullen worden geïnvesteerd, onder meer de nieuwe van 150 miljoen euro op lange termijn, zullen opnieuw heel wat extra plaatsen gerealiseerd kunnen worden.

Het is echter niet alleen een kwestie van capaciteit, sommige scholen zijn populairder dan andere, en dat zal altijd zo blijven. Dat is onder meer het gevolg van alle pedagogische projecten die er zijn in Vlaanderen. De ene school doet het zo, de andere school doet het anders, er is op dat vlak een enorme rijkdom en het is goed dat ouders bewuste keuzes maken. Maar we kunnen niet elk jaar containers gaan plaatsen in een andere school, afhankelijk van het extra aantal leerlingen dat naar die school wil gaan. Misschien wordt dat in de toekomst ooit mogelijk. Mijn dochter zit in haar laatste jaar Architectuur en is met een dergelijk project bezig om heel snel overal mobiele units te kunnen zetten. Misschien kan dat op termijn een oplossing zijn, maar nu zijn we nog niet zo ver dat we daarop kunnen inspelen.

Wat ik wel zeker wil doen, is voor de scholen die binnen hun bestaande gebouwen inbreiden, voorzien in extra capaciteit waardoor ze sneller extra leraren kunnen aanwerven. Dat is nodig. We hebben dat voor het lager onderwijs gedaan, en we zullen dat ook voor het secundair onderwijs doen.

Wat de sociale mix betreft, word ik net niet misselijk wanneer ik sommige collega's hoor zeggen dat we daar niet meer in moeten investeren. En ik heb het dan in het bijzonder over u, mijnheer Janssens. Ik gruw van een onderwijsstelsel waar geen inspanningen zouden worden geleverd om mensen, kwetsbare en niet-kwetsbare, samen naar school te laten gaan. *(Applaus bij de meerderheid, sp.a en Groen)*

Geen enkele partij van deze meerderheid en van de meeste partijen van de oppositie wil dat er geen sociale mix is in scholen; iedereen wil dat er inspanningen gebeuren. Maar we zien dat in grote steden als Antwerpen en Gent verhoudingsgewijs meer kwetsbare kinderen naar school gaan. Als men inderdaad het stelsel zoals Gent het nu heeft gemaakt, toepast, betekent dit dat men spontaan een mix van kinderen krijgt. En dat zal ook in Antwerpen straks blijken. Het Antwerpse stadsbestuur heeft de oefening gemaakt of er al dan niet nog moet worden gewerkt met twee lijsten van kwetsbare en niet-kwetsbare kinderen. Wanneer die dubbele lijst niet wordt gebruikt, krijgt men ook die sociale mix en krijgt men ook kwetsbare en minder kwetsbare kinderen samen.

Collega's, we staan voor enorme uitdagingen. Ik wil samen met jullie hard werken om tijdens de komende weken een oplossing te vinden die scholen op termijn zuurstof geeft. Ik heb hier veel reacties gehoord en ik denk dat het zelfs mogelijk moet zijn om over meerderheid en oppositie heen tot een consensus te komen. Iedereen wil één inschrijvingsdatum, iedereen vindt het goed dat het aanmelden centraal kan gebeuren, iedereen wil dat er lokaal vrijheid bestaat om keuzes te maken in de manier waarop dat gebeurt en niemand wil segregatie in ons onderwijs. Op basis van deze principes moet het lukken om het decreet zoals het vandaag bestaat, tijdens de volgende weken te verbeteren. *(Applaus bij de meerderheid)*

Jo De Ro (Open Vld): Minister, wanneer ik het had over tandvlees, ging het niet over de werkkraft die mensen nog over hebben, maar vooral over het financiële tandvlees. Er zijn inrichtende machten die de volgende jaren geen extra leningen meer kunnen aangaan. Nochtans zullen we op die inrichtende machten moeten rekenen om scholen te bouwen. Het is om die reden dat Brussels minister van Onderwijs Guy Vanhengel, boven op wat Vlaanderen geeft, extra middelen op tafel legt voor de inrichtende machten in Brussel die financieel niet altijd evenveel armslag hebben.

Niet op elke plaats in Vlaanderen kan zomaar worden gebouwd. In de steden die dichtbevolkt zijn en waar het capaciteitsprobleem zich het duidelijkst manifesteert, liggen er geen greenfields meer. Daar zijn geen terreinen meer waar men morgen de bulldozer kan laten beginnen om scholen te bouwen. Het gaat dan over ingewikkelde constructies van oude bedrijfsterreinen of in samenwerking met mensen die in immobiëlen investeren.

Daar ga je met bedrijven moeten samenwerken. Er zullen publiek-private formules moeten worden gezocht, los van DBFM. Huursubsidies zijn daar een mogelijkheid. Het terrein van prospectie van gronden, samenwerken met andere partners, de omgevingsvergunning: dat is voor elke inrichtende macht niet zo eenvoudig. We moeten nagaan wat we daar kunnen doen om niet alleen de gemeenten bij te staan, maar vooral ook de lokale inrichtende machten.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u hebt mij persoonlijk aangesproken omdat u blijkbaar gruwet van het systeem waarbij leerlingen absolute keuzevrijheid moeten hebben en dat het niet aan de overheid is om verplicht wat dan ook voor sociale mix in bepaalde scholen op te leggen. U moet misschien toch eens kijken waar men precies kampeert, waar ouders kamperen om hun kinderen te kunnen inschrijven. Dat is niet aan concentratiescholen. Dat is niet aan de scholen die stilaan worden gedomineerd door leerlingen van allochtone afkomst, maar wel aan alle andere scholen.

Daarom gruw ik van een systeem waarbij de keuzevrijheid van de leerling beperkt zou worden. Daarom gruw ik van het systeem waarbij leerlingen zouden worden geselecteerd op basis van socio-economische criteria, op basis van afkomst en dergelijke meer, waardoor we uiteindelijk tot een resultaat komen dat Vlaamse leerlingen zich in een Vlaamse school niet meer zouden kunnen inschrijven omdat allochtone leerlingen voorrang krijgen door regels die door de overheid zijn opgelegd. Dat is een systeem waartegen ik mij wil verzetten. Daarom zullen wij nooit aanvaarden – ik hoop daarin een partner te vinden in de N-V A – dat er een door de overheid opgelegde sociale mix in onze scholen wordt georganiseerd. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *Het Vlaams Belang kondigt aan een motie te zullen indienen.*

De motie moet uiterlijk om 16.05 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Caroline Gennez (sp.a): We hebben al samen met Groen een voorstel van decreet over dit onderwerp ingediend, voorzitter.

De voorzitter: Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 15.37 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 15.52 uur.*

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de aangekondigde Amerikaanse invoerheffingen op staal en aluminium

ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de dreigende handelsoorlog met de Verenigde Staten

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, 'America first', maar ook 'Let's make America great again' waren de verkiezingsbeloftes van Donald Trump vooraleer hij president werd van de Verenigde Staten. Hij lijkt die belofte ook te willen nakomen, maar dan vooral op het vlak van internationale handel. We zullen het niet hebben over zijn volledige buitenlandse beleid of zijn binnenlands beleid.

Vorige week kondigde de Amerikaanse president onder meer aan dat hij heffingen, importtarieven, wil opleggen van 25 procent op staal en 10 procent op aluminium. Vlaanderen heeft een negental bedrijven die exporteren naar de Verenigde Staten, zoals ArcelorMittal en Bekaert.

De reacties op Trumps aankondiging – het is nog maar een aankondiging – lieten uiteraard niet op zich wachten. Onder andere een topadviseur heeft ontslag genomen. In zijn partij is men ook niet echt tevreden. De voorzitter van de Kamer heeft al gevraagd om dit toch minstens terug te schroeven. Ook Canada, China en Mexico hebben al gereageerd en zijn absoluut bevreesd voor deze maatregelen.

Vandaag zou ook de Europese Commissie beslissingen nemen en zou zij onder meer voor een honderdtal producten heffingen willen opleggen als sanctie ten aanzien van het beleid van Donald Trump. Men denkt hierbij aan motoren van Harley-Davidson, fruitsap uit Florida, de Levi's jeans, bourbon whisky, waarbij Europa heel specifiek bepaalde producten uit de Verenigde Staten zou willen treffen.

Men kijkt niet enkel binnen de Verenigde Staten maar ook zeker erbuiten. Minister-president, mijn partij hoopt natuurlijk dat Trump zijn voorstel intrekt. We verwachten een stevige tegenreactie. Op welke manier, dat hoor ik graag van u. Mijn vraag is: hoe kijkt Vlaanderen als een deelstaat met een open export-economie, die leeft van de export, naar deze ontwikkelingen en hoe zult u de tegenmaatregelen van de Europese Commissie steunen?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, minister-president, toen Trump aantrad, zeiden sommigen dat we zijn uitspraken ernstig moesten nemen maar niet letterlijk. Intussen weten we wel beter: we moeten zijn dreigementen niet alleen ernstig nemen, maar ook letterlijk.

Deze week was het weer zover: importheffingen op aluminium en staal. Het is de eerste keer dat ook de Europese Unie daarbij getroffen wordt. Alleen al in ons land zijn er duizenden gezinnen wier inkomen afhankelijk is van die importheffingen.

De Europese Unie heeft al gereageerd: er komen tegenmaatregelen. Trump heeft ook gereageerd. Via Twitter heeft hij laten weten dat, als dat gebeurt, hij ook nog invoerheffingen zal opleggen voor Europese wagens, die ook in Vlaanderen worden gemaakt, waar nog meer gezinnen van afhankelijk zijn. Het is die kettingreactie die mogelijk op termijn tot een handelsoorlog aanleiding zou kunnen geven. Zeker voor een economie als de onze, de Vlaamse, een open economie, is protectionisme een echt probleem. We hebben al miserie genoeg met de brexit, we kunnen een handelsoorlog met de VS dan ook missen als kiespijn. Minister-president, wat is de impact van wat Trump heeft aangekondigd op Vlaanderen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, het is uiteraard zo dat mijn reactie op de aangekondigde protectionistische maatregelen negatief is. We hebben een faire en vrije wereldhandel nodig. Dat brengt welvaart met zich mee, dat brengt verstandhouding met zich mee. Protectionisme kan tot een negatieve spiraal leiden. Actie leidt tot reactie. Het kan finaal leiden tot handelsoorlogen.

Het cynische aan deze zaak is dat de maatregelen die president Trump aankondigt, gericht zijn op China maar dat in wezen, in realiteit, de grootste slachtoffers bondgenoten van de VS zijn, handelspartners van de VS. De grootste getroffen door de invoerheffingen op staal zou Canada zijn, gevolgd door de Europese Unie, maar ook andere landen zoals Mexico, Zuid-Korea, Japan enzovoort.

Het hoeft geen betoog dat dit slecht is. U hebt het allebei aangehaald: dit kan leiden tot jobverlies. Cecilia Malmström, de bevoegde Eurocommissaris, heeft al gezegd dat dit kan leiden tot het verlies van duizenden jobs binnen de Europese Unie. Welk effect dit zou hebben op de Vlaamse tewerkstelling, kan ik uiteraard vandaag niet zeggen. Wat ik u wel kan zeggen, is dat de Verenigde Staten onze achtste grootste exportmarkt is voor staal en onze zevende grootste exportmarkt is voor aluminium. Als dergelijke heffingen worden opgelegd, namelijk 25 procent op staal en 10 procent op aluminium, zullen we daaronder lijden.

Wat is de reactie van Vlaanderen? Wat kan Vlaanderen doen? Het zal u niet verrassen dat ik altijd al heb gezegd dat de hefboom die we hebben op wereldvlak, de Europese Commissie is. De Europese Commissie is de autoriteit die kan optreden en heeft dat ook aangekondigd. Ze heeft vandaag een voorlopige lijst van tegenmaatregelen bekendgemaakt en zal er natuurlijk voor zorgen dat een procedure aanhangig gemaakt wordt bij de Wereldhandelsorganisatie.

Wat gaan wij wel doen op korte termijn? Op Europees vlak wordt het voorstel van de Commissie nu intra-Europees behandeld. De lidstaten zullen daar hun mening over zeggen. We zullen dat intra-Belgisch voorbereiden. Ik heb al onmiddellijk aan mijn administratie, zowel aan Buitenlandse Zaken als aan Flanders Investment & Trade (FIT), gevraagd om heel die lijst te bestuderen om erover te waken dat deze lijst op haar beurt geen negatieve reacties zou kunnen hebben, dat ze geen betrekking heeft op alle producten die wij dan weer verwerken om weer uit te voeren als halfafgewerkte producten.

Ik wil in de rand van de maatregelen die Trump heeft aangekondigd, zeggen dat export-import niet simpel is, van A naar B. Import-export is zeer gemengd: halffabricaten die binnenkomen, toegevoegde waarde, opnieuw naar een ander land.

En dus wil ik dat die lijst wordt gescreend. We gaan onze opmerkingen daarover bezorgen aan de Europese Commissie.

Voor de rest heb ik er vertrouwen in dat de Europese Commissie zal doen wat nodig is. Ik ga ervan uit, en dat blijkt ook zo te zijn, dat wij volop blijven inzetten op dialoog ter voorkoming van die negatieve spiraal, van actie en reactie. Dat is de slechtste maatregel maar als die wordt genomen, kun je natuurlijk niet lijdzaam toezien en dat leidt dan tot die maatregelen. We zijn gebonden door het akkoord van de Wereldhandelsorganisatie. Als een land daar eenzijdig een einde aan maakt, dan leidt dat tot tegenmaatregelen en tot maatregelen die ook leiden tot een procedure bij de Wereldhandelsorganisatie.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Terecht merkt u op dat we enige voorzichtigheid aan de dag moeten leggen.

U zult de lijst die nu wordt voorgelegd, laten screenen door Flanders Investment & Trade. Ik denk dat dat een goede zaak is.

We moeten inderdaad die negatieve handelsspiraal proberen te vermijden. Ik verwijs naar de sancties die er destijds tegen Rusland zijn genomen, de tegen-sancties die er tegen ons land zijn genomen en de impact op onze economie. We kennen nu nog altijd consequenties in Limburg met betrekking tot de peren. We moeten dus absoluut voorkomen dat wij in die negatieve handelsspiraal terechtkomen.

We moeten inderdaad handelen binnen de EU-27, de EU-28, en vertrouwen hebben in een verdere dialoog met de Verenigde Staten. Misschien is het maar een oprisping. Misschien kan hij overtuigd geraken door een deel van zijn partijgenoten. Ik wil er trouwens ook nog op wijzen dat zelfs bepaalde leden van de andere partij in de Verenigde Staten, de democraten, hem ook op bepaalde punten van dat protectionisme blijven steunen. Ik hoop dat we eruit geraken via dialoog of dat een procedure bij de WHO voor een oplossing kan zorgen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Mocht Trump nu iets doen aan dumping uit China, dan zou ik dat nog normaal vinden. Dat is ook wat de Europese Unie doet en zou doen. Maar een gezonde economische politiek is dat je strijdt tegen alle vormen van dumping, maar dat je niet vervalt in protectionisme.

Wat Trump doet, is het omgekeerde. Hij voert een maatregel in die niets doet aan dumping van staal uit China, want dat is maar 3 procent, maar tegelijkertijd zegt hij als eerste Amerikaanse president ooit dat hij een handelsoorlog een goede zaak vindt, 'a great thing'. Dat is totaal nieuw. Je moet echt wel een stabiel genie zijn als Trump om zoiets te kunnen bedenken. Het is dan ook helemaal niet verwonderlijk dat zijn economisch adviseur amper drie dagen later zegt dat hij er de brui aan geeft.

We moeten dus alles doen om te voorkomen dat dit escaleert in een handelsoorlog, want de echte verliezers zijn natuurlijk de Europese en Amerikaanse gezinnen die hiervoor de rekening gepresenteerd zullen krijgen. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, we hebben hier al enkele keren gediscussieerd over oprispingen van Trump, en we hebben toen ook gezegd dat dit niet de eerste en de laatste keer zou zijn.

Het debat dat we vandaag voeren en de vraag die we hier stellen, gaat verder dan een oprisping want zowel het IMF als de WHO hebben gereageerd. Europa

heeft gereageerd, en intern krijgt Trump nu eigenlijk de wind tegen, ook in eigen partij. De Republikeinse voorzitter van het Huis van Afgevaardigden heeft gevraagd om er niet mee door te gaan en ook zijn adviseur handel heeft dat gevraagd en is zelfs opgestapt.

Ik denk dus dat deze oprisping te ernstig is en de 'handelsoorlog' die hier dreigt, is niet alleen een handelsoorlog met Europa, maar gaat veel breder, zoals ook de minister-president aangeeft.

Minister-president, u zegt dat u Europa volgt in dezen, maar vindt u de reactie van Juncker terecht?

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, misschien wat cynisch, maar de tegenstanders van het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) zouden nu dus toch wel beter moeten weten. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

Mochten we een akkoord hebben, dan zou een gek zoals Trump het zich niet kunnen permitteren dit soort uitspraken te doen. Excuseer dat ik de heer Trump gek heb genoemd, voorzitter, maar ik denk dat het toch vrij dicht bij de waarheid is.

Mijn vraag aan de minister-president is anders. We zijn nu verplicht om tegenmaatregelen voor te bereiden, maar ik vind dat ze vrij politiek zijn. Ik geef een voorbeeld. Op de lijst met producten staan maïs uit Iowa, bourbon uit Kentucky, cranberries uit Wisconsin, sinaasappelsap uit Florida, toevallig swing states die bij de midterm elections naar de democraten zouden kunnen gaan. Je voelt aan dat dit vanuit de Europese Commissie erg politiek gericht is. Het is als zeggen: 'Let maar op, Trump, want als we aan uw publiek laten weten wat het hun zal kosten, ga je zelf politiek boeten.'

Minister-president, vindt u dit een goede strategie?

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik ben blij met de tussenkomst van de heer Vanlouwe omdat hij zijn eigen doctrine van de voorbije jaren verlaat. Hij zei altijd: 'Trump, dat is binnenlandse politiek van Amerika. Daar hoeven we ons niet mee bezig te houden. We moeten respect hebben voor die democratie.' Hij zei dat onder meer in het kader van de discussies over de moslimban, of over de nefaste houding van Trump in het conflict tussen Israël en Palestina. Ik ben blij dat hij die stelling nu verlaat en wel een uitspraak doet over Trump, namelijk dat de beleidsmaatregel die hij nu neemt een slechte maatregel is.

Daar ben ik het helemaal mee eens. We zijn voorstander van vrije en faire handel, zoals de minister-president dat ook noemt. Daar zijn intelligente regels voor nodig en geen platte invoerheffing. In die zin sluit ik mij aan bij de stelling dat de Europese Unie hier krachtadig moet tegen optreden.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Van Rompuy, ik heb al gezegd dat het verstandig en gerechtvaardigd zou zijn om anti-dumpingmaatregelen te nemen, wat de Europese Commissie ook doet en wat je ook zou verwachten van de VS. Het cynische hieraan is dat de maatregel zagezegd gericht is tegen import van Chinees staal, terwijl die import van Chinees staal in de VS zeer beperkt is en maar 3 procent bedraagt. Wie getroffen is, dat zijn precies de beste handelspartners en ook de bondgenoten van de VS, die zeer grote hoeveelheden invoeren. Het meest getroffen is Canada, gevolgd door de Europese Unie. Dit is slecht voor Vlaanderen, voor de EU en voor die andere landen, maar het is ook slecht voor de VS zelf. Amerikaanse consumenten gaan door die invoerheffingen

meer betalen voor hun producten en de industrie in de VS zal ook daardoor getroffen worden, want als je werkt met duurder staal worden je afgewerkte producten ook duurder. Dat zal een effect hebben op de export van de VS en op de economie. George Bush heeft dat al voor Trump geprobeerd en hij is op zijn stappen moeten terugkeren, omdat hij ondervond dat dit een negatief effect had op de Verenigde Staten zelf.

Mijnheer Daems, u hebt gelijk, het is een nogal politiek geïnspireerde lijst. Het is normaal dat de Europese Commissie op die manier reageert. Ik zie dat veel 'rode' staten getroffen worden en ook veel swing states. Als de president van de VS een maatregel aankondigt die tegen China gericht is, maar de facto zijn Europese bondgenoten raakt, dan kun je niet anders dan verwachten – en ik betreur dat het zover moet komen – dat er tegenmaatregelen komen. Ik herhaal dat die tegenmaatregelen ertoe zullen leiden dat er een procedure wordt opgestart bij de Wereldhandelsorganisatie, met alle gevolgen van dien.

Ik ben heel bij dat ook Groen en sp.a achter de principes van vrije en faire handel staan en dat we het daar allemaal over eens zijn. We hebben het TTIP inderdaad nodig. Dat zou alleen nog maar de welvaart bevorderen. Het is helaas zo dat president Trump niets van het TTIP moet weten, dat hij het North American Free Trade Agreement (NAFTA) wil heronderhandelen en dat hij het Trans Pacific Partnership niet heeft willen voleindigen. Gelukkig heeft de Canadese premier Trudeau daarvan nu de leiding overgenomen en is hij met negen of elf staten tot een akkoord gekomen. Wat erger is, is dat de VS op dit ogenblik weigeren om een rechter in het appelorgaan van de WTO te benoemen. Als die blokkering blijft bestaan, kan dat ook gevolgen hebben voor die procedure. Ik vind dat jammer, want de VS is een land dat de vrijhandel hoog in het vaandel voert en een voortrekker is van de vrije economie. Nu zien we omgekeerde signalen. Vorig jaar was de Chinese president in Davos om de vrijhandel te bejubelen, terwijl op dat moment in de VS protectionistische, of zelfs isolationistische, maatregelen aangekondigd waren.

Ik herhaal dat het goed is dat we de Europese Commissie hebben om hier als actor op te treden. Dit is onze hefboom in de wereld. We weten wat ze doen en we screenen. Flanders Investment & Trade (FIT) en Buitenlandse Zaken hebben van mij de opdracht gekregen dit nu al te screenen. Vervolgens zullen we intra-Belgisch en intra-Europees komen tot een goedkeuring van de lijst die helaas wellicht tot een verdere cascade zal leiden. Ik herhaal dat ik hoop dat dit alsnog kan worden vermeden. Ook in de VS komt er veel reactie op gang. De economische adviseur heeft ontslag genomen, wat erop kan wijzen dat het president Trump menens is met de uitvoering van die maatregel. Maar ondertussen zal men ook wel zien dat de lijst van producten een effect zal hebben op rode staten en swingstaten. Ik blijf herhalen dat dialoog de beste manier is om hieruit te geraken en te vermijden dat we in een negatieve spiraal terechtkomen. (*Applaus bij de N-VA*)

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik denk dat iedereen het erover eens is dat dit, misschien met uitzondering van een paar sectoren, slecht is voor onze economie, de Amerikaanse economie en consumenten hier en in de VS.

Ik wil even reageren op bepaalde woorden die me hier in de mond worden gelegd. De voorbije vier jaar hebben we geprobeerd zo veel mogelijk informatie te krijgen over het handelsakkoord met de VS. We hebben heel wat interessante debatten gevoerd. We hebben de Amerikaanse visie, de Europese visie en de visie van bedrijven en consumenten gehoord. De grootste tegenstanders van het TTIP zitten hier aan de linkerkant. We hadden in een totaal andere situatie kunnen zitten indien het TTIP, dat door de vorige regering onder president Obama was goedgekeurd, hier was ondersteund en goedgekeurd. De linkerkant

hier draagt met haar strijd tegen het TTIP een bijzonder grote verantwoordelijkheid. *(Opmerkingen. Applaus bij de N-VA)*

Peter Van Rompuy (CD&V): Het probleem met protectionisme is dat iedereen weet waarmee het begint, maar niemand weet waarmee het eindigt. Net om die reden hebben we de WHO opgericht om dergelijke kettingreacties tegen te gaan. President Trump ondergraaft echter ook nog eens de WHO. We mogen dan ook blij zijn dat we de EU hebben, want de Britten, die op het punt staan de EU te verlaten, worden tijdens de nieuwe onderhandelingen nu al door de VS uitgemolken. Ik hoop dat de EU krachtig zal reageren. Ik ben blij vast te stellen dat er ook in het Vlaams Parlement eindelijk eensgezindheid is over het feit dat president Trump een gevaarlijke politiek voert.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het recente arrest van het Europees Hof van Justitie in de Achmea-zaak en de mogelijke gevolgen ervan voor de CETA-handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en Canada (Comprehensive Economic and Trade Agreement)

ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitspraak van het Europees Hof van Justitie betreffende de geschillenregeling in een intra-EU-BIT (Bilateral Investment Treaty) en de mogelijke gevolgen voor het CETA

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, de volgorde van de actuele vragen had niet beter kunnen zijn. Als sp.a zijn wij voor evenwichtige handelsakkoorden die ten dienste staan van mensen en milieu en niet van enkele geprivilegieerde multinationals. De uitdagingen waarvoor onze maatschappij vandaag staat, betreffen de sociale ongelijkheid en het milieu. De klassieke handelsakkoorden waarover we het daarnet hadden, bieden hier geen antwoord op.

Om die redenen heeft sp.a drie grote bezwaren geuit tegen het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA), een zogenaamd betere versie van waarover in het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) werd gedroomd.

Ons eerste bezwaar is het democratisch deficit, want het laatste woord is niet meer aan het parlement, maar aan de regelgevende commissie, waar ik noch jullie van weten waar en hoe dit zal zijn. Tweede bezwaar is het milieu. Er zijn heel veel eisen gesteld in het CETA, zoals afdwingbaarheid, maar dat bestaat niet, zegt men, dat is ouderwets. Drie, last but not least, is het feit dat er parallelle circuits en parallelle private arbitrage wordt georganiseerd voor enkele bedrijven, multinationals, want het is onbetaalbaar voor de gewone kmo's waar wij het voor hebben.

Er is een heel belangrijke uitspraak geweest op 6 maart in de Achmeazaak. Het Europees Hof van Justitie heeft geoordeeld dat geprivilegieerde arbitrage, hoe men het ook noemt, het investment court system (ICS) of het investor-state dispute settlement (ISDS), niet compatibel is, niet combineerbaar is, met het Europese Unierecht. *(Opmerkingen)*

Het is niet compatibel! *(Opmerkingen)*

Dit heeft in Vlaanderen, minister-president, een effect op verschillende akkoorden. Iedereen kijkt naar de impact daarvan. De federale minister bekijkt wat de

impact daarvan is. Op 2 maart heeft de Vlaamse Regering, ondanks het feit dat Vlaanderen samen met België een prejudiciële vraag heeft gesteld over de mogelijkheid om met het Unierecht compatibel te zijn, toch een instemmings-decreet goedgekeurd.

Minister-president, wat zal de impact zijn van dat arrest op de verdere ratificeringsprocedure, die in Vlaanderen al bijna klaar is om naar de commissie te komen? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): We waren het eens daarnet dat we allemaal voor vrijhandel en faire handel zijn. Ik denk niet dat we het helemaal eens zijn over de inhoud van het begrip 'fair'. Dat is een interessant debat. Fair heeft te maken met rechtvaardigheid: ervoor zorgen dat iedereen daar zijn sociale rechten uit kan putten, dat er geen sterke en zwakke partijen zijn, waarbij de sterke partijen bevoordeeld zijn. Fair heeft ook te maken met rechtszekerheid.

Dat laatste is essentieel in verband met de uitspraak, en mijn collega heeft er al naar verwezen, die deze week bij het Europees Hof is gevallen. Dat gaat heel specifiek over het akkoord tussen Slowakije en Nederland. Het Europees Hof zegt over de werking van het ISDS, de parallelle rechtspraak, het arbitragesysteem, dat het niet in overeenstemming is met het Europees recht.

Minister-president, iedereen weet dat u een eminent jurist bent en belang hecht aan de rechtsstaat en rechtsspraak. Hoe schat u het effect hiervan in op andere reeds bestaande handels- en investeringsakkoorden waar België deel van uitmaakt? Hoe schat u het effect in op het handelsakkoord met Canada, het CETA?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, sinds 1 januari 1958 is de Europese Unie bevoegd voor handelsverdragen. Sinds het Verdrag van Lissabon van 1 december 2009 is de Europese Unie bevoegd voor investeringsverdragen. De vraag die nu voorlag bij het Europees Hof, via een prejudiciële vraag gesteld door het Duitse hoogste gerechtshof, was of de arbitragebedingen die afgesloten zijn intra-Europees in bilaterale investeringsakkoorden – er zijn er zo'n 196, voor ons is dat met de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie – compatibel zijn met het Unierecht. Het antwoord van het Europees Hof is 'neen'. Het Europees Hof zegt dat we in een eengemaakte Europese rechtsruimte leven met de vier vrijheden, en de hoogste, laatste, enige ultieme behoeder daarvan is het Europees Hof van Justitie. Ik ben het daar volkomen mee eens. Ik juich die rechtspraak toe. Wat we nu zien, is dat Groen en sp.a er een potje van maken. (*Opmerkingen bij Groen en sp.a*)

Van een intracommunautaire aangelegenheid proberen ze een extracommunautaire aangelegenheid te maken.

U verwijst naar het CETA. We kennen die discussie. Er is, op vraag van Wallonië, een prejudiciële vraag gesteld om te weten of het ICS in overeenstemming is met het Unieverdrag. Mevrouw Turan, ik heb u daar in de commissie in mei 2016 op geantwoord – u en de toen aanwezige collega's zullen het zich herinneren. We hebben ons toen bevraagd, we zijn toen niet over één nacht ijs gegaan. We hebben toen de bevestiging gekregen – en dat wisten we ook vooraf – van de directeur-generaal Handel van de Europese Commissie dat er angstvallig over gewaakt is dat het ICS of de ISDS-systemen niet gaan over of niet bevoegd zijn voor de interpretatie van het Unierecht, op geen enkele manier! Zij mogen die akkoorden zelf interpreteren. Daarom zeg ik dat de uitspraak van het Europees Hof geen enkele impact heeft op de akkoorden tussen de EU en, in dit geval,

Canada of op de bilaterale investeringsakkoorden van bijvoorbeeld de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) met derde landen.

Ik kom tot uw slotvraag over het CETA. Ik ben er trots op dat wij vorige vrijdag met de regering hebben besloten om het decreet definitief goed te keuren. We gaan het ook ter ratificatie voorleggen. Je kunt niet uit twee ruiven eten: zeggen dat je voor faire en vrije handel bent en dan met het regeltje af komen dat het alleen ten gunste is van geprivilegieerden. Ik ben dat een beetje grondig beu aan het worden. Ik herhaal dat in Vlaanderen meer dan 34 procent van de jobs afhangen van export, dat wij leven van de export en dat die faire en vrije akkoorden welvaart genereren. Het gaat om meer dan 850.000 jobs. Zeg dus niet dat het gaat over geprivilegieerden. Het gaat over welvaartscreatie. Ik ga dus volgende week maandag met trots aan mijn collega van Handel zeggen dat Vlaanderen vorige week vrijdag zijn goedkeuring heeft verleend en dat we doorgaan met de ratificatieprocedure. Ik kan overigens zeggen dat er al vijf of zes Europese landen zijn die het verdrag hebben geratificeerd. Ik ben er zeker van dat het CETA-akkoord bijkomende welvaart voor Vlaanderen zal genereren. *(Applaus bij de meerderheid)*

Güler Turan (sp.a): Ik word er bijna emotioneel van dat u het woord 'fair' in de mond durft te nemen. Ik citeer even uit het perscommuniqué van het Hof van Justitie van gisteren. Dat zegt duidelijk dat ze tegen parallelle systemen zijn, hoe je ze ook moge noemen. Uiteraard is het advies in Achmea niet het advies in het CETA. Er zijn twee dingen. U zegt dat Wallonië een advies heeft gevraagd. Minister-president, u maakt er duidelijk zelf een communautair geschil van. Het advies is uitgegaan van België. België heeft een prejudicieel advies gevraagd. Het zou u sieren, het zou een teken zijn van goed bestuur, indien u zou wachten op het arrest van het Hof van Justitie, waar u mee het advies hebt geformuleerd. Dat is één.

Twee. Er werden hier 16.000 handtekeningen voorgelegd, allemaal het resultaat van burgerinitiatieven. De mensen vragen om te wachten met ratificeren tot de uitspraak. Minister-president, ook als ik al mijn inhoudelijke bezwaren opzij leg, vraag ik u: waarom deze haast? Het is al voorlopig van toepassing, waarom kunt u daar geen deftige termijn voor nemen en het arrest afwachten?

Wouter Vanbesien (Groen): Minister-president, u zegt dat u met trots internationaal aan het verkondigen bent dat we dit CETA-verdrag snel zullen ratificeren. Ik ben het eens met mevrouw Turan dat we beter een goede huisvader spelen. Wat is een goede huisvader? Er is een vraag gesteld door België aan het Europees Hof om te zien of het systeem waarin we hebben voorzien om de rechtszekere investeringsgrond te creëren, het ICS, in lijn is met het Europees recht. Er zijn specialisten die een andere analyse maken dan u. Ze maken de analyse dat de grond op basis waarvan dit bilateral investment treaty (BIT) tussen Nederland en Slowakije is onderuitgehaald, evenzeer van toepassing is voor het ICS, zoals het in het CETA-verdrag staat.

De vraag is gesteld aan het Europees Hof. Laat ons dan als een goede huisvader de uitspraak afwachten en die mee in overweging nemen als wij in het Vlaams Parlement goed geïnformeerd de beslissing moeten nemen of we het CETA zullen steunen of niet. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Ik heb vandaag gehoord dat er aan twee kanten juiste dingen zijn gezegd. Het gaat over een interne uitspraak tussen de lidstaten van de Europese Unie. Tegelijk moeten vragen worden gesteld over het mechanisme zelf. Dat het CETA welvaart creëert, is vanzelfsprekend, en dat het in werking is getreden op dat punt, is ook een vaststaand feit. Daarvoor is de ratificatie op dit

moment niet nodig. Het is in werking en het levert vruchten af en het zal dat in de toekomst nog meer doen.

De vraag blijft of voorzichtigheid niet is aangewezen, want de lidstaat België heeft een vraag gesteld – we doen dat via lidstaten en niet via deelstaten. In welke mate zou het juridisch voorzichtig en correct zijn om met kennis van zaken een en ander te weten? Het wantrouwen tegenover de mechanismen van arbitrage is alleen maar groter geworden door die uitspraak, die weliswaar op een ander dossier slaat, en niet rechtstreeks kan worden doorgetrokken.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Minister-president, u hebt gelijk. In Vlaanderen zijn er een klein miljoen geprivilegieerden die een job hebben dankzij onze export. Samen met u zou ik graag hebben dat er via het CETA nog een paar 10.000 geprivilegieerden bij komen die dan ook een job zouden hebben. Dat is het antwoord op het privilege dat links hier altijd voorhoudt.

Maar het gaat nu over het ICS en het CETA. Wat mij verrast in de uitspraak, collega's van sp.a en Groen, dat is dat de redenering die het Hof heeft gevoerd, exact dezelfde redenering is dan deze die het heeft gevoerd bij het feit wanneer het gezegd heeft dat de toepassing van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens kan worden goedgekeurd door de Europese Unie voor zover dat het Europees recht niet aantast. Dat is exact hetzelfde. Ik ben geen jurist, maar dat is gebaseerd op de artikelen 18, 267 en 344 van het verdrag. De uitspraak die nu is gedaan door Luxemburg, is exact gebaseerd op dezelfde artikelen in verband met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens als hier.

We zijn het er allemaal over eens dat een arbitrageprocedure de wet niet kan veranderen. Daar zijn we het altijd over eens geweest. In die zin zal het Hof van Justitie geen probleem hebben met het ICS-systeem voor zover een arbitrage een wet niet kan veranderen.

Minister-president, hoe rap kunt u alstublieft dat CETA-verdrag naar het parlement brengen? (*Opmerkingen van Güler Turan*)

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik hoor mevrouw Turan spreken over privileges. In de voorbije weken, maanden en jaren hebben we voldoende privileges gezien in haar partij en haar geestesgenoten van de PS. Misschien kan die morele superioriteit van de linkerzijde achterwege blijven.

Minister-president, ik ben alvast tevreden over uw uiteenzetting in de pers. Vandaag was mevrouw Turan er als de kippen bij om de uitspraak te linken aan het CETA. Volkomen terecht. Ofwel kent men het dossier niet, ofwel probeert men die kritiek te misbruiken. Dat lijkt uiteindelijk de bedoeling te zijn. Men maakt er een potje, een amalgaam van.

Minister-president, in welke mate gaat de reikwijdte van deze uitspraak verder dan enkel en alleen het beslechten van een verschil tussen de twee EU-landen Slovaakse en Nederland? (*Applaus bij de N-VA*)

Minister-president Geert Bourgeois: Ik heb geen tegenargumentatie gehoord op wat ik heb gezegd.

Deze uitspraak heeft betrekking, collega Vanlouwe – we moeten daar correct in zijn – op alle intracommunautaire investeringsakkoorden, bilaterale investeringsakkoorden. Het zal dus impact hebben op alle 196. Ik heb daar ook geen

probleem mee. Ik ben daar tevreden mee, ik ben daar blij om. Ik vind het correct dat in een eengemaakt Unierecht, in een eengemaakte markt met zijn vier vrijheden, het Europees Hof van Justitie de enige ultieme beoordelaar is van discussies die zich afspelen, want dat gaat over de toepassing van het Europese recht. Dat is dus een goede zaak.

Ik hoor geen enkele repliek. Men heeft hier inderdaad van alles een potje gemaakt. Men zegt: het heeft effect op het CETA, wees nu toch voorzichtig. Dit heeft geen extra communautaire gevolgen. De Europese Commissie heeft er goed over gewaakt, en wij hebben er ook goed op toegezien, dat het ICS dat ingevoerd is, niet bevoegd is voor de interpretatie van het Unierecht. Ik kan dat alleen maar herhalen. Ik heb er dus vertrouwen in dat daar ook een positief advies zal komen.

Collega Kennes, we hebben met de regering het ontwerp van decreet definitief goedgekeurd. Ik ga er inderdaad snel mee naar het parlement komen, collega Daems. Ik zie geen tegenindicatie. In het allerslechtste geval, als er een negatief advies zou komen, heeft dat alleen betrekking op dat ICS, maar niet op het reuzengrote handelsverdrag waar onze ondernemingen en onze uitvoer nu al van profiteren, want het is voorlopig in werking getreden. Nogmaals, het is een zaak waar wij alle belang bij hebben. Voor 99 procent van onze producten geldt geen enkel invoertarief meer in Canada. Voor onze landbouwproducten geldt voor 92 procent geen enkel invoertarief meer. De markt van de overheidsopdrachten is opengesteld. De intra-Canadese belemmeringen, provinciale heffingen, zijn verdwenen. Het is voor onze ondernemingen, en dus voor onze 850.000 geprivilegieerden, collega Daems, een goede zaak.

Waar ik telkens opnieuw van schrik, is dat hier de woorden 'fair' en 'niet fair' gebruikt worden. Moet ik straks in Canada gaan zeggen dat dit geen fair akkoord is, dat Canada geen democratie is, dat Canada geen rechtsstaat is, dat we niet overeengekomen zijn over hoge standaarden, normen, productnormen, beschermingsmaatregelen? Daar is over gewaakt. Ik ga dus inderdaad met trots zeggen dat wij dat akkoord zullen goedkeuren.

Het betreft één deelstaat in heel Europa, en dat is inderdaad Wallonië. Dat is via België gegaan. Maar wij hebben dat niet goedgekeurd, collega Turan. Lees de verslagen die daaromtrent gemaakt zijn: Vlaanderen heeft zich daarvan gedistantieerd. Vlaanderen heeft gezegd dat het zou doorgaan met de ratificatie van dat verdrag.

Leg mij nu trouwens eens uit hoe u de geschillen in die internationale handelsverdragen gaat oplossen. U gaat toch niet zeggen dat het Europees Hof van Justitie daarvoor bevoegd is? Denkt u dat u één land ter wereld zult vinden dat die geschillenbehandeling toevertrouwt aan ons Hof van Justitie? De Britten hebben er al grote moeilijkheden mee, nu in het kader van de brexit, laat staan dat wij aan Japan, aan Canada, aan India gaan zeggen: kom maar bij ons, wij gaan dat geschil wel eens oplossen. Je moet daar naar een systeem gaan, hetzij van ISDS, hetzij in dit geval – en ik ben daar blij om – een international court system met een paritaire samenstelling. Dat hof zal oordelen over de akkoorden die gesloten zijn, niet over het Europese Unierecht. Dat is de enige manier om daar uit te raken. Ik wens u 'bon chance'. Ga maar naar die landen om te zeggen: we gaan handelsakkoorden sluiten, we gaan investeringsakkoorden sluiten, en bij betwistingen gaan wij daar eens over oordelen.

Dit is een zeer correct systeem, met een paritaire samenstelling. Ik wil eraan toevoegen dat wij, Vlaanderen, er voorstander van zijn – en gelijkaardige stemmingen komen meer en meer op gang – om te komen tot een wereldhandels-tribunaal. En dat ICS kan daar de eerste stap toe zijn. Dat kan dan een

internationaal hof zijn. Er zijn nog zulke internationale hoven, die ik toejuich, in het kader van de mondialisering. Dat kan dan een hof zijn dat op uniforme wijze over al die zaken gaat oordelen.

Laat ons daar alstublieft in meegaan. Dit is uitgebalanceerd, dit is fair, dit is correct. Dit is met een partner die wij mogen vertrouwen en die ook de leiding genomen heeft om rond de Pacific opnieuw tot een akkoord te komen. Wij gaan in Vlaanderen in alle geval volop voor de uitvoering van dit akkoord. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Güler Turan (sp.a): Ik kom tot de essentie, tot waarover het gaat. Ik heb respect voor onze rechters. Ik heb respect voor onze instellingen en instituten. Ik heb respect voor onze Europese instellingen en instituten, waarvan wij deel uitmaken. Ik verwacht van deze Vlaamse overheid, die deel uitmaakt van die instellingen en instituten, dat ze daar respect voor heeft.

België heeft een prejudiciële vraag gesteld. Wacht op het antwoord. Het Europese Hof van Justitie, waaraan u een prejudiciële vraag om advies heb gesteld, heeft een uitspraak gedaan in een vergelijkbare zaak. En daar zegt het Europese Hof: 'Wij laten geen privileges toe aan Europese investeerders.' Denkt u nu echt of pleit u er nu echt voor dat wij de niet-Europese investeerders die privileges wel zullen geven, maar dat we die de Europese investeerders ontnemen?

Minister-president, u bent de leider van deze Vlaamse Regering. Wacht op het prejudiciële advies en handel als een goede huisvader, zodat we ons later niet moeten schamen over het amateurisme dat we hier aan de dag leggen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Wouter Vanbesien (Groen): Minister-president, ik denk dat er een beetje onverwerkt verleden is bij u. Het ligt u nog altijd zeer zwaar op de maag dat Wallonië en toenmalig minister-president Marnette zich internationaal geprofileerd hebben in het kader van dat CETA-verdrag. *(Rumoer. Opmerkingen van Güler Turan. Opmerkingen)*

En nu wilt u laten zien: 'Kijk, wij, in Vlaanderen, zijn heel anders. We zullen dit hier zo snel mogelijk goedkeuren.' Dat is uw Vlaams-nationalistische kant. Ik zou veel liever uw juristenkant zien in dit dossier. Het is belangrijk dat er 'free', maar ook 'fair trade' kan worden georganiseerd en dat we dat uitgebalanceerd doen, met de juiste rechtssystemen. Er is een vraag gesteld aan het Europese Hof. Laat ons de heer Kennes volgen en zeggen: 'We wachten op dat advies. En vóór dat advies, zullen wij hier, als Vlaams Parlement, niet ongedocumenteerd stelling innemen.' *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de klimaatimpact van de kernuitstap in 2025

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitspraken van federaal minister van Energie Marghem betreffende de gewestelijke engagementen in het energiedossier

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, we hebben vorige week in de commissie een uitgebreid en interessant debat gevoerd over de kernuitstap en

het Energiepact. Daarbij is een aspect van het hele dossier weinig of niet ter sprake gekomen, met name de duurzaamheid. U weet dat er vier uitgangspunten zijn: bevoorradingszekerheid, veiligheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.

Maar vorige week waren de cijfers nog niet gekend. Dat was een foutje, of misschien was het moedwilligheid van minister Marghem. Terloops wil ik ook wel zeggen dat de houding van minister Marghem ten aanzien van parlementsleden, maar zeker ook ten aanzien van professor Albrecht, beneden alle peil is. Maar uit die cijfers, uit die studie is nu gebleken dat, en ik citeer de minister: "Als je de kerncentrales vervangt door gascentrales, neemt de CO₂-uitstoot toe, maar dat kunnen de gewesten opvangen. De cijfers zijn wat ze zijn. Als je de kerncentrales sluit, stijgt de CO₂-uitstoot met 76 procent in de energiesector." Dat is een eerste nieuw element, minister, waarom ik hier vandaag opnieuw sta.

Een tweede element is dat er volgens bepaalde media vandaag een soort compromis in de maak zou zijn in de Federale Regering waarbij akkoord wordt gegaan met de sluiting van de kerncentrales in 2025, gecombineerd met de monitoring van de bevoorrading.

Minister, wat is uw reactie op de cijfers over de CO₂-uitstoot in het geval van een kernuitstap? Wat is uw reactie op het voornoemde eventueel bereikte compromis?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Wie niet weet waar wij voor staan, zijnde een energietransitie die betaalbaar, duurzaam en betrouwbaar is, heeft waarschijnlijk de laatste weken en maanden niet de kranten gelezen.

Wij proberen altijd het debat te voeren, intellectueel, op basis van feiten en cijfers. Je kunt verschillen van mening. Die 76 procent, mijnheer Sintobin, was al langer gekend. Dat stond in het boek van de heer Albrecht.

Maar dan val ik wel eventjes omver wanneer ik dan zie dat minister Marghem iets in de krant lanceert dat totaal fout is. Ik verklaar me nader. Iedereen zegt dat gascentrales een CO₂-uitstoot hebben maar dat dat geen kwaad kan omdat het een Europees probleem is, het is ETS (emissions trading scheme). En wanneer het emissiebudget op is, gaat de CO₂-prijs naar omhoog, waardoor de gascentrales de steenkoolcentrales uit de markt zullen duwen. Ik lees voor wat minister Marghem daarop zegt: 'Dan neemt de CO₂-uitstoot toe maar dat kunnen de gewesten opvangen. De gewesten zijn engagementen aangegaan om transport te vergroenen, gebouwen beter te isoleren, mensen aan te zetten om minder energie te verbruiken.' Wel, beste mensen, deze drie elementen hebben helemaal niets te zien met ETS. En als men dan zagezegd beweert dat gascentrales een Europees probleem zijn en dat het daar administratief moet worden afgehandeld, dan kan men onmogelijk zeggen dat een ETS-probleem plots zou worden gecompenseerd door een non-ETS-probleem. Ik vind dit dan ook een bizarre redenering.

Ze maakt u dan ook nog eventjes belachelijk maar misschien moet u als goede communicator klappen kunnen opvangen. Minister, hoe staat u tegenover de uitspraak van minister Marghem uit De Morgen van maandag?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voor alle duidelijkheid, ik ben niet de woordvoerder van minister Marghem. Ik ben de Vlaamse minister van Energie en ik doe uitspraken die de Vlaamse Regering binden. Ik ben het helemaal niet verschuldigd om hier uitleg te geven over wat minister Marghem in de kranten zegt. Maar uiteraard geef ik u gelijk, mijnheer Sintobin, dat wij verantwoordelijk zijn in Vlaanderen voor hernieuwbare

energie en dat duurzaamheid inderdaad belangrijk is. Hernieuwbare energie, zon, wind en warmte zijn de ultieme doelstellingen die wij moeten halen op het vlak van duurzaamheid. Ik heb vorige week in de commissie al duidelijk gezegd dat duurzaamheid op het vlak van kerncentrales, en iedereen onderschrijft dat ook, belangrijk is. Kerncentrales hebben kernafval en dat is een van de redenen waarom de Federale Regering op een bepaald moment heeft gezegd dat de kerncentrales zullen worden gesloten in 2025. Dus begin me nu niet uit te leggen dat kerncentrales duurzaam zijn en dat daar geen enkel probleem mee is.

Uiteraard moeten wij naar flexibele thermische centrales, iedereen bevestigt dat, ook de coalitiepartners. Ik heb een heel goed artikel gelezen van de heren Gryffroy en Wollants in de Standaard. Zij bevestigen dat wij effectief gascentrales zullen moeten bouwen om ervoor te zorgen dat we flexibele instrumenten hebben om in afwachting van die volledig hernieuwbare energie te kunnen opereren. Wij geloven veel te weinig in innovatie, wij gaan uit van wat vandaag is en gisteren was, maar iedereen weet dat men op het vlak van gas bezig is met synthetisch gas en dat er dus op dat vlak ook innovatie is.

De uitstoot van CO₂ op het vlak van elektriciteitsproductie behoort niet tot de klimaatdoelstellingen van Parijs en behoort ook niet tot de doelstellingen die wij moeten halen. Dit is inderdaad Europees geregeld. Ik blijf bij het standpunt dat wanneer men Europees alles regelt, de gascentrales die wij nu moeten bouwen op termijn, effectief de steenkoolcentrales en de bruinkoolcentrales uit de markt kunnen halen. De Belgische overheid is een paar weken geleden in Berlijn toegetreden tot de alliantie tegen steenkool; Wij hebben geen steenkoolcentrales meer, het zijn de andere landen die effectief zullen moeten afbouwen.

Voor het overige hebben wij een engagement aangegaan en houden wij de doelstellingen 2020 voor ogen. Ik heb zonet in de commissie duidelijk gemaakt dat wij de doelstellingen voor 2017 hebben overschreden. Wij hadden zowel voor zon als voor wind 150 megawatt vooropgesteld maar voor wind hebben we 204 megawatt gehaald in 2017 en voor zon 177 megawatt. Dus de mensen die me hebben afgeschilderd als een te optimistische minister die het allemaal veel te rooskleurig voorstelt, krijgen vandaag heel duidelijk de boodschap dat Vlaanderen zijn doelstellingen heeft gehaald.

Ik zal niet onder stoelen of banken steken dat we ook van plan zijn die in 2018, 2019 en 2020 te halen.

Verder maken we dan effectief met het Vlaams Energieagentschap een inschatting van wat dit zou kunnen betekenen naar 2030. Ik heb dat overgemaakt aan de collega's in de andere gewesten en aan de Federale Regering. Dat is een inschatting, maar wel iets dat nodig is als we effectief de omslag moeten doen. We moeten inschattingen durven te maken van waar we in 2030 zullen/willen staan. Ik weet ook dat dit inschattingen zijn. Dat kan een overschatting of een onderschatting zijn. Daarom zijn het inschattingen.

Het is heel duidelijk dat we de doelstellingen moeten kunnen halen en dat die ook haalbaar zijn. Vlaanderen heeft een opdracht en die is niet de gascentrales bouwen, ook niet de gascentrales vastleggen en ook niet het ondersteuningsmechanisme waar u mij nu over ondervraagt. Wij moeten zorgen voor hernieuwbare energie. Wij moeten zorgen voor minder CO₂-uitstoot. Wij moeten zorgen dat we in de transportsector, in de landbouw, in onze gebouwen effectief stappen vooruitzetten. Laat ons eerst kijken naar onze eigen verantwoordelijkheden en die nemen.

Voor de rest sluit ik me aan bij wat de heer Gryffroy in de pers heeft gezegd deze week: "Het wordt tijd dat wij beslissingen nemen. Het wordt tijd dat wij vooruitgaan. Het wordt tijd dat wij de maatregelen nemen die nodig zijn voor de toekomst."

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik heb het artikel ook goed gelezen van de heer Gryffroy en de heer Wollants. Ik zal u twee citaten brengen omdat u zegt op dezelfde lijn te zitten met de N-VA. Ik citeer: "Het is niet meer haalbaar om tegen 2025 een volledige kernuitstap te forceren. Je moet daar realistisch in zijn." De heer Gryffroy zegt verder: "Ik ben er ook geen voorstander van om de huidige kerncentrales langer open te houden dan nodig, maar het is vandaag te laat om ze in 2025 te sluiten."

Ik kom telkens opnieuw dezelfde vraag stellen, zowel in de plenaire vergadering als in de commissie, omdat ik eindelijk wil weten wat het standpunt is van de Vlaamse Regering op het vlak van het Energiepact. Ik heb u al verschillende keren ondervraagd. U komt telkens de loftrompet afsteken over hernieuwbare energie. Ik heb u vorige week ook gezegd dat we niet tegen hernieuwbare energie zijn. Voor ons is het een en-en-verhaal. Het feit dat vandaag uw doelstellingen worden gehaald op het vlak van zon, wind maar ook kernenergie bewijst dat het en-en-verhaal kan. Wanneer zal de Vlaamse Regering een standpunt innemen met betrekking tot het Energiepact?

Andries Gryffroy (N-VA): Het verschil tussen de N-VA en alle anderen samen is de gefaseerde aanpak omdat die goedkoper, duurzamer en betrouwbaarder is. Ik heb dat gezegd in het actualiteitsdebat en steeds herhaald.

Minister, waar het mij over gaat, is dat minister Marghem een uitspraak doet over de gewesten die technisch totaal incorrect is, want ze neemt een non-ETS-uitstoot als compensatie van een ETS-uitstoot. In het actualiteitsdebat in december is er ook gezegd dat over de verschillende thema's die vermeld zijn in het Energiepact, nog een potentieelstudie moet worden opgemaakt. We hebben die nu gekregen voor zon en wind. Zult u nog voor andere thema's een potentieelstudie opmaken of zijn die in opmaak, opdat een aantal zaken nog beter kunnen worden onderbouwd?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Er is in de afgelopen jaren, in de gefaseerde of niet-gefaseerde aanpak, een waslijst aan studies gepubliceerd, gemaakt en betaald, onder andere door de Vlaamse en de Federale Regering, die eigenlijk allemaal bewijzen dat het kan. Nog maar zes maanden geleden was er de studie van Elia die bewijst dat het kan, ook binnen het voorziene tijdschema. Dit zijn aanslepende pogingen om toch maar uit te leggen dat het niet kan om allerlei redenen. De heer Sintobin is plotseling een aanhanger van duurzame energie geworden. Ik heb hem dat nooit weten zijn.

Het wordt stilaan hoe langer hoe meer een poging om te bewijzen dat de koeien echt geen melk meer zullen geven als de trein rijdt. Daar doet dit mij aan denken. U negeert alle realiteit, zowel wetenschappelijke als economische. Die is nogal simpel, mijnheer Sintobin. Als u echt zegt dat u voor een hernieuwbare energie bent: al die studies wijzen uit dat hernieuwbare energie er maar zal komen als men overgaat tot sluiting van de kerncentrales en tot een vervanging door flexibele capaciteit. Ik sluit me aan bij de vraag aan de Vlaamse Regering: voor wanneer is het nu, minister?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister Tommelein, u bent duidelijk niet de woordvoerder van minister Marghem, dat is wel duidelijk. Maar wat minder duidelijk is, is van wie de twee heren hier vooraan wel de woordvoerder zijn. Ik zou denken van Engie Electrabel want zij doen verwoede pogingen om steeds maar opnieuw kernenergie in de markt te zetten. Maar iedereen weet toch: als we echt de omslag moeten maken, dat we dan investeringszekerheid moeten creëren. Het

laatste wat we moeten doen, is telkens opnieuw gemaakte beslissingen uitstellen en erop terugkomen, want zo komen we nergens. Ik zou u willen vragen om daarmee te stoppen.

Minister Tommelein en Vlaamse Regering, ik zou u ook willen vragen om leiderschap te tonen zodat we gaan voor het meest toekomstbestendige scenario. Het ideale energiescenario bestaat niet meer, maar het toekomstbestendigste scenario bestaat nog wel. Ik hoop dat u daarvoor zult kiezen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, er zijn weinig dossiers waar zoveel studies over zijn gepubliceerd als het energiedossier. Dat is ook terecht. Het is een van de belangrijkste beslissingen die deze regeringen moeten nemen en ook zullen nemen, wat ons betreft in deze legislatuur.

Al die studies wijzen uit dat de nucleaire exit effectief technisch en economisch mogelijk is. Er is maar één weg om te zien of dat effectief lukt, en dat is eraan te beginnen. We moeten beginnen met het ontwerpen van een capaciteitsmechanisme en onderhandelen met Europa om de nodige vergunningen voor de sites te verwerven en dergelijke meer. We moeten daar dringend aan beginnen. We moeten vooral ook stoppen met halve en hele onwaarheden te verkondigen. De nucleaire exit kost geen tweemaal een 'Turteltaks'. De ETS-middelen worden nu al ingezet voor het Klimaatfonds en kunnen niet opnieuw wordt ingezet, collega's van sp.a, om de nucleaire exit te gaan financieren. We hebben nog heel wat andere uitdagingen.

Minister, het Energiepact gaat over veel meer dan de nucleaire exit. Het gaat ook over bevoegdheden die ons zelf rechtstreeks aangaan. Ik noem er eentje. We hebben drie doelstellingen tegen 2020: hernieuwbare energie, waar we goed bezig zijn, CO₂-uitstoot verminderen maar ook energiebesparing, namelijk 18 procent minder energie verbruiken. Ook daar moeten we een tandje bij steken. Minister, wat zult u op dat vlak doen?

Minister Bart Tommelein: Ik kan zeggen, mijnheer Sintobin, dat een energie-pact wordt afgesloten tussen de deelstaten, Vlaanderen, Wallonië en Brussel, en de federale overheid. Het is duidelijk dat wij met de Vlaamse Regering beslist hebben dat wij dat effectief gaan bespreken als er duidelijkheid komt over wat de federale overheid nu verder zal doen met hetgeen waarover discussie bestaat. Maar ik ga me daar zelfs niet eens over uitspreken. U weet dat dat mijn bevoegdheid niet is.

Maar ik zeg heel duidelijk dat ik akkoord ga met de heer Gryffroy dat dat een gefaseerde aanpak is. Laat ons dus maar beginnen met de fase die nu nodig is. Laat ons beginnen met de nodige stappen te zetten om ervoor te zorgen dat de flexibele centrales er zo snel mogelijk komen, om te doen wat wij moeten doen, namelijk in de eerste plaats inzetten op energie-efficiëntie, zoals de heer Bothuyne zegt. Dat is de verantwoordelijkheid van Vlaanderen. We moeten ook inzetten op de productie en de installatie van hernieuwbare energie. Dat is de verantwoordelijkheid van Vlaanderen. We moeten effectief ook inzetten op het feit dat wij minder CO₂-uitstoot moeten hebben. Dat zijn de drie belangrijkste zaken.

U kunt me telkens opnieuw proberen te overhalen om uitspraken te doen over wat ik denk van mijn federale collega Marghem. Ik zal die uitspraken niet doen. Ik denk wat ik daarover denk. Voor de rest neem ik mijn verantwoordelijkheid op binnen mijn bevoegdheden, waar de Vlaamse Regering voor verantwoordelijk is.

Wij hebben een pact afgesloten binnen Vlaanderen. De Stroomversnelling bestaat. De Stroomversnelling maakt heel duidelijk welke richting wij uitgaan. Daar zijn we het allemaal over eens. Die Stroomversnelling zal ook worden

ingeschoven in het Energiepact. Dat is dan ook duidelijk de boodschap die ik geef: het gaat over veel meer dan de discussie die nu al maandenlang wordt gevoerd. Het gaat over energie-efficiëntie, het gaat over hernieuwbare energie en het gaat over de manier waarop wij daar moeten geraken. Dat daar enigszins nuances zijn en meningsverschillen, daar kan ik allemaal mee leven, maar de fase die moet worden uitgevoerd, die moeten we dan ook doen. Dat is met andere woorden zorgen dat die flexibele centrales er komen.

En er is geen andere optie. We kunnen zeggen dat we het niet doen, maar ik zie dat iedereen het er wel over eens is en dat we het dus wel moeten doen. Laat ons stoppen met treuzelen en twijfelen en laat ons de fase die wij moeten uitvoeren om te geraken waar we willen geraken, en wat we ook zijn overeengekomen in overeenstemming met de resolutie die dit parlement heeft goedgekeurd in november 2016, in orde brengen. Voor de rest blijf ik bij mijn verantwoordelijkheid, blijf ik bij mijn bevoegdheid en is het ook duidelijk dat u weet welk standpunt de Vlaamse Regering daarin heeft.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega Tobback, u zou misschien beter stoppen met altijd alles in het belachelijke te trekken en u zou beter op de inhoud ingaan.

Collega Danen, ik ben de woordvoerder van niemand. Ik ben alleen maar de woordvoerder van mijn partij. Zoals vorige week gezegd, ben ik niet de lobbyist van de angst maar van het gezond verstand. Wie wel de lobbyist van de angst is, is onder andere de woordvoerder van de minister die gretig getweet heeft over het verdelen van jodiumpillen.

Collega's, ik heb hier de resolutie bij mij die jullie allemaal hebben goedgekeurd. Daar gaat het vooral over de CO₂-uitstoot. Er komt ik-weet-niet hoe vaak het woord 'vermindering CO₂-uitstoot' in voor. Nu plots uit de cijfers van een gerenommeerd professor blijkt dat de CO₂-uitstoot toeneemt met 76 procent, is het plotseling niet meer belangrijk.

Minister, u weet net zo goed als ik dat ik die vraag kom stellen om het standpunt van de Vlaamse Regering te kennen. Het Energiepact gaat inderdaad over meer dan alleen maar de kernuitstap. Maar daar ligt het kalf gebonden: uw Vlaamse Regering verschilt van mening en de N-VA pleit ervoor om de kerncentrales langer open te houden dan 2025. Als het nodig is, sta ik hier volgende week opnieuw.

De voorzitter: Voor de duidelijkheid: er staat hier een klokje voor iedereen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): De klokken lopen niet juist. *(Gelach)*

Dat was deze week hot news.

De voorzitter: De paasklokken of wat?

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Tobback, u maakt altijd een fout in uw redenering: er zal geïnvesteerd blijven worden in hernieuwbare energie zolang het rendement gegarandeerd blijft.

Collega Danen, Engie is altijd bij de gelukkigen. Ofwel bouwen ze gascentrales, ofwel moeten ze de kerncentrales renoveren, het zal altijd Engie zijn. Wij zijn niet de woordvoerder van Engie, integendeel, ik zou bijna denken dat jullie er de woordvoerder van zijn.

Inderdaad, wij zijn altijd vragende partij geweest. Al sinds 2015 vragen wij om een Energiepact te hebben. Wat staat er daar in ons belangrijk element?

Monitoring. Die monitoring die beter moet zijn dan wat omschreven is in het Energiepact via ENOVER en die stringent alles zal opvolgen, zal kunnen leiden tot een definitieve beslissing over de kerncentrales. Daarom pleiten wij voor die gefaseerde aanpak waarbij, in ons idee, twee kerncentrales langer openblijven en dat is omwille van de duurzaamheid, de betaalbaarheid en de betrouwbaarheid.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de vervrouwelijking van het bedrijfsleven en de voorbeeldfunctie ter zake van de overheid

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, morgen is het de Internationale dag van de Rechten van de Vrouw. Ik verwijs even naar hun opinie van Ann Caluwaerts van Telenet die pleit voor een vrouwvriendelijk bedrijfsleven. België heeft een slecht rapport gekregen – 38 procent – als het gaat over de economische macht tussen mannen en vrouwen. We doen het niet goed, we zijn gebuisd.

In concrete cijfers wil dat zeggen dat slechts een op vier een vrouw in een topfunctie is. Dat is te weinig. Hoe komt dat? Vrouwen hebben over het algemeen iets minder zelfvertrouwen. Dat is een feit. Er is 'unconscious bias', dat wil zeggen dat we toch allemaal wel wat vooroordelen hebben ten opzichte van vrouwen die ambitie hebben en die zich willen profileren. Dat is zo en daar kan nog wel aan worden gewerkt. En dan is er het taalgebruik in vacatures – en dan heb ik het niet over Nederlands of Frans – maar over mannelijk of vrouwelijk taalgebruik.

Vacatures worden heel vaak door mannen in topfuncties geschreven, waardoor ze ook gemakkelijker mannen aantrekken.

Waarom is die gendergelijkheid zo belangrijk? Het gaat over diversiteit. Hoe diverser uw raad van bestuur is of uw directiecomité, hoe beter het resultaat zal zijn in uw bedrijf: meer innovatie, betere financiële resultaten. In de raden van bestuur van beursgenoteerde bedrijven in België zitten 28 procent vrouwen, daar waar het wettelijk minimum op 33 procent ligt. Maar in directiecomités, waar de accenten gelegd worden in het bedrijfsleven, zitten er slechts 13 procent vrouwen. Dat is veel te weinig. Op de genderindex is België uit de top tien verdwenen naar plaats 31.

Minister, wat gaat u ondernemen om gendergelijkheid in topfuncties bij de overheid te verbeteren, en hoe gaat u het bedrijfsleven stimuleren om daar een rol in te spelen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Op de dag voor de Internationale Vrouwendag komt deze vraag niet onverwacht en is ze zelfs heel gepast. Ik heb de open brief gelezen en ik vond het niet alleen een positief signaal, maar ik was ook blij dat veel mannelijke CEO's die brief mee hebben ondertekend. Ik ben er absoluut voorstander van, en ik meen te mogen spreken namens iedereen die hier aanwezig is, dat er meer vrouwen leidinggevende functies kunnen opnemen, ongeacht of het om de privésector gaat dan wel om de overheid.

Hoe gaan we dat doen? Ik ben geen voorstander van quota. Ik weet dat er op federaal niveau voor beursgenoteerde bedrijven quota zijn ingevoerd. Welnu, ik

ben daartegen. Waarom? Omdat ik het principe wil huldigen van de juiste man of vrouw op de juiste plaats. Ik wil niet dat een vrouw zich de rest van haar carrière de vraag moet stellen of ze daar zit vanwege haar capaciteiten of vanwege de quota.

Ik ben wel absoluut voorstander van streefcijfers. Dat is ook niet waterdicht en op het gebied van de communicatie zijn er ook minpunten. Zo hebben we nog niet zo lang geleden met de Vlaamse Regering een vrouw benoemd, als leidend ambtenaar van het Agentschap Informatie Vlaanderen, een redelijk technisch departement waar je niet zoveel vrouwen zou verwachten. De dame in kwestie stak er met kop en schouders bovenuit, en de regering was het er onmiddellijk over eens. In de media ging het enkel over de streefcijfers van de Vlaamse overheid. Dat vind ik bijzonder jammer, want ook zonder die streefcijfers stak die dame boven de andere kandidaten uit.

Wat de Vlaamse overheid betreft, is op 30 januari 2018 in de commissie Bestuurszaken het actieplan gelijke kansen en diversiteit door de Vlaamse diversiteitsambtenaar toegelicht. Die ambtenaar is zeer snel te werk gegaan – zijn voorganger was pas in mei klaar – waardoor de cijfers van 2017 eind januari nog niet beschikbaar waren. We zullen het debat over die cijfers voeren in een volgende commissievergadering, onder het voorzitterschap van mevrouw Van Volcem, zodra de meest recente cijfers beschikbaar zijn. Ik kan u wel al zeggen dat het de goede richting uitgaat. Er zijn niet alleen streefcijfers voor vrouwen, maar ook voor personen met een migratieachtergrond en voor mensen met een beperking. Ik nodig u dus uit om naar die commissie te komen.

Voorzitter, ik sluit af. Naar aanleiding van de vrouwendag krijg ik wel een paar minuten extra van u, niet? De overheid heeft natuurlijk een voorbeeldfunctie en de overheid mag nog zoveel doen, maar er moet ook een mentaliteitswijziging komen. Ik denk aan de heisa over de Brusselse rapper Damso – ik zal checken of hij op de iPod van mijn kinderen staat en zo ja, dan moet hij eraf. Die vrouwonvriendelijke teksten zijn in onze maatschappij ingeworteld.

Mevrouw Vanwesenbeeck, u hebt zelf naar de mentaliteitswijziging verwezen. Ik heb die debatten in de commissie Gelijke Kansen al met mevrouw Brusseel gevoerd. Een vrouw die er in onderling overleg met de partner bewust voor kiest carrière te maken, is geen slechte moeder en een man die er op zijn beurt in overleg met zijn partner voor kiest daarvoor thuis te blijven, is geen sloef. Dat is een mentaliteitswijziging waar we anno 2018 met zijn allen op moeten blijven inzetten.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Minister, we zijn het zo goed als eens met elkaar. Zodra de cijfers bekend zijn, wil ik zeker op uw uitnodiging ingaan. Ik wil ook nog een suggestie doen. Vanavond wordt de WOMED Award uitgereikt. Dat is een project om in de wereld of in Vlaanderen een rolmodel inzake vrouwelijk ondernemerschap naar voren te schuiven. Ik denk dat we dit in het algemeen moeten doen ten aanzien van vrouwen in topfuncties. Minister Muyters heeft het project 'Failing Forward' opgezet. Als rolmodellen brengt hij ondernemers naar voren die vertellen dat ze hebben gefaald, maar dat dit zo erg niet is en dat we uit fouten kunnen leren. Mijn suggestie is dit niet enkel te doen met falende ondernemers of vrouwelijke ondernemers, maar ook met vrouwen in topfuncties. U kunt die vrouwen hun verhaal laten delen en laten vertellen dat het allemaal niet gemakkelijk is dit met een gezin te delen, maar dat het toch fantastisch is om te doen. Ik hoop van harte dat u rekening zult houden met mijn suggestie. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Welke dames vragen het woord? *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Het zijn alleen vrouwen. Er is niemand van CD&V en de N-VA. *(Opmerkingen van Daniëlle Vanwesenbeeck)*

Ik probeer, maar het lukt niet.

Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, de Internationale Vrouwendag hebben de vrouwen aan zichzelf te danken. Als we rolmodellen zoeken, zie ik er twee voor mij. Mevrouw Vanwesenbeeck, minister, wat mij betreft, zijn jullie rolmodellen van vrouwen die een topfunctie hebben en die niet enkel iets kunnen betekenen voor hun naaste omgeving, maar ook voor zo veel andere mensen.

De ingrediënten zijn er, maar de recepten pakken niet altijd om vrouwen in topfuncties in ondernemerschap te stimuleren. De evenredige deelname van vrouwen aan het ondernemerschap is een doelstelling van het Pact 2020. Wat minister Muyters ook moge hebben gedaan, we zullen die doelstelling niet halen.

Minister, ik kijk naar u. Als vrouw kunt u misschien wel de juiste accenten leggen en kunt u de andere leden van de Vlaamse Regering misschien aanmanen. Indien we de quota in de politiek niet hadden ingevoerd, was u in 2009 waarschijnlijk niet vanop de tweede plaats in het Vlaams Parlement verkozen en had ik waarschijnlijk niet op de vierde plaats gestaan en had ik hier ook niet gezeten. We zouden ons moeten schamen niet aan alle vrouwen in alle functies te gunnen wat we onszelf als politici gunnen. Denk aan de quota. Ze werken. U bent er en ik ben er. *(Rumoer)*

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, ik denk dat mijn toespraak een beetje saaier wordt.

Minister, ik kijk samen met u uit naar de cijfers voor 2017. De cijfers voor 2016 waren bedroevend laag, want het ging slechts om 21 procent vrouwen in topfuncties. Het streefcijfer is echter 40 procent. U hebt verklaard dat het de goede richting uitgaat en ik heb dan ook goede hoop.

Wat mij stoort, is dat het een streefcijfer voor de globale Vlaamse overheid en niet voor elk beleidsdomein betreft. Daar zien we nochtans heel grote verschillen. Van de twaalf beleidsdomeinen zien we in zes beleidsdomeinen vrouwen in topfuncties en in zes beleidsdomeinen totaal geen vrouwen in topfuncties. Het gaat om de beleidsdomeinen Kanselarij en Bestuur, Financiën en Begroting, Internationaal Vlaanderen, Economie, Wetenschap en Innovatie, Landbouw en Visserij en Mobiliteit en Openbare Werken.

Ik vroeg u dan, minister, waarom u het streefcijfer niet per beleidsdomein hanteert. U zei dat er nu eenmaal jobs zijn die vrouwen niet graag doen. Ik zou heel graag willen, minister, dat u daar anders over denkt, want ik geloof dat gewoon niet. Waarom wilt u vrouwen in die beleidsdomeinen niet stimuleren?

Minister Liesbeth Homans: Gelukkig zat ik niet op een stoel of ik was eraf gevallen, mevrouw Turan. Wat u zegt, vind ik echt hemeltergend. Eigenlijk zegt u dat alle vrouwen die hier in dit parlement verkozen zijn, hier zijn gekomen op basis van de quota. *(Opmerkingen van Güler Turan. Rumoer)*

Dat is wat u zegt. *(Opmerkingen van Güler Turan. Rumoer)*

Dat kan misschien voor u gelden, maar dat geldt niet voor mij! *(Opmerkingen van Güler Turan. Applaus bij de N-VA)*

Mevrouw Turan, ik begrijp werkelijk niet dat deze woorden uit uw mond komen. Dat geldt misschien voor u, maar niet voor mij, niet voor mevrouw Vanwesenbeeck, en niet voor alle andere vrouwen hier aanwezig in dit parlement. *(Applaus bij de meerderheid)*

Wij hadden het ook gehaald zonder dat systeem. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Mevrouw Turan, u hebt al gezegd wat u te zeggen had.

Mevrouw Vanwesenbeeck, u had hier ook gestaan zonder dat kiessysteem en zonder de quota. Daar ben ik van overtuigd. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

U blijktbaar niet, volgens uzelf.

De acties die u hebt aangehaald, staan in het actieplan. Ik nodig u uit in de commissie Bestuurszaken als de streefcijfers er zijn. U hebt naar een aantal acties gevraagd: Straffe Madammen, Boost en dergelijke meer. Dat wordt toegelicht en besproken tijdens een gedachtewisseling, niet alleen met mij maar ook met de diversiteitsambtenaar. Ik denk dat het heel interessant zou zijn voor u om daarbij te zijn.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Ik ben ook bijna van mijn stoel gevallen, ook al zat ik er niet op, maar goed.

Als liberalen gaan wij nooit pleiten voor quota, zeker niet in de privé, alstublieft niet.

Ik heb ook drie redenen gegeven, beste minister, waarom het allemaal zo moeilijk gaat. Het gaat onder andere over zelfvertrouwen. Denk alstublieft aan dat idee van rolmodellen naar voren te brengen. Voor de onbewuste vooroordelen bestaan programma's waarmee men de perceptie kan doen keren.

Ten slotte zijn er zelfs taaltesten om de vacatures die in een mannelijke taal zijn geschreven, door een software te halen zodat ze worden geneutraliseerd.

Minister, ik geef u een aantal handvatten om die cijfers weer op te krikken. U hebt alvast mijn hulp.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de indeling van Vlaanderen in zorgzones

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, iemand met diabetes gaat naar de huisarts, en naar de specialist in het ziekenhuis. Deze patiënt wordt wellicht ook vaste klant bij de apotheek. Voor veel mensen zal dit ook thuisverpleging betekenen. Wat je dan wilt, is dat al deze zorgverleners samenwerken, dat ze goed overleggen wie wat doet, dat alles in elkaar past, dat ze praten over de beste zorg voor jou en je omgeving.

Om dat overleg waar te maken, minister, gaat u eerstelijnszones inrichten. Dat is voor alle duidelijkheid een heel goede zaak.

Waarom sta ik dan hier? Niet alleen om te applaudisseren, maar omdat die dokters, apothekers en verpleegkundigen al in een overleg zitten. De huisdokter zit al in zijn huisartsenkring. De specialist in het ziekenhuis zit met zijn ziekenhuis in een ziekenhuisnetwerk. Dat zijn niet dezelfde netwerken. De thuisverpleegkundige zit een dienst voor thuisverpleging, en dat is nog eens een ander netwerk. Als er geestelijke gezondheidszorg nodig is: nog eens een ander netwerk.

Het is een heel lappendeken en het past niet allemaal in elkaar. We willen dat de zorgverleners bezig zijn met hun kerntaak, en dat is zorg voor de patiënt. Als we

de patiënt centraal stellen, moeten we de zorgverleners zo veel mogelijk tijd met de patiënt geven, en zo min mogelijk met het overleg.

Hoe gaat u dat overleg organiseren? Hoe gaat u ervoor zorgen dat al die netwerken en zorgstructuren eindelijk in elkaar passen en coherent samenvallen?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Mevrouw Van den Brandt, de operatie 'Vlaanderen proberen in te delen in een zestigtal eerstelijnszones' is het rechtstreekse gevolg van die succesrijk genoemde conferentie over de organisatie van de eerstelijnszorg, die in Vlaanderen in februari 2017 na een heel lang traject heeft plaatsgevonden. We hebben toen bekeken hoe we de nieuwe bevoegdheden zullen uitoefenen die we kregen en die te maken hebben met de ondersteuning van de samenwerking in de eerstelijnszorg en met de residentiële ouderenzorg. De conclusie was: laat ons proberen om de structuren die vanuit het RIZIV waren opgesteld en die in de loop der jaren waren ingericht vanuit Vlaanderen, de samenwerkingsinitiatieven eerstelijnsgezondheidszorg (SEL's), de loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisaties (Logo's), de expertisenetwerken Dementie, de palliatieve zorgstructuren te rationaliseren en saneren. Laat ons – en dat was een zeer duidelijke conclusie van de conferentie – gaan voor een eerstelijnszoneconcept, een zestigtal zones, en laat ons de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie volgen. Je moet dat doen op een niveau van 75.000 tot 125.000 inwoners.

We hebben toen afgesproken dat we dat proces bottom-up gingen starten, en dat we er – en dat was nieuw – de lokale besturen erin gingen betrekken, niet alleen de zorgsector maar ook de welzijnsactoren. Als je de zorgvragen van morgen goed wilt beantwoorden, moet je ook die competenties in dat overleg kunnen betrekken. We zijn dat proces gestart met de overtuiging dat een gedragen bottom-upbenadering de beste benadering was. De lokale besturen werden daarin ook betrokken. Daardoor werden zij ook gevat om na te gaan wat in hun historische situatie het beste concept zou zijn.

De eerste ronde is zeer succesvol geweest: 55 voorstellen kwamen binnen. Een groot aantal daarvan hebben we kunnen aanvaarden als een project om verder op te bouwen omdat het beantwoordt aan de criteria. Uiteraard is het de bedoeling om geleidelijk aan zoveel mogelijk historisch tot stand gekomen vormen van regionale afstemming op elkaar af te stemmen. Dat is in onze commissie regelmatig aan de orde gekomen. We hebben nu eenmaal, om tal van redenen, een voorzieningslandschap dat niet overal gelijk aanwezig is, denk maar aan de geestelijke gezondheidszorg. We hebben uiteraard historisch tot stand gekomen samenwerkingsmodellen. Het is absoluut de bedoeling om geleidelijk aan, van onderuit, met incentives en een aantal stimulerende initiatieven te trachten een en ander op elkaar af te stemmen. Maar dit moment is natuurlijk cruciaal. Ik ben er echt van overtuigd dat iedereen in de eerstelijnszorg – ik heb voldoende contacten met al die zorgverstrekkers en zorgvoorzieningen – zeer goed beseft dat als je in de toekomst de chronische patiënten en de mensen met grote kwetsbaarheden die lang thuis willen ondersteund blijven, goed wilt ondersteunen en als je die zorg goed wilt organiseren, dat je dan samenwerking nodig hebt op het niveau van een dergelijke zone.

De gemeentebesturen zijn, zoals gezegd, betrokken. We zullen dat proces geleidelijk aan uitvoeren. We zullen uiteraard ook met de ziekenhuizen bekijken hoe de vraag vanuit de federale en Vlaamse overheid om samen te werken met betrekking tot de basisspecialismen die in de ziekenhuizen kort bij de mensen moeten zijn, hoe die intenties en intentieverklaringen, gematcht kunnen worden met de geleidelijke vorming van die eerstelijnszones.

Ik heb gekozen voor de bottom-up benadering omdat ik geloof dat dat belangrijk is. In dit land heb je draagvlak nodig als je dit soort dingen wilt doen. Onze

eerste analyse is alleszins dat wat er zich aan het aftekenen is in zeer grote mate voldoende consistent en homogeen is. We kunnen daar zeker op voortbouwen. Ik hoop natuurlijk dat we geleidelijk aan ook de blinde vlekken kunnen invullen, zodat we eigenlijk kunnen zeggen dat we heel Vlaanderen kunnen dekken in een concept waarbij we dan uiteraard ook bekijken hoe we andere samenwerkingsmodellen, voor zover dat zinvol is uiteraard, geleidelijk aan meer op elkaar kunnen afstemmen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik onthoud twee trefwoorden uit uw antwoord: van onderuit en geleidelijk aan. Je zou kunnen zeggen dat dat op zich goede woorden zijn.

Het siert u trouwens als minister dat u op zoek gaat naar draagvlak, dat u met de mensen wilt beslissen en niet boven hun hoofden heen. Maar het beleid dat we hierover hebben, over die eerstelijnszone, daar zijn we al vlotjes vijftien jaar mee bezig. Het was indertijd nog een groene minister die daarvoor de bouwstenen heeft gelegd. We zijn ondertussen vijftien jaar werkgroepen, reflectiekamers, conferenties, toetsingsmoment, symposia en consoorten aan het organiseren. Die hebben allemaal hun meerwaarde, maar er komt een moment dat er iets hardere beslissingen nodig zijn. Als we gaan wachten tot iedere huisarts, iedere apotheek, iedere thuisverpleegkundige, ieder ziekenhuis akkoord gaat met de indeling, dan vrees ik dat noch u als minister noch ik als levende mens dit zal meemaken.

Het is nodig dat u een heel groot draagvlak hebt, dat u daar zelf ook verdienste aan hebt, en dat we stappen mogen zetten en die zones moeten vormen. Niet alleen de eerstelijnszones, maar ook de ziekenhuisnetwerken, ook de geestelijke-gezondheidsnetwerken, ook zelfs de mobiliteitsnetwerken. Dat is iets heel anders, maar het is ongelooflijk belangrijk dat als een oudere zich moet verplaatsen, dat via een mobiliteitsnetwerk kan. Dat moet allemaal in elkaar passen.

Minister, hoe gaat u al die lappendekens op een redelijke tijd samen kregen?

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, ik ben blij dat u als geapprecieerde vrouwelijke collega deze vraag stelt, in het bijzonder omdat twee vrouwelijke voorgangers van u heel veel werk hebben verricht in dit domein. Denk aan federaal minister Aelvoet die indertijd de studie bestelde en die de basis is van die zorgzones. Die studie is afgeleverd in 2001. Mieke Vogels heeft in 2003 hier het Zorgregiodecreet ingediend. In 2010 was er de grote eerstelijnsconferentie, in februari 2017 kwam het grote moment toen iedereen dacht dat het startschot zou worden gegeven voor de eerstelijnszones. Die zijn er toen niet gekomen. Minister, ik apprecieer uw voorzichtigheid. Ik kan jullie beiden bijtreden. Er is een groot draagvlak dat heel breed wordt gedragen. Ik hoop alleen dat we niet nog eens zeven jaar moeten wachten, dat we dit op het einde van deze legislatuur kunnen afronden en dat dan de eerstelijnszones zijn gevormd.

Ik treed wel de bezorgdheid bij om ook de jeugdzorg en de geestelijke gezondheidszorg meteen in te kantelen, want anders zal dat weer een heel verhaal worden.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Mevrouw Van den Brandt, dit is inderdaad een pertinente vraag. Als er één ding is waar ik van overtuigd ben, dan is het dat er gewoon te veel wordt overlegd en dat er te weinig tijd is om zich met de patiënt bezig te houden. Tenslotte gaat het daarover, over de kwaliteit van zorg die we

aan de patiënt kunnen bieden. We moeten ervoor zorgen dat er niet weer een wirwar komt van verschillende zaken, waardoor er langs alle kanten weer heel veel overleg wordt gepleegd.

Minister, het personeel van de SEL's en van de Lokale Multidisciplinaire Netwerken (LMN's) zou worden opgenomen in het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn. Daar is wat bezorgdheid over. Is daar al meer duidelijkheid over?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Ik neem aan dat de doelstelling van de eerstelijnszones om te komen tot een betere zorg voor mensen met een zorgnood, tot een integrale zorg met een centrale plaats voor mensen met een zorgnood, niet meer in vraag wordt gesteld. Die is tot stand gekomen met een breed draagvlak. Huisartsen, apothekers, thuisverplegers, welzijnswerkers, psychologen in de zorg- en welzijnsectoren moeten samenwerken ten voordele van die personen in zorgnood.

Minister, ik neem aan dat uw bottom-upwerkwijze om een breed draagvlak te zoeken een goede werkwijze is, en dat die ook eindig is. De eerstelijnszone moet maar een hulpmiddel blijven. Het is een structuur, een middel om tot een betere zorg te komen. We moeten dringend kunnen overschakelen naar inhoudelijke projecten en samenwerkingsvormen om die betere zorg te kunnen verlenen.

Minister, hoe gaat u concreet verder met het inhoudelijke project dat u wilt starten voor de nog niet erkende zones of de blinde vlekken in het Vlaamse landschap?

Minister Jo Vandeuren: Collega's, ik ben dankbaar voor sommige van uw reacties. Ik reken op u allen als we in deze legislatuur de kaart zullen proberen vol te maken. Ik reken op uw steun in die gebieden waar om allerlei historische of andere redenen huisartsen en lokale besturen niet kunnen overeenkomen, om toch een consistente zone te maken. Als we dat gaan beslissen, laat ons dat dan ook politiek als één front verdedigen op het moment dat het protest zal opstijgen. We hebben gekozen voor een bottom-uptraject, maar we gaan dat niet vrijblijvend laten.

Collega Persyn, ik heb dat ook gezegd op de eerstelijnsconferentie. We starten met de coalition of the willing, maar er moet geen enkele illusie zijn: wij gaan het verhaal vol maken en heel Vlaanderen zal moeten worden afgedekt. Dat is cruciaal in het kader van onze volksgezondheid en vanuit het perspectief van onze patiënten.

In die zin ben ik blij met de steun. Na de conferentie is er uiteraard een projectplan gemaakt, collega Saeys, waarbij we heel wat projecten hebben gedefinieerd, en ook de stakeholders die bij de uitbouw van dat project betrokken moeten worden, naar aanleiding van de conclusies van die conferentie.

Een van die conclusies was dat er inderdaad een Vlaams instituut moet komen voor de ondersteuning van de eerste lijn. Na afweging van alle plussen en minnen hebben we nu deze piste op tafel: het personeel dat in al die zones zal moeten worden ingezet, in plaats van daar zestig vzw's of welke structuur dan ook voor te maken, laat ons kijken of we die personeelskwesties met een minimale overhead kunnen ophangen aan dat Vlaamse instituut, waarbij de mensen dan uiteraard met voldoende impact vanuit de lokale betrokkenen kunnen worden ingezet in de regio's. Dat traject moet natuurlijk op zijn juridische en sociale validiteit onderzocht worden en er moet over overlegd worden, maar het is inderdaad de piste waarop we nu werken.

Het alternatief was dat we aan alle zones zouden zeggen dat ze rechtspersoonlijkheid moeten aannemen, omdat ze personeel in dienst zullen moeten nemen

enzovoort. Dat zien we echt niet zitten. We denken dat het veel beter is om dat zo minimalistisch mogelijk te doen en te zoeken naar de juiste balans tussen aan de ene kant de impact van de lokale actoren op de inzet van de middelen en aan de andere kant administratief en arbeidsrechtelijk de eenvoudigste en meest efficiënte oplossing. Dat is het spoor dat we nu volgen.

Zoals gezegd, collega Bertels, zijn er een veertien- of vijftiental projecten die nu lopen, bijvoorbeeld de redactie van een e-zorg- en ondersteuningsplan, dat digitaal zal zijn en dat dan ook voor heel Vlaanderen hét plan zal zijn dat we gebruiken. Zo zijn er nog wel een aantal projecten die ontwikkeld moeten worden en die uiteraard ook moeten sporen met een aantal evoluties op het federale niveau.

Globaal, collega's, dank ik u voor de steun. We gaan proberen om het landschap echt te completeren. Het is juist dat mevrouw Vogels destijds het Zorgregio-decreet in dit parlement heeft laten goedkeuren. Ik stel vast dat dat toen misschien erg gecontesteerd was bij sommigen en dat daar nu een andere kijk op is. We moeten het momentum gebruiken. Er is in de gezondheidszorg een hele shift bezig. Wij moeten onze eerste lijn met al zijn talenten en mogelijkheden daar absoluut voor equiperen. Dit is een belangrijke opportuniteit op korte termijn. *(Applaus bij de N-VA en CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik zal mevrouw Vogels laten weten dat de minister heeft gezegd dat ze te vroeg gelijk had. Dat is iets wat groenen wel vaker overkomt.

Ik ben blij dat we allemaal op dezelfde lijn zitten. Minister, u zegt dat u rekent op het parlement om, op het moment dat u beslissingen neemt, niet aan de kant van de oppositie te gaan staan. Op het moment dat u die beslissingen zult nemen – en ik hoop oprecht dat u dat nog in deze legislatuur zult doen – zal ik een vraag stellen op basis van de brief die we vanuit de sector gekregen hebben. Ik zal u vragen op basis van welke criteria u beslist hebt. U zult mij dan antwoorden op basis van welk objectief kader u dat gedaan hebt. En ik zal u dan antwoorden – dat beloof ik u nu plechtig, minister – dat ik blij ben dat er een beslissing genomen is en dat ik hoop dat u met die mensen die zich niet in de beslissing kunnen vinden, in overleg gaat om toch een zo goed mogelijke oplossing uit te werken.

Het zal niet evident zijn, en dan hebben we alleen nog maar die eerste stap gezet, die eerstelijnszones. Dan moet u nog de geestelijke gezondheidszorg daarbij krijgen. Dan moet u nog zorgen dat die ziekenhuizen erin passen. En al dat werk is snel nodig, want die oudere, die thuiszorg combineert met mantelzorg, met de familie die die ondersteuning biedt, heeft nood aan zulke samenwerkende netwerken, en die heeft daar dringend nood aan. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het kaderdecreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelings-samenwerking

– 1424 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het kaderdecreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelingssamenwerking.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, we hebben dit uitgebreid bekeken in onze commissie, maar ik wil toch even een klein element aanhalen in het aangepaste kaderdecreet. Dat element heeft te maken met het feit dat we de private sector als partner in ontwikkelingssamenwerking werkelijk inclusief benaderen.

Als je ontwikkelingssamenwerking bekijkt vanuit een economisch en sociaal perspectief, is het uiteraard het beste dat er zo snel mogelijk private jobs in een zich ontwikkelende economie kunnen ontwikkelen. In die zin lijkt mij dat een heel belangrijke stap te zijn, nog los van het feit dat we een aantal algemene definities, zoals SDG (Sustainable Development Goals) en zo, aanpassen.

En ik heb in dezen een heel concrete vraag aan de minister-president.

Ik heb het voorrecht gehad, minister-president, om – ondertussen wel heel lang geleden – BIO op te richten, samen met de heer Boutmans. U weet wel, BIO-Invest is een investeringsmaatschappij, Belgisch weliswaar, die uitdrukkelijk, samen met private partners, investeert in ontwikkelingslanden.

BIO is geëvolueerd en is ondertussen overgestapt op een soort van kader-overeenkomst met de Belgische staat. Dat is een vijfjarige overeenkomst die ze moeten maken. Daarbij wordt uitdrukkelijk naar 52 landen gekeken.

Als ik de budgetten bekijk die wij spijtig genoeg vanuit Vlaanderen slechts kunnen inzetten in termen van ontwikkelingssamenwerking, lijkt het mij niet zo gek om er eens over na te denken om eventueel, op een of andere manier, structureel naar BIO-Invest te kijken, om als een soort van partner – en dat zal voor een stuk al zo zijn – op te treden samen met de Vlaamse overheid in het kader van ontwikkelingssamenwerking. En dan denk ik niet alleen aan Zuid-Afrika. Ik denk dat we op dat ogenblik wel al breder kunnen werken aan de objectieven die we vanuit Vlaanderen in termen van ontwikkelingssamenwerking naar voren brengen.

Voorzitter, collega's, in die zin vind ik het een bijzonder goede zaak dat we ons kaderdecreet voor ontwikkelingssamenwerking moderniseren. Dat is evident. Uiteraard staan we allemaal – en ik zeker, als liberaal – achter de drie kernwaarden van onze ontwikkelingssamenwerking: mensenrechten, goed bestuur en gendergelijkheid.

Minister-president, mijn concrete vraag is: ziet u, in het kader van de aanpassing van het kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking, samen met de commissie, een structurele samenwerking zitten met BIO-Invest, dat ik persoonlijk vrij goed ken? De cijfers kunnen wat variëren, maar op een bepaald ogenblik beschikte BIO-Invest over een 'liquiditeit' – zo zullen we het gemakkelijks-halve noemen – van een kleine 600 miljoen euro. U hoort het goed: 600 miljoen euro liquiditeitspositie, dus niet direct gebruikt geld. Dat lijkt mij een mogelijkheid te zijn tot, bij wijze van spreken, een soort hefboomeffect, multiplicator-effect op onze eigen ontwikkelingssamenwerking naar de private sector, uiteraard gebonden, of beter, gelinkt aan private ondernemingen in Vlaanderen, zonder dat het uiteraard gebonden hulp wordt. Want dat is niet de bedoeling. Dat is ook niet de bedoeling van BIO-Invest.

Voorzitter, collega's, tot hier mijn kort betoog. Daarin stel ik dat ik bijzonder verheugd met het feit dat we het ontwerp van decreet kunnen goedkeuren. En verder stel ik daarin de concrete vraag aan de minister-president, waarop u niet meteen concreet op hoeft te antwoorden – laat het dan eventueel als een

suggestie overkomen – om de middelen die beschikbaar zijn en die uiteindelijk heel veel vruchten kunnen afwerpen in termen van ontwikkelingssamenwerking, ook aan Vlaamse zijde structureel te kunnen gebruiken.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Voorzitter, op mijn beurt en namens mijn fractie wil ik de minister-president zeggen dat wij het ontwerp van decreet uiteraard zullen steunen. Wij staan achter een verbetering en het efficiënter maken, het optimaliseren van het decretaal kader. Daarover bestaat geen discussie.

Ik wil de sleutelopmerking maken dat een van de grootste problemen rond ontwikkelingssamenwerking vandaag vanuit westerse landen, ook vanuit ons land en vanuit Vlaanderen, natuurlijk het gebrek aan budgettaire inspanning is. Wij engageren ons al jaren om het doel van 0,7 procent te bereiken. Dit wordt ook nog steeds vanuit de Europese Commissie aangereikt als doelstelling, met het oog op het uitroeien van extreme armoede. U herinnert zich dat Jeffrey Sachs en zijn ploeg in het jaar 2000 hadden berekend dat, indien we dat doel van 0,7 procent zouden bereiken, we op die basis de extreme armoede in de wereld zouden kunnen uitroeien.

Ondertussen hebben we kunnen vaststellen hoe de meeste landen, bijna alle landen in Europa, zijn afgeweken van dit groeitraject en hun investering in ontwikkelingssamenwerking hebben verlaagd. Het enige land dat zich houdt aan die norm, is Groot-Brittannië, dat ondanks besparingen toch meent dat men zich op middellange en langere termijn aan die belangrijke budgettaire inspanning moet houden.

Dat geldt ook in ons eigenbelang. Wij zetten de rem op de budgettaire inspanningen, ingegeven door budgettaire krapte, waarvoor alle begrip, en moeten voorrang geven aan nationale, regionale en lokale noden. Nochtans staat het vast dat in een globale wereld waarin we streven naar duurzame ontwikkelingsdoelen, wij die doelen nooit kunnen bereiken wanneer we geen grotere budgettaire inspanningen en investeringen doen voor ontwikkelingssamenwerking en grotere solidariteit betonen. Zo niet, zal die backlash zich tegen ons keren.

Ik hoop dat we tijdens deze en tijdens de volgende legislatuur echt stappen in die richting kunnen zetten. Zo niet, blijft het bij een reeks goede, verdienstelijke initiatieven die nuttig zijn voor de mensen die we bereiken. Alle inspanningen die mensen en lokale gemeenschappen ten goede komen, zijn vanzelfsprekend zeer belangrijk, maar dan moeten we ook inzien dat die inspanningen niet kunnen leiden tot een uitroeiing van die extreme armoede. Dat is in het belang van de mensen daar, maar ook in het belang van mensen bij ons, en dat moeten we meer onderstrepen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Het is goed dat het kaderdecreet wordt aangepast aan de Sustainable Development Goals (SDG) en aan Agenda 2030, maar – en mevrouw de Bethune heeft er ook al naar verwezen – het kaderdecreet staat of valt natuurlijk met de beschikbare financiële middelen. Het is goed om ambitieus te zijn, maar als de middelen die ambitie niet volgen, dan ben je daar natuurlijk niet zo erg veel mee. Het doel is om tot die 0,7 procent van het bni te komen. We zijn er nog lang niet. Ik zou dan ook de oproep willen herhalen die ik in de commissie heb gedaan om daar een extra inspanning voor te doen.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Het lijkt afgesproken, maar dat is het niet, want ik zal een inbreng doen die gelijkaardig is aan die van de twee vorige sprekers.

Het is belangrijk dat het kaderdecreet in lijn wordt gebracht met de internationale ontwikkelingen en dat we dus de duurzame ontwikkelingsdoelen centraal stellen. Daar staan wij zeker achter, maar mooie woorden moeten natuurlijk ook tot daden leiden, en daar is financiering voor nodig. Dat is niet het debat dat we hier voeren, dat is een begrotingstekort. Maar om consequent te zijn zal er, wanneer dit echt onze doelstellingen zijn, toch ook een begrotingsinspanning moeten volgen die bovendien ook correct moet zijn. We zien dat er toch een druk ontstaat omdat ontwikkelingssamenwerking en fondsen voor ontwikkelingssamenwerking ook worden gebruikt voor de klimaatfinanciering. Dat zijn duidelijk twee verschillende elementen waar Vlaanderen zijn internationale verantwoordelijkheid voor moet nemen. Ik vraag dan ook om dit opnieuw op te nemen in de volgende begrotingsbesprekingen

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik wil alle collega's die hebben gereageerd, bedanken. Ik wil ook de collega's danken die in de commissie dit ontwerp van decreet hebben behandeld. Ik kan concluderen dat er over de partijgrenzen heen een consensus bestond dat het goed was om dit decreet aan te passen. Zo konden we ons conformeren aan de internationale ontwikkelingsagenda en van de gelegenheid gebruikmaken om ook op andere vlakken het decreet te moderniseren. Ik zal daar nu niet verder op ingaan.

Een aantal collega's wijzen erop dat het belangrijk is om de middelen te kunnen verhogen. Ik wil erop wijzen dat de bevoegdheid ontwikkelingssamenwerking die Vlaanderen in handen heeft genomen, een bevoegdheid is die we hebben vanuit internationale bevoegdheid, maar dat daarvoor nooit middelen zijn overgedragen. Alle middelen zijn gekomen uit de Vlaamse begroting, en het is, zeker in tijden van budgettaire moeilijkheden, niet evident om die bedragen fors te verhogen. Maar ik ben het ermee eens dat er met meer middelen veel meer zou kunnen worden gedaan. Ik denk dat niemand dat betwist.

Er moet inderdaad meer gebeuren. Maar ik wil daar wel aan toevoegen dat daar good governance tegenover moet staan. In een aantal landen is het zo dat er geen goed bestuur is, dat de zaken onvoldoende vooruitgaan. Vergelijk bijvoorbeeld een aantal landen in Afrika met de evolutie die zich heeft voorgedaan na WO II in Zuidoost-Azië, en je ziet een wereld van verschil in vooruitgang.

Naast good governance ligt de sleutel naar mijn bescheiden mening erin dat de leerplicht wordt ingevoerd. De dramatische situaties van de kindmoeders die op 13 of 14 jaar een kind krijgen en vervolgens vijf, zes, zeven, acht kinderen krijgen, leidt ertoe dat er een spiraal ontstaat waardoor er een zeer grote bevolkingsgroei is waarbij een groei van de economie niet volstaat om die te compenseren en waarbij een aantal jonge meisjes een jeugd kennen die niet waardig is in de wereld zoals wij die zien.

Ik vind dus dat er internationaal – wij kunnen dat niet, want wij zijn een kleine partner – veel meer hefbomen in die zin zouden moeten worden ontwikkeld die gradueel de leerplicht optrekken. Dat lijkt mij een kapitale sleutel.

Mijnheer Daems, ik ben het met u eens. Trouwens, in Zuid-Afrika zetten wij in op ondernemerschap. Eigenlijk ook in Malawi met landbouw. Dit is ook evenzeer zo waar we bedrijven helpen ontwikkelen en steunen. We hebben daartoe een aantal hefbomen. We doen aan microfinanciering. We hebben de samenwerking met Exchange. We hebben Go North. We hebben programma's in bijvoorbeeld Zuid-Afrika die daarop gericht zijn. Ik ben het met u eens dat een van de sleutels in ondernemerschap zit, in het ontwikkelen van ondernemerschap. Als we mensen met microfinanciering bereiken, gaat het vaak over 'vrouwse' ondernemingen. Dat mag ook eens worden gezegd op de vooravond van de Internationale Vrouwendag.

Ik sta open voor uw suggestie. Ik zal dat bekijken. U weet dat het decreet gebonden hulp verbiedt. We zullen ons daar ook aan houden. We werken natuurlijk wel samen met bijvoorbeeld de Wereldbank, waarbij een aantal Vlaamse bedrijven kunnen participeren aan overheidsopdrachten die wereldwijd in de markt worden gezet. Dat is een andere zaak. Ik sta daarvoor open, zeker als u zegt dat daar enorme fondsen zijn. Misschien kunnen we komen tot een parallelle werking die erop gericht is om ook in die landen waar wij actief zijn ondernemerschap mee te stimuleren, want dat is ongetwijfeld een van de grote hefboomen.

U weet dat wij proberen zeer innovatief te zijn op het terrein. Ik denk dat we daar ook in slagen als kleine partner. Dat wordt ook erkend door internationale organisaties, door andere grote donoren. Ik zal uw suggestie meenemen. We kunnen kijken wat daaromtrent kan gebeuren. We kunnen er eventueel eens over samenzitten.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1424/2)

– De artikelen 1 tot en met 22 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de rechtspositie van het personeel van de centra voor volwassenenonderwijs en tot wijziging van het financieringsluik van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs

– 1444 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de rechtspositie van het personeel van de centra voor volwassenenonderwijs en tot wijziging van het financieringsluik van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Meyer, verslaggever, heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, dames en heren, ik beperk mijn verslag tot het eerste deel, de inleiding van de minister. De heer Cordy zal het tweede deel, de bespreking van het ontwerp van decreet, toelichten.

Het voorliggende ontwerp van decreet beoogt het bestaande decreet over het volwassenenonderwijs uit 2007 te wijzigen. De essentie van de wijzigingen heeft betrekking op het financieringssysteem van de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en de centra voor basiseducatie (CBE's).

De minister gaf uitleg over de manier waarop er te werk is gegaan om tot het voorliggende ontwerp van decreet te komen. Ten eerste is er geput uit de input

van een expertenbevraging. Ten tweede heeft het kabinet van de minister intensief bilateraal overleg gepleegd met alle sociale partners. Ten derde heeft men zich ook gebaseerd op het beschikbare wetenschappelijk onderzoek.

Het mag duidelijk zijn dat het volwassenenonderwijs voor grote uitdagingen staat. Zo stijgt het aantal cursisten dat via het volwassenenonderwijs een diploma secundair onderwijs wil behalen jaar na jaar. Ook het aantal cursisten dat Nederlands wil leren, neemt gestaag toe. En ten slotte zijn er ook nog steeds heel wat volwassenen die veel te weinig gelettertheidscompetenties hebben.

Met de beoogde hervorming zullen de budgetten onder de centra verdeeld worden, rekening houdend met specifieke kenmerken van de cursist, de opleiding die hij volgt en de kenmerken van het centrum waar de opleiding wordt gevolgd. Op die manier worden de centra gefinancierd of gesubsidieerd op maat van hun organisatie, aanbod en doelpubliek. Dit stemt overeen met de bedoeling om kwetsbare cursisten beter te omkaderen – dat wil zeggen beter te begeleiden met meer mensen – en om het bereiken van kwalificaties te stimuleren.

Het principe van aanwezigheid van de cursist was in het volwassenenonderwijs enigszins achterhaald, en wordt daarom dan ook geschrapt in de nieuwe regeling. Het wordt vervangen door een input-outputcriterium.

Minister Hilde Crevits heeft ook even stilgestaan bij de budgettaire inspanningen. De eerste grote investering bestaat erin dat het volledige budget van de basiseducatie open-end gemaakt wordt, zoals in het leerplichtonderwijs. Ook de opleidingen Nederlands als tweede taal (NT2) in de CVO's en de CBE's krijgen een open-end-financiering. De minister vindt het ook belangrijk om nog eens mee te geven dat er in de basiseducatie, naast de open-endfinanciering, ook meer zekerheid is gegeven aan de personeelsleden. Voor de minister is het duidelijk dat uit de budgetten, die ze preciseerde, naar voren komt dat men een sterk sociaal beleid wil voeren dat aan elke volwassene kansen geeft om levenslang te leren, met bijzonder oog voor de meest kwetsbare doelgroepen. Er wordt dus een duidelijke keuze gemaakt voor gelijke kansen. De duidelijke focus op de meest kwetsbare groepen, de zwaardere weging van bepaalde criteria en de open-endfinanciering moeten het mogelijk maken om meer mensen omhoog te trekken in de ambities die we betrachten met ons onderwijs.

De minister lichtte de belangrijkste krachtlijnen van het nieuwe financieringssysteem toe: de stabiele financiering door verlenging en verlegging van de referteperiode; de invoering van het input-outputcriterium; de responsabilisering van de cursist; de financiering op maat van de CBE's en de CVO's. Met dit ontwerp van decreet wordt in een werkbaar kader voor de personeelsleden van de centra voorzien, maar er wordt ook ruimte gecreëerd voor de centra om een eigen personeelsbeleid te voeren.

De minister sloot haar inleidende uiteenzetting af met de melding dat ze behoorlijk trots is op het voorliggende ontwerp van decreet. Hiermee krijgt het Vlaamse volwassenenonderwijs immers de sterk toekomstgerichte plaats die het verdient binnen ons onderwijslandschap en binnen Vlaanderen, waar gerust nog een tandje bij mag gestoken worden qua levenslang leren.

Voorzitter, minister, collega's, ziehier de korte samenvatting, zodat men straks met duidelijke kennis van zaken kan oordelen hoe men stemt.

De voorzitter: De heer Cordy, verslaggever, heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Collega De Meyer, dank u voor het eerste deel van het verslag. Ik ga kort even in op de bespreking in de commissie op 8 februari jongstleden. Ik zal enkel een aantal krachtlijnen weergeven. De details kunt u zelf lezen in het verslag.

In hun uiteenzettingen onderstreepten de meerderheidsfracties het belang van het volwassenenonderwijs. Het voorliggende ontwerp van decreet biedt uitzicht op een grondige modernisering en vernieuwing van het volwassenenonderwijs, dat een belangrijke rol kan spelen inzake het levenslang leren en het loopbaandenken. De gehanteerde open-endfinanciering toont daarbij het engagement om het volwassenenonderwijs verder uit te bouwen. Voor de meerderheidsfracties krijgen de drie hoofddoelstellingen in dit ontwerp van decreet vorm: het stimuleren van de schaalvergroting zonder centralisatie, het verhogen van de kwalificatiegerichtheid en het inzetten op kwetsbare doelgroepen zoals daar zijn: laaggeletterden, mensen zonder diploma, werklozen en, last but not least, gedetineerden. Het vervangen van het huidige financieringssysteem door een in- en outputfinanciering met een financiële bonus om ongekwificeerde uitstroom tegen te gaan, ondersteunt die instellingen die extra inzetten op de leerwinst van hun cursisten.

Wel werd door de meerderheidsfracties nog opgemerkt dat het operationele financieringskader in combinatie met schaalvergroting moet worden opgevolgd en geëvalueerd en dat er moet worden gewaakt over de correcte aanwending van de middelen voor NT2.

De aanwezige oppositiefracties stelden blij te zijn met de grotere focus op kansengroepen en met de open-endfinanciering. Ze formuleerden wel nog enkele bezorgdheden. Zo verwezen ze naar het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) dat aangaf dat een globale visie ontbrak. Men vreesde ook dat de schaalvergroting kan leiden tot een verschraling van het aanbod. Een monitoring om erover te waken dat het breed basisaanbod blijft bestaan, is daarom nodig. De outputfinanciering en de kwalificatiebonus kunnen ook leiden tot kwaliteitsverlies en nivellering. Door de focus op de certificering wordt ook een belangrijk deel van die doelgroepen gemist die opleidingen volgen die niet op certificering zijn afgestemd. Het decreet versterkt ook het principe van het behalen van leersuccessen niet, aldus de oppositie.

In haar antwoord gaf de minister aan dat ze de uitspraken rond het ontbreken van een globale visie betreurt. Er is wel degelijk een globale visie en de focus bij het nieuwe decreet ligt op het ondersteunen van de zwaksten in de samenleving, maar evengoed krijgt iedere Vlaming binnen een beperkt budget toegang tot een brede waaier aan opleidingen.

De kansen op modernisering van het volwassenenonderwijs blijken onder meer uit de opportuniteiten die worden gecreëerd voor het afstandsonderwijs.

De minister bevestigde ten slotte nog dat er een brede monitoring van het basisaanbod zal komen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het voorliggend ontwerp van decreet is een belangrijke stap in de noodzakelijke hervormingsoperatie van het volwassenenonderwijs en een vernieuwingsoperatie met de belangrijke doelstelling om voor onze centra een kader te creëren dat hen toestaat om de uitdagingen van vandaag aan te gaan.

We weten vanuit het PIAAC-onderzoek (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) dat nog steeds een op de zeven volwassenen in Vlaanderen laaggeletterd is. Deze geletterdheidsproblemen zorgen ervoor dat een significante groep volwassenen moeite heeft om vlot te kunnen meedraaien in onze digitale maatschappij. Al 25 jaar lang streven de centra voor basiseducatie ernaar om de zelfredzaamheid van personen met geletterdheidsproblemen te versterken en het probleem van laaggeletterdheid uit de taboesfeer te halen. Onze centra voor volwassenenonderwijs spelen dan weer een belangrijke rol op

het vlak van levenslang leren en om laaggeschoolde volwassenen een nieuwe kans te geven op een diploma secundair onderwijs, een diploma dat toch deuren opent op een arbeidsmarkt die vooral naar hogeropgeleide profielen vraagt.

Vanuit deze optiek vinden wij, vanuit onze fractie, het dan ook zeer positief dat we met dit ontwerp van decreet de groeïnorm voor de centra voor basiseducatie opheffen. Dat geeft aan die centra opnieuw de nodige ademruimte om de doelstellingen uit het Strategisch Plan Geletterdheid uit te voeren en samen met organisaties uit diverse beleidsdomeinen projecten op te starten die laaggeletterden kunnen bereiken. Diezelfde tevredenheid wil ik ook formuleren over de schrapping van de groeïnorm voor NT2, waarvan de enveloppe voortaan afgesplitst wordt van andere middelen van het volwassenenonderwijs. Dit staat ons toe om ruimte te creëren om in te spelen op de behoeften van de belangrijke doelgroep van inburgeraars.

Voorzitter, collega's, ik wil ook even stilstaan bij het financieringskader voor de CVO's. Een belangrijk onderdeel hiervan is de verlenging van het meetvenster van een naar drie jaar. Dat moet leiden naar meer stabiliteit in de financiering. Op deze manier hebben directies tijdig zicht op de middelen waarop ze in het komende jaar zullen kunnen rekenen. Dat is een zeer goede beslissing, die de jaarlijkse onzekerheid op het einde van het jaar bij directies moet wegnemen.

Het is ook positief dat er eindelijk een alternatief is gevonden voor het participatiecriterium. Vandaag is het zo dat een cursist financierbaar is als hij of zij aan de toelatings- en inschrijvingsvoorwaarden voldoet en op het moment dat een derde van de module verstreken is, voldoende aanwezig was in de les. Het was het Rekenhof dat enkele jaren geleden fundamentele bedenkingen formuleerde rond de operationalisering en de controleerbaarheid van deze financieringsvoorwaarden. Ik heb deze bezorgdheden ook enkele keren geformuleerd in de commissie. Ik ben dan ook meer dan tevreden dat de minister deze bezorgdheid ter harte heeft genomen.

Als alternatief stelt het ontwerp van decreet nu een in- en outputsysteem voor met een kwalificatiebonus van 20 procent om de ongekwalificeerde uitstroom tegen te gaan en meer begeleiding voor de cursisten te gaan stimuleren. We realiseren hierbij een belangrijke planlastvermindering, aangezien scholen hun aan- en afwezigheden niet meer moeten doorgeven aan de overheid.

Het huidige financieringskader heeft er ook altijd voor gezorgd dat de verzameling van de gegevens rond de uitstroom voor het volwassenenonderwijs geen evidentie was. De aangeleverde gegevens bleken vaak onvolledig en waren onvoldoende geschikt voor publicatie. Ik hoop dan ook dat de kwaliteit van de gegevens over de uitstroom nu wel zal toenemen en dat we op deze manier een beter overzicht zullen hebben op de output van ons volwassenenonderwijs en een efficiënter beleid op macroniveau kunnen voeren.

Minister, het is belangrijk dat we de operationele uitwerking van dit financieringskader in combinatie met de schaalvergroting van nabij opvolgen en tijdig evalueren. We moeten ervoor zorgen dat de sterkte van onze centra, namelijk de laagdrempelige werking naar kansengroepen toe, de nabijheid van de centra en de kwaliteit van de opleidingen verder versterkt en gestimuleerd worden door deze vernieuwingsoperatie. Dit betekent dat we tijdig moeten durven ingrijpen wanneer er belemmeringen ontstaan die de kwaliteit van de opleidingen in de weg staan. Collega's, ik volg de effecten van dit decreet graag samen met u verder op.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voor onze fractie komt er met dit decreet meer flexibiliteit en autonomie in het volwassenenonderwijs, ook op het vlak van

personeelsbeleid. Het decreet is volledig in lijn met het Vlaams regeerakkoord en is 'future proof', het zal er over een aantal jaren nog staan. De incentives om centra te laten fuseren moeten niet verkeerd worden gezien als 'vershraling van het aanbod': iedereen op het terrein beseft dat het aanbod dicht bij de mensen moet blijven en daartoe hebben ze ook de nodige vrijheid. Open Vld roept de nieuwe, vergrote bestuurlijke entiteiten op maximaal gebruik te maken van hun vrijheid en autonomie.

We denken ook dat het belang van volwassenenonderwijs in het kader van levenslang leren en loopbaandenken en de vernieuwde opdracht van de centra moet worden benadrukt. Het decreet zet maximaal in op kansengroepen: werkzoekenden, mensen zonder diploma secundair onderwijs en gedetineerden. Soms gaat het over kleine groepen, maar die maatschappelijk toch wel van groot belang zijn.

Met het nieuwe financieringssysteem wordt gehoopt om nog meer mensen te motiveren om vervolgcursussen te volgen. We vinden het ook een mooi compliment voor de CBE's, dat met de open-endfinanciering de lijn van het leerplichtonderwijs wordt doorgetrokken naar het volwassenenonderwijs.

Ten slotte – en dit is een accent dat vanuit onze fractie is gelegd – hopen we dat de CVO's dit nieuwe decreet zullen aangrijpen om bijvoorbeeld te kijken wat ze kunnen doen in de bij- en nascholing van leerkrachten. Op die plek volgen volwassenen immers onderwijs en ze staan zeer dicht bij de scholen en de leerkrachten van het leerplichtonderwijs.

We zullen dit decreet met volle overtuiging goedkeuren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Week na week staat hier een onderwijsdecreet op de agenda van deze plenaire vergadering. Het zal u niet verbazen dat ik ook trots ben op de manier waarop we nu het volwassenenonderwijs gaan hervormen.

Het is een inhoudelijke hervorming, maar ook een hervorming van de financiering en van de organisatie. De focus ligt heel correct op het levenslang leren, eerst bij de meest kwetsbaren, waar onze CBE eindelijk alle tools krijgen en open-end gefinancierd worden om in te zetten op de toeleiding van de meest kwetsbaren naar een opleiding, ook gedetineerden, mensen zonder diploma, enz. Tegelijk krijgt al wie dat wil in Vlaanderen uitgebreid de kans om voor een zeer beperkt budget een opleiding te volgen die past in het levenslang leren. Er wordt qua financiering veel meer in ons volwassenenonderwijs gestopt dan de eigen bijdragen van de mensen. Ook hierin investeert Vlaanderen volop.

Ik hoop dat het decreet met veel enthousiasme door iedereen zal worden goedgekeurd. Traditiegetrouw wil ik de mensen van de Vlaamse administratie danken die veel input gegeven hebben, in het bijzonder Astrid, die op de publiekstribune zit. Ze is vandaag niet jarig, maar ze verdient wel een applaus en ze is tijdens de bevalling van dit decreet wel mama geworden. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1444/1*)

– *De artikelen 1 tot en met 45 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg – 1428 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende de organisatie van pleegzorg – 1429 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van de pleegzorg en het voorstel van resolutie van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende de organisatie van de pleegzorg.

Ik stel voor om de algemene bespreking van het voorstel van decreet en de bespreking van het voorstel van resolutie samen te voegen tot één bespreking. Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, als kinderen en jongeren vanwege welke probleemsituatie dan ook al dan niet tijdelijk niet thuis kunnen verblijven en opgroeien, vinden we het het meest aangewezen dat ze dit toch kunnen doen in de context van een gezin. In dat geval is pleegzorg zeer aangewezen. Dat is de filosofie die ons er in 2012 toe heeft gebracht om het heel nieuw decreet houdende de organisatie van pleegzorg op te stellen.

Met dat decreet wilden we de pleegzorg versterken en prominenter op de kaart zetten in de jeugdhulpverlening voor kinderen die niet kunnen thuisblijven. We hebben toen heel bewust een aantal wijzigingen naar voren geschoven. Ik geef graag enkele voorbeelden.

We hebben uitdrukkelijk in het decreet opgenomen dat de pleegzorg de eerste te overwegen hulpverleningsvorm zou worden voor alle kinderen die niet thuis kunnen blijven. Ik wijs hier even op, want het gaat dus niet enkel om de 0- tot 6-jarigen. We denken vaak dat dit het meest aangewezen is voor de kleinsten, maar we hebben duidelijk bepaald dat het voor alle kinderen geldt.

Om dit te realiseren, hebben we aan de rechter een motiveringsverplichting opgelegd, waarin we hebben gesteld dat hij uitdrukkelijk moet aangeven waarom niet tot pleegzorg is beslist indien een kind niet thuis kan verblijven.

We hebben de pleegzorg mogelijk gemaakt tot de leeftijd van 21 jaar. We hebben het pleegzorgattest ingevoerd. We organiseren een screening om zeker te zijn dat de pleegzorgers zeer geschikt zijn pleegzorg aan te bieden. We hebben de vroegere 24 diensten in 5 provinciale diensten georganiseerd. Hierdoor is meer expertise gebundeld en is er meer kans op een goede matching.

We hebben ook een aantal maatregelen genomen om de pleegzorgers uitdrukkelijk in hun engagement te ondersteunen. Ik verwijs hierbij graag naar de automatische toekenning van het laagste kinderopvangtarief in de inkomensgerelateerde kinderopvang aan pleegouders en naar de automatische toekenning van een school- of studietoelage voor kinderen die langer dan een jaar in een pleeggezin verblijven.

Deze belangrijke maatregelen die we in 2012 in het decreet hebben opgenomen, hebben hun effect niet gemist. Als we naar de cijfers kijken, blijkt dat het aantal pleeggezinnen in zowel 2015 als 2016 met 7 procent is gestegen. Ik haal graag enkele cijfers aan. Eind 2016 waren er 4717 pleeggezinnen voor 6705 kinderen, tegenover 6058 kinderen eind 2015. In de kinderopvang is het aantal verminderde tarieven vanwege pleegzorg gestegen van 172 in 2014 tot 569 in 2016. In het schooljaar 2015-2016 hebben 2701 kinderen een school- of studietoelage ontvangen.

Die effecten zijn best goed. Het gaat in de positieve richting, maar het kan nog beter. Dat het nog beter kan, heeft de vorige zomer uitgevoerde evaluatie uitgewezen. Het decreet voorzag overigens uitdrukkelijk in die evaluatie. Een aantal van de punten die tijdens de evaluatie naar voren zijn gekomen, hebben we nu in een nieuw voorstel van decreet vertaald. We hebben tevens een aantal aanbevelingen in een voorstel van resolutie opgenomen. Ik overloop graag enkele krachtlijnen in het nieuw voorstel van decreet die we op deze manier in het decreet willen invoegen.

Ten eerste maken we pleegzorg mogelijk tot de leeftijd van 25 jaar. We hebben het hier vaak over de voortgezette jeugdhulp en we vinden allemaal dat we jongeren, zeker kwetsbare jongeren, niet mogen loslaten als ze 18 of 21 jaar oud zijn.

Wel, we gaan dat in de toekomst ook mogelijk maken in de pleegzorg zodat ook jongeren van 21, 22, 23 in pleegzorg hun studies kunnen afmaken terwijl ze in het pleeggezin verblijven. De pleeggezinnen kunnen dan verder worden ondersteund in hun engagement. Dat is een van de heel belangrijke krachtlijnen van dit voorstel van decreet.

Twee, we geven de jeugdrechter de mogelijkheid om te beslissen dat de pleegzorg ineens loopt tot de leeftijd van 13 jaar. In 2012 hebben we decretaal vastgelegd dat de jeugdrechter een beslissing kan nemen voor een periode van maximaal 3 jaar. In het evaluatierapport hebben we gezien dat de vraag leeft om dat opnieuw te doen zoals vroeger, tot de leeftijd van 13 jaar en vanaf de leeftijd van 13 om de 3 jaar.

Collega's, we hebben hier in de commissie een ruim debat over gehad. In de aanloop naar de indiening van het voorstel van decreet heb ik me daar ook wel vragen bij gesteld. Doen we er nu goed aan om de mogelijkheid opnieuw te creëren om pleegzorg ineens mogelijk te maken tot de leeftijd van 13 jaar. We weten dat het een van de grote doelstellingen is om de band met de natuurlijke ouders te behouden en als het kan ook te zorgen voor een terugkeer. Gaan we de natuurlijke ouders dan niet minder motiveren in hun engagement om te streven naar een terugkeer als we dat ineens verlengen naar 13 jaar?

Het evaluatierapport heeft me echter overtuigd. Het heeft me ervan overtuigd om toch akkoord te gaan en in te schrijven dat we pleegzorg mogelijk maken ineens tot de leeftijd van 13 jaar, en dit om volgende redenen. Ten eerste, het is de jeugdrechter die beslist. Ik reken erop dat de jeugdrechters het voorstel van decreet met heel veel engagement zullen toepassen en dat slechts zullen doen in een heel beperkt aantal gevallen, namelijk in die gevallen waarin heel duidelijk is – als de natuurlijke ouders niet meer in beeld zijn bijvoorbeeld – dat het niet

nodig is om onzekerheid te laten bestaan zowel bij het kind als bij het pleeggezin, als eventueel ook bij de natuurlijke ouders.

Collega's, ik wijs erop: dit is geen verplichting, dit is een mogelijkheid die we creëren. Ik denk dat ze slechts heel beperkt zal worden toegepast, maar in de gevallen dat het echt nodig is – we weten allemaal wat een stress een herziening van een beslissing of een nieuwe beslissing meebrengt – kan deze mogelijkheid nuttig zijn.

Ik dank de collega's voor het heel constructieve debat in de commissie twee weken geleden. Mevrouw Van den Bossche, u hebt daar uitdrukkelijk gezegd dat u dat element nog verder zou willen bekijken.

Derde krachtlijn is dat we het pleegzorgattest gaan uitschrijven voor meer dan één pleegzorger. Zo maken we het mogelijk dat in complexe situaties meer pleeggezinnen de zorg opnemen voor een pleegkind. Zo kunnen bij een gezinsbreuk of een echtscheiding in een pleeggezin beide pleegouders verder pleegzorg opnemen.

Dat zijn de drie allerbelangrijkste krachtlijnen van het nieuwe voorstel van decreet. Ik noem nog een ander element dat we ook opnemen. De termijn voor perspectiefzoekende pleegzorg wordt verlengd tot één jaar.

Collega's, we hebben niet alleen een voorstel van decreet, we hebben ook een voorstel van resolutie ingediend.

Ook daarin zijn een aantal toch wel belangrijke elementen opgenomen.

Ik had het daarnet al over de motiveringsplicht van de jeugdrechter wanneer hij niet beslist tot pleegzorg wanneer een kind niet thuis kan verblijven. In 2012 hebben we daartoe beslist, heel bewust. Maar vandaag hebben we geen zicht op de manier waarop de jeugdrechters dit toepassen. Wat zijn hun argumenten om al dan niet pleegzorg te beslissen? Hoe gebeurt de motivering inhoudelijk? We denken dat het goed zou zijn dat er een inhoudelijke discussie over zou kunnen worden gevoerd. Maar dan hebben we natuurlijk gegevens nodig, gegevens die vandaag ontbreken. Daarom vragen we uitdrukkelijk dat er een studie gebeurt naar de motivering in die vonnissen en arresten van jeugdrechters of in graad van beroep.

Ten tweede vragen we dat het takenpakket van de diensten wordt uitgebreid met een evaluatie van het pleegzorgtraject na zes maanden in de perspectiefzoekende pleegzorg. Dat past in de verlenging van de perspectiefzoekende pleegzorg, zoals we die opnemen in het decreet.

Een derde element dat ik toch even wil aanhalen, is dat er wordt gevraagd om een inspanning te leveren voor een betere samenwerking tussen de diensten voor pleegzorg en het centrum voor algemeen welzijnswerk (CAW) in het kader van de begeleidende ontmoetingen. Ook dit is van groot belang omdat die ontmoetingen en dat contact met de natuurlijke ouders gemotiveerd worden en vooropstaan waar dit mogelijk is.

Collega's, ik vat samen. In het verleden zijn er al grote inspanningen geleverd voor de pleegzorg. Wij geloven absoluut dat pleegzorg een grote meerwaarde biedt voor kinderen en jongeren wanneer zij niet thuis kunnen verblijven. Met dit voorstel van decreet en voorstel van resolutie versterken we de pleegzorg nog. We breiden de mogelijkheden uit. Zo kunnen we kwetsbare kinderen meer kansen bieden. Daar ben ik zeker van, dat is waar wij voor moeten gaan. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega's, mevrouw Schryvers heeft al een aantal belangrijke aspecten van het voorstel van decreet toegelicht. Ik wil hier een aantal punten die voor ons heel belangrijk zijn voor het voetlicht plaatsen.

Eerst en vooral hebben wij een conceptnota ingediend met een aantal amendementen en verbeteringen die wij zouden willen toevoegen aan het voorstel van decreet zoals het vandaag bestaat. Dat doet, zoals mevrouw Schrijvers heeft gezegd, in algemene termen zijn werk goed. Maar het kan altijd beter. Dus ben ik heel blij dat ik hier vandaag sta om twee grote veranderingen aan te brengen aan het systeem van pleegzorg dat vandaag in Vlaanderen bestaat.

De eerste verandering is dat een jongere die in de pleegzorg zit tot zijn 25e in het pleeggezin kan blijven wonen. Collega's, dat is eigenlijk de evidentie zelf. De gemiddelde leeftijd waarop een jongvolwassene in Vlaanderen het ouderlijke nest verlaat, is 25. De maximale leeftijd tot dewelke je kinderbijslag kunt blijven ontvangen, is 25. Vandaag zorgen we er op een impliciete manier voor dat we kinderen die kwetsbaar zijn en in de pleegzorg zitten, en die bijvoorbeeld bij een pleeggezin worden grootgebracht dat het financieel niet zo breed heeft, sneller dan de andere kinderen in Vlaanderen op straat duwen. Dat is zo omdat je na een bepaalde leeftijd als pleegouder je vergoeding verliest. Dan wordt het veel gemakkelijker voor een pleegkind om alleen te gaan wonen en een leefloon aan te vragen. Dat is financieel veel voordeliger. Daar maken we komaf mee door ervoor te zorgen dat je tot je 25e in je pleeggezin kunt blijven en dat je pleegouders ook tot je 25e de kleine onkostenvergoeding die daarmee gepaard gaat kunnen blijven ontvangen. Dat is een heel goede zaak. Daarmee zorgen we ervoor dat kwetsbare jongvolwassenen op een goede manier groot kunnen worden in de warmte van een gezin. Ik ben daar ontzettend blij mee.

De tweede grote verandering die we aanbrengen, kwam er ook na een vraag die we vorig jaar in onze conceptnota naar voren hebben gebracht: de vraag om de plaatsing tot 13 jaar mogelijk te maken. We hebben daarover in de commissie een heel interessant en open debat gevoerd tussen meerderheid en oppositie.

– Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Collega's, soms moeten we durven kiezen voor kinderen, durven kiezen voor de zekerheid die we aan kinderen kunnen geven. Na een bepaalde tijd, als een kind meer dan een jaar – we hebben de termijn nu opgetrokken – in perspectiefzoekende pleegzorg heeft doorgebracht, moeten we knopen durven doorhakken. In bepaalde situaties – die situaties bestaan – waarin de kinderen niet meer dan een voetnoot zijn in het leven van hun ouders, moeten we durven zeggen: we plaatsen het kind tot zijn dertiende in een pleeggezin. Dan geven we het kind een plek waar het zeker kan zijn dat het zijn wortels kan laten groeien, dat het zijn vleugels kan uitslaan. Dat wil helemaal niet zeggen dat we die ouders aan de kant schuiven. Het blijft altijd een beslissing van de jeugdrechter.

De bezoekenregeling kan zeer uitgebreid of zeer beperkt zijn, gebaseerd op de feitelijke toestand van de ouders en de toestand waarin het kind zich op een bepaald moment bevindt. Een pleegzorgbeslissing van de jeugdrechter blijft. Daar morrelen wij absoluut niet aan met dit voorstel van decreet. Het is een tijdelijke beslissing. Dat wil zeggen dat ouders die bijvoorbeeld vooruitgang boeken op het vlak van een verslaving die ze hebben en opnieuw een aantal zorgtaken voor een kind kunnen opnemen, een eenvoudig verzoek kunnen richten tot de jeugdrechter of dat kind eventueel terug naar huis kan worden georiënteerd.

Het is in het belang van het kind dat we moeten durven kiezen, en met dit voorstel van decreet doen we dat ook. Daarom ben ik daar zo blij mee. Het betekent in heel veel situaties minder stress voor de kinderen. Ik raad iedereen aan om eens te gaan kijken naar een zitting van de jeugdrechtbank hoe dat daar

verloopt. Het betekent minder onnodig werk van sociaal assistenten, van de pleegzorgdienst, maar ook van de sociale dienst van de jeugdrechtbank, van de rechters zelf, voor een beslissing waarvan iedereen vaak al op voorhand weet hoe die zal uitdraaien.

Collega's, een derde en laatste element dat ik voor het voetlicht wil plaatsen, is dat we het ook mogelijk maken om verschillende pleeggezinnen opvang te laten bieden voor een pleegkind. Dat betekent dat we pleegzorg ook opentrekken voor kinderen met een heel complexe zorgnood, bijvoorbeeld voor kinderen met een handicap, waarvan het in sommige gevallen niet zo eenvoudig is om als pleeggezin daar 24 uur en 7 dagen voor te zorgen.

Met de regeling die we hier nu vandaag goedkeuren, zorgen we ervoor dat een kind in de week kan worden opgevangen bij een pleeggezin en in het weekend bij een ander pleeggezin. Op die manier delen we de zorg voor elkaar en wordt die zorg ook voor iedereen houdbaar en behapbaar. Dat is iets waar we trots op kunnen zijn. Tot hier het voorstel van decreet.

Voor het voorstel van resolutie vertrekken we ook vanuit de vaststelling dat pleegzorg vandaag goed werkt. Na zes maanden moet er wel een evaluatie komen van perspectiefzoekende pleegzorg die we naar een jaar hebben gebracht. We zorgen ervoor dat er nieuwe samenwerkingsovereenkomsten komen tussen OPZ Geel (Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum) en de dienst pleegzorg Antwerpen. We blijven inzetten op een aantal kwaliteitstrajecten en op de samenwerking tussen de CAW's en de pleegzorgdiensten. Zeker in geval van begeleide bezoeken is het niet altijd duidelijk wiens verantwoordelijkheid dat is. Dat klaren we uit. We vragen ook heel uitdrukkelijk om oog te blijven hebben voor de rol van de ouders in dit hele verhaal.

Het laatste belangrijke element in deze zaak is dat we voor het eerst een onderzoek zullen doen naar de beslissingen die jeugdrechters nemen. Waarom zeggen ze dat in een bepaald geval een plaatsing voor een jaar van toepassing is, of drie jaar of, zoals nu mogelijk wordt, dertien jaar? Welke motivering hanteren ze? Zijn er regionale verschillen? Die gegevens zijn vandaag niet voorhanden. Ze zijn belangrijk voor een overheid om het beleid eventueel bij te sturen.

Vandaag zetten we een heel belangrijke stap. Voor al die kinderen die vandaag op de wachtlijst staan voor zorg in een gezin, voor al die kinderen die vandaag in een pleeggezin opgroeien, veranderen we iets wezenlijks, en daar ben ik, samen met u, heel fier op. Dank u wel. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, collega's, het evaluatierapport en de conceptnota van collega Schryvers en de hoorzittingen hebben inspiratie geboden, maar hebben ook een aantal werkpunten blootgelegd waar we met dit voorstel van decreet en dit voorstel van resolutie aan willen verhelpen.

De krachtlijnen zijn al aangehaald door collega's Schryvers en Parys, maar sta me toe om enkele elementen uit te lichten die voor onze fractie – en ook voor collega Taelman als mede-indiener, die vandaag verontschuldigd is – belangrijke aandachtspunten waren. Ten eerste is uit de hoorzittingen en de contacten met pleegouders gebleken dat zij vaak worstelen met vragen en twijfels die ze niet durven te uiten bij de dienst voor pleegzorg. Dat was een heel belangrijk signaal. Elke ouder worstelt met vragen en zorgen bij de opvoeding, maar als het gaat over andermans kind en vaak ook over kinderen die al een en ander hebben meegemaakt, dan heeft die pleegouder uiteraard ook nood aan een toetssteen. Het is essentieel dat hij daarover in gesprek kan gaan, maar dat hij dat ook durft te doen met de dienst pleegzorg, zonder te vrezen dat men net door die vraag te

stellen, de indruk wekt dat men die rol als pleegouder niet goed of niet graag zou vervullen. Die diensten moeten dus waken over het welzijn van de kinderen, maar ze moeten ook een goede ondersteuner zijn van pleegouders gedurende de duur van de pleegplaatsing.

Er was ook bezorgdheid over het aspect matching. We weten dat door een tekort aan plaatsen binnen de bijzondere jeugdzorg en de focus op de zoektocht naar pleegouders om kinderen op te vangen, dit aspect op de achtergrond dreigde te raken. Het spreekt nochtans voor zich dat matching een belangrijke sleutel is voor een geslaagde pleegplaatsing. In het voorstel van resolutie vragen we dan ook om dat aspect zeker te bewaken. De toegenomen kwantiteit mag de kwaliteit niet ondergraven. Dat moet voor iedereen ook duidelijk zijn.

Ook de positie van de natuurlijke ouder beroerde ons allen. Het is hier al aangehaald. We zijn ons terdege bewust van de spanningsvelden die bij een pleegplaatsing bestaan. Die relaties zijn niet altijd de gemakkelijkste, maar we vragen toch zeker de nodige aandacht voor de natuurlijke ouder en diens positie in de pleegplaatsing.

Een vierde werkpunt was de communicatie. Pleegkinderen worstelen vaak met heel wat vragen, over de reden van de plaatsing, waarom werd gekozen voor pleegplaatsing en niet voor een andere oplossing. Het correct bijhouden van de dossiers en het goed motiveren van de beslissingen, dat moet aan die pleegkinderen antwoorden kunnen bieden, ook als ze zich die vragen pas op latere leeftijd stellen.

Vandaag bieden we geen oplossing voor de nood aan permanentie. Diensten voor pleegzorg bieden ondersteuning aan pleeggezinnen die vrijwillig het engagement aangaan om kinderen op te vangen. Dat is geen engagement van 9 tot 5, maar een engagement 24 op 24, 7 op 7. De discussie over die permanentie zullen we in de toekomst hoe dan ook nog moeten voeren, temeer aangezien het aantal pleegplaatsingen in de toekomst verder zal toenemen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, we hebben in de commissie een debat gehad en ik denk dat we gewoon naar het verslag kunnen verwijzen voor bepaalde zaken, maar ik merk dat we hier vandaag toch een aantal zaken herhalen. Ik zal niet alles herhalen wat we gezegd hebben. Ik vind wel dat er al een aantal zinvolle dingen gezegd zijn, waar ik me graag ook gewoon bij wil aansluiten. De positieve zaken die in dit voorstel van decreet en in dit voorstel van resolutie staan, daar sluit ik me bij aan. Ik dank de indieners voor hun initiatief. Ik denk dat hier stappen vooruit worden gezet.

U zult straks merken dat we ons met Groen toch zullen onthouden op deze twee elementen. Dat is voor alle duidelijkheid absoluut niet omdat we tegen de stappen zijn die hier gezet worden, maar omdat we een aantal heel belangrijke zaken missen, zaken die we in de hoorzittingen hadden gehoord en die we eigenlijk nog graag mee hadden opgenomen.

Het gaat er ten eerste om dat als jongeren in de pleegzorg wisselen, dat op scharniermomenten gebeurt, dus niet op vaste data, maar echt gericht naar scharniermomenten. Ik weet dat in de discussie in de commissie naar voren is gekomen dat dat kan en dat dat de bedoeling is, maar dat is iets wat voor ons heel expliciet had moeten worden gemaakt, zodat de jeugdrechters dat echt als richtlijn meekrijgen, zonder dat dat absoluut bindend moet zijn, maar dat ze goed weten: dit is de vraag van de wetgevende macht en dat willen wij ook zo goed mogelijk nakomen.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Een ander element is dat pleegzorg en armoede zaken zijn die je echt niet uiteen kunt halen. Een heel fundamentele armoedevisie is belangrijk in pleegzorg. Dat is niet iets waar je ook rekening mee moet houden zoals andere factoren, dat is iets dat heel inherent en heel onderbouwd is. Daarom hadden we daar graag een uitdieping van gezien, net op dat element.

Er zijn ook nog andere zaken, zoals het versterken van de diensten, de combinaties met andere zorgvormen die mogelijk moeten worden gemaakt enzovoort. Dat zijn een aantal zaken die volgens ons het voorstel van resolutie en het voorstel van decreet nog beter hadden kunnen maken. Daarom zullen we ons onthouden, maar die onthouding is dus absoluut geen tegenstem. Hier worden vandaag goede stappen vooruitgezet.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Ik kan heel kort zijn, maar ik licht toch graag even het stemgedrag van sp.a straks toe.

In de commissie heb ik uitgebreid van gedachten gewisseld met de leden van de meerderheid. Er waren een paar bezorgdheden bij sp.a omtrent de aanpassingen. Tegelijk is er ook veel enthousiasme omtrent die aanpassingen. Ik heb begrepen uit de antwoorden van de collega's, nu ook weer uit hetgeen mevrouw Schryvers hier vooraan heeft gebracht, dat de pleegplaatsingen tot 13 jaar zeker met de nodige omzichtigheid zouden gebeuren, dat het niet gaat om een standaardmaatregel, maar om iets wat in uitzonderlijke en weloverwogen omstandigheden zou gaan gebeuren. Wij begrijpen dat er omstandigheden kunnen zijn waarin een dergelijke beslissing rust geeft aan kinderen en dat een dergelijke beslissing zinvol kan zijn.

Ik heb dan ook beloofd na de commissie verder na te denken en met een aantal mensen te overleggen hieromtrent om die twijfel en ongerustheid wat weg te nemen. Dat is ook gelukt. De sp.a-fractie zal voor stemmen, nadat zij zich in de commissie heeft onthouden. Ik vond het eigenlijk erg prettig om de tijd te krijgen erover na te denken en ook door de leden van de meerderheid daarin gerustgesteld te zijn.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik wil heel kort mijn appreciatie uitdrukken voor het eerlijk en heel transparant denkproces dat mevrouw Van den Bossche hier vandaag uitlegt. Ik vind ook, voorzitter, dat het debat dat wij in de commissie daarover hebben gevoerd, een van de betere en meest interessante debatten is die ik zelf al heb mogen meemaken. We hebben namelijk echt, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, van gedachten gewisseld. Ik wil dan ook mijn appreciatie uitdrukken voor het feit dat we in de politiek al eens kunnen twijfelen, nadenken en dan tot een beslissing komen. Ik vind het dus bijzonder knap dat mevrouw Van den Bossche dat ook heeft gedaan. Ik ben blij dat ze dit voorstel van decreet en dit voorstel van resolutie ook zal steunen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Het viel mij op dat er niet op alle banken geapplaudisseerd werd. *(Applaus bij de meerderheid, sp.a en Groen)*

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1428/3)

– *De artikelen 1 tot en met 7 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het voorstel van decreet en over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen – 1430 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende interlandelijke adoptie – 1431 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen en het voorstel van resolutie van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende interlandelijke adoptie.

Ik stel voor om de algemene bespreking van het voorstel van decreet en de bespreking van het voorstel van resolutie samen te voegen tot één bespreking. Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, collega's, ik weet dat de tijd al wat gevorderd is. Maar toch vind ik het nodig om een aantal zaken hier nogmaals weer te geven, omdat hier toch een groot proces aan is voorafgegaan en omdat we toch wel een aantal elementaire zaken wijzigen aan het decreet van 2012 en een aantal belangrijke zaken in een resolutie vragen.

Sedert het decreet van 2012 op de interlandelijke adoptie wijzigde de context van interlandelijke adoptie immers heel sterk. Het aantal adopties ligt aanzienlijk lager dan een aantal jaren geleden. Er zijn diverse kanalen waarbinnen jaarlijks slechts enkele adopties worden gerealiseerd. Bovendien kwamen een aantal kanalen in opspraak, met schorsing en stopzetting tot gevolg. Dat is hier al meermaals ter sprake gekomen, onder andere in heel wat actuele vragen.

De nood aan een nieuw kader om zo veel mogelijk onzekerheden en misbruiken te vermijden, drong zich steeds meer op. Het voorliggend voorstel van decreet en voorstel van resolutie bieden hier een antwoord op. Ze zijn het sluitstuk van een

reeks hoorzittingen die in het voorjaar van 2016 werden georganiseerd naar aanleiding van de conceptnota die ik daarover had ingediend.

Een eerste concrete maatregel die is opgenomen in het voorstel van decreet, is het komen tot één dienst voor maatschappelijk onderzoek. Eén dienst werkt efficiënter, bevordert expertiseopbouw en beoordeelt alle kandidaat-adoptanten op eenzelfde manier. Dat was in het verleden niet altijd het geval, zo wezen toch heel wat cijfers uit.

Een tweede maatregel betreft de evolutie naar het behoud van de wacht-anciënniteit. Tijdens de hoorzittingen uitten verschillende kandidaat-adoptanten hun ongenoegen over het feit dat wanneer een kanaal om welke reden dan ook stilvalt, wordt afgesloten of geschorst, men wel kan overstappen naar een ander kanaal, dus een andere wachtlijst, maar dat men terug achteraan op de lijst komt.

We weten allemaal dat adoptieprocedures lang kunnen duren en dit brengt begrijpelijkerwijs veel frustratie met zich mee. Daarom is uitdrukkelijk opgenomen dat wanneer een kanaal wordt geschorst of gesloten, of als niet-actief wordt beschouwd, de Vlaamse Regering de rechtsgevolgen bepaalt voor de kandidaat-adoptanten met respect voor hun anciënniteit. Men kan niet zonder meer stellen dat er dan de facto een overstap is of dat men met een volwaardige centrale wachtlijst wil werken omdat bepaalde herkomstlanden ook werken met een centrale wachtlijst. Dat moet kanaal per kanaal worden bekeken. Rekening houden met de anciënniteit is voor ons echter evident. Wij vragen de Vlaamse Regering dit verder uit te werken.

Vanaf de leeftijd van 12 jaar heeft een geadopteerde recht op inzage in zijn adoptiedossier. Voor interlandelijke adoptie moet de geadopteerde zijn verzoek richten aan het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA); voor binnenlandse adoptie is dan weer de adoptiedienst het aanspreekpunt. We stemmen deze bepalingen op elkaar af zodat inzage in een dossier voortaan zowel bij het VCA als bij de adoptiedienst kan.

Adoptie vraagt emotioneel veel van zowel kandidaat-adoptanten als adoptiekinderen. We voorzien daarom heel bewust in psychologische bijstand die kan worden aangeboden in elke fase van het adoptieproces. Die taak wordt toegevoegd aan de adoptiediensten.

Na adoptie van een kind is er nazorg, naast ondersteuning en hulpverlening als dat nodig is. Adoptieouders kloppen daarvoor niet altijd graag aan bij de adoptiediensten. Daarom krijgt ook het Steunpunt Adoptie de taak om nazorg te bieden. Deze taak wordt echter niet weggenomen van de adoptiediensten zelf: zij blijven immers dossierbeheerders.

Diensten voor interlandelijke adoptie kampen regelmatig met een aantal vragen. Het profiel van kinderen die ter adoptie worden voorgesteld, is sterk gewijzigd. Tot welke leeftijd kan een kind geadopteerd worden? Wat met kinderen met speciale zorgnoden? Zij hebben vaak behoefte aan een forum om dergelijke vragen te stellen en ethische verantwoording te zoeken. Om die ethische reflex te faciliteren, zorgt het voorstel van decreet ervoor dat het raadgevend comité bij het VCA ethische reflecties kan uitbrengen over algemene vragen over interlandelijke adoptie. Aan dat raadgevend comité voegen we daarom ook een ethicus toe.

Naast deze concrete voorstellen tot wijziging van de regelgeving, richten de meerderheidspartijen een aantal vragen aan de Vlaamse Regering die ertoe moeten leiden de procedures omtrent interlandelijke adoptie te vereenvoudigen door enerzijds een betere afstemming tussen het Vlaamse en het federale niveau en anderzijds meer garanties in te bouwen wat de middelen betreft die de kandidaat-adoptanten betalen voor projectsteun.

Die projectsteun gaat, afhankelijk van het kanaal, naar de overheid in het herkomstland of rechtstreeks naar een weeshuis of andere projecten in het land van herkomst die bijdragen aan de doelstelling van het Verdrag van Den Haag om voor een kind dat niet thuis kan opgroeien, zo veel mogelijk naar een oplossing te zoeken in het eigen land.

Er is op vandaag echter veel te weinig transparantie met betrekking tot de projectsteun. Het is niet duidelijk of de projectsteun die door kandidaat-adoptanten wordt betaald, daadwerkelijk voor de genoemde doeleinden wordt gebruikt. Het gaat vaak over toch wel aanzienlijke bedragen. Soms zelfs leidt het betalen van projectsteun tot een opbod dat dreigt uit te monden in het belonen van de hoogst biedende. Dat neigt sterk naar kinderhandel, en daaraan willen we zeker niet, nooit, participeren.

Uiteraard – en dat beseffen we heel goed – kunnen de regelgeving en werking in de herkomstlanden moeilijk vergeleken worden met wat hier in eigen land gebeurt. Eisen stellen is daarom niet makkelijk, maar dat weerhoudt Vlaanderen er niet van het voortouw te kunnen nemen om een internationaal fonds op te richten waarin de gelden voor projectsteun kunnen worden verzameld om van daaruit verdeeld te worden. Het lijkt ons goed dat dit fonds beheerd zou worden door Ontwikkelingssamenwerking. We vragen met aandrang deze mogelijkheid te onderzoeken en hiervoor een internationaal draagvlak te zoeken. Bijkomend zouden de stortingen in dat fonds, analoog aan andere giften voor goede doelen, in aanmerking kunnen komen voor fiscale aftrek. Dat is allicht in één beweging te realiseren.

We benadrukken ook het belang van een goede samenwerking tussen het federale en het regionale niveau. Het vervolledigen van adoptieprocedures en het uitspreken van adopties vereist immers betrokkenheid van beide. Overleg moet tot goede afspraken leiden die in het belang zijn van adoptieouders en adoptiekinderen die als eersten met de gevolgen van onderlinge problemen geconfronteerd worden.

Alle adoptiediensten hebben in de herkomstlanden contactpersonen. Het zijn mensen die daar de begeleiding opnemen voor de kandidaat-adoptanten, die de contacten met weeshuizen onderhouden en ook meegaan met kandidaat-adoptanten naar de rechtbankzittingen. Hun betrouwbaarheid is elementair om een adoptie correct te laten verlopen, om er zeker van te zijn dat de kinderen adoptabel zijn. De betrouwbaarheid van contactpersonen controleren vanuit Vlaanderen en België blijft een moeilijke taak. Voor ons als indieners is dat een taak voor de ambassades en de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken. Zij verblijven in de herkomstlanden en hebben meer mogelijkheden en middelen om de betrouwbaarheid van contactpersonen te verifiëren.

Het gebeurt in een adoptieprocedure dat er zich onvoorziene situaties voordoen. In zo'n geval is het van groot belang dat kandidaat-adoptanten weten waar ze aan toe zijn en waar ze terecht kunnen. We vragen aan het VCA om een communicatietraject uit te zetten met kandidaat-adoptanten.

Tot slot is er tijdens de hoorzittingen uitvoerig gediscussieerd over het al dan niet overschakelen van drie diensten voor interlandelijke adoptie naar één dienst. Gezien de drie bestaande diensten nu een beperkt aantal dossiers hebben, elk hun eigen kanalen beheren en werken met een beperkte equipe, zou één dienst zeker efficiënter kunnen zijn. Begeleiding en nazorg van kandidaat-adoptanten zou eenvormiger kunnen gebeuren, expertise zou gebundeld kunnen worden en kandidaat-adoptieouders zouden meer kansen krijgen om te adopteren, omdat de verschillende kanalen beheerd zouden worden door één dienst. Eén dienst voor interlandelijke adoptie is als meest optimale situatie daarom ook opgenomen in de conceptnota. In

de voorstellen van decreet en resolutie is er echter niet voor gekozen om slechts één dienst te kunnen erkennen. Wel geven we aan dat samenwerking tussen de diensten, met de steun van Vlaanderen, belangrijk is. Op die manier leren de diensten elkaar beter kennen en kan er toch stilaan gekomen worden tot expertisen en krachtenbundeling. Dat we niet gaan naar één dienst, heeft natuurlijk ook veel te maken met de homologatie van de erkenningen vanuit de herkomstlanden, met de accreditaties. We willen die niet in het gedrang brengen.

Samengevat willen we met dit voorstel van decreet en dit voorstel van resolutie meer garanties en meer zekerheden inbouwen omtrent adopteerbaarheid, betrouwbaarheid van de contactpersonen, wachtlijsten, het verloop van de adoptieprocedure, inzet van middelen, expertise, begeleiding en nazorg doorheen het adoptieproces.

Wanneer in het herkomstland van een kind geen oplossing kan worden geboden voor een kind, kan adoptie nog altijd een oplossing zijn. Er zijn gezinnen die hun huis en hart willen openzetten om die kinderen een goede en warme thuis te geven. De emotionaliteit van dit gegeven voor alle betrokkenen mag niet verzwaard worden door onzekerheden en moeilijkheden. Collega's, met de voorliggende voorstellen willen we die onzekerheden en moeilijkheden in het proces zoveel mogelijk beperken en garanties inbouwen met betrekking tot het respecteren van de rechten van de kinderen waarover het gaat.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, collega's, het is vandaag ook een belangrijke dag voor interlandelijke adoptie. Het is belangrijk om in dit debat het volgende mee te geven. Als ik hier sta, dan is dat met enige vorm van bescheidenheid. Waarom moeten we bescheiden zijn, collega's? Dat is eerst en vooral omdat wij heel veel hoorzittingen hebben gehouden over deze problematiek. Wat nu voorligt in het voorstel van decreet en het voorstel van resolutie zijn allemaal problemen die de voorbije twee tot drie jaar zijn opgedoken en die we proberen op te lossen.

Maar we moeten bescheiden blijven. De oplossing die voorligt, is een oplossing die niet perfect is. Waarom is die niet perfect? Dat heeft te maken met de structuur van ons land, met het feit dat er twee verschillende niveaus bevoegd zijn voor adoptie en dat we moeite hebben om tot een coherent adoptiebeleid te komen. Maar we doen vandaag wat we kunnen en daar moeten we fier op zijn.

In heel het debat vergeten we soms dat we op zoek zijn naar een gezin voor een kind, en niet naar een kind voor een gezin of voor kandidaat-adoptieouders. Dat is toch wel heel belangrijk om voor ogen te houden wanneer we dit voorstel van decreet en dit voorstel van resolutie goedkeuren. Dus, collega's, we regelen wat we kunnen, maar we weten dat we samenwerken met ontwikkelingslanden die een andere visie hebben en een ander systeem om hun land te besturen dan wij.

We moeten ons ook bewust zijn van het feit dat het vaak misloopt en dat dat vaak niets te maken heeft met de regels die slecht zijn, maar met mensen die geen zin hebben om met elkaar samen te werken. Daar sta je als wetgever vaak machteloos tegenover.

Wat doen we met het voorstel van resolutie en het voorstel van decreet die vandaag voorliggen? We maken de procedure eenvoudiger. We proberen garanties in te bouwen voor projectsteun. Dat is een punt dat collega Schryvers terecht op de agenda heeft gezet. We proberen te werken aan een internationaal draagvlak vanuit Vlaanderen. Dat is een mooie ambitie. We vragen een betere samenwerking tussen die verschillende beleidsniveaus die vandaag in ons land rond adoptie werken. Wat er twee zomers geleden in Oeganda is gebeurd met

adoptiekinderen en kandidaat-adoptieouders die vastzaten, niet omdat er een probleem was in Oeganda maar omdat er een probleem was in België tussen de twee verschillende niveaus, dat wil ik nooit meer zien gebeuren.

We hebben nood aan een draaiboek. Wat er in Ethiopië is gebeurd, is dat veel ouders vandaag wel weten hoe de vork aan de steel zit, maar heel lang moeten wachten. Wij willen dat ouders altijd in volledige transparantie de waarheid wordt verteld, ook al is die waarheid misschien hard en is het misschien een waarheid die ze niet graag horen. Er is niets erger dan de waarheid niet kennen als je als kandidaat-adoptieouder zit te wachten op een kind.

We gaan proberen meer controle uit te voeren op de contactpersonen. Collega Schryvers heeft het er daarjuist over gehad. Het voorbeeld van Sri Lanka van een aantal maanden geleden laat duidelijk zien dat daar nood aan is. Eenvormigheid van de wachtlijsten: we zorgen ervoor dat je niet helemaal achteraan opnieuw moet gaan aanschuiven als er iets gebeurt in het land waarvoor jij op de wachtlijst staat en je dus naar een ander land of een andere wachtlijst moet gaan, zoals met Costa Rica is gebeurd. We zorgen er ook voor dat de drie minuscule adoptiediensten, collega's – want dat moeten we ook eerlijk durven zeggen, die nog maar een heel klein aantal adopties per jaar realiseren – beter met elkaar gaan samenwerken. Want hoe kun je van diensten met twee vte's in dienst verwachten dat zij een goede voortrajectzorg doen, een goede nazorg, een goede matching, een goed kanaalonderzoek? Dat is bijna het onmogelijke vragen.

In het voorstel van decreet leggen we wel een duidelijke rationalisering op: we gaan van drie diensten maatschappelijk onderzoek naar een. We zetten dus de stap naar een centrale wachtlijst. We gaan voor absolute transparantie en we zorgen ervoor dat er niet alleen nazorg is, maar dat er ook tijdens het wachten, dat vaak heel lang kan duren, zorg wordt geboden aan de kandidaat-adoptieouders.

Alles te samen zetten we hier vandaag een stap vooruit. Het is een incomplete stap, maar wel een stap in de goede richting. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, collega's, onze fractie is uiteraard ook bijzonder tevreden dat het voorstel van decreet en het voorstel van resolutie vandaag ter goedkeuring kunnen worden voorgelegd. Ik heb zeker niet de betrachting om alles te herhalen wat hier al is gezegd door de collega's en wat ook reeds grondig werd besproken in de diverse commissiezittingen. Ik heb toch een aantal specifieke elementen die ik graag even wil belichten.

Eerst wil ik het hebben over de nazorg. Uit de hoorzittingen is gebleken dat het voor adoptieouders en adoptiekinderen niet altijd evident is om aan te kloppen bij die adoptiediensten. Adoptiekinderen hebben er vaak geen band mee en adoptieouders vrezen dat het een mogelijke negatieve impact zou kunnen hebben op hun positie. Vandaar dat onze fractie hier een belangrijke rol ziet weggelegd voor de reguliere welzijns- en gezondheidsdiensten. Uiteraard moeten we erover waken dat die de nodige kennis hebben van de problematieken eigen aan adoptie. Vandaar dat we ook aan het Steunpunt Adoptie de opdracht geven om een netwerk op te zetten van adoptiesensitieve, algemene en gespecialiseerde gezondheids- en welzijnsdiensten. Het spreekt voor zich dat wie een beroep wil doen op de adoptiediensten, dit uiteraard nog altijd kan blijven doen.

Bij die nazorg is het ook heel belangrijk om lotgenoten te betrekken. Contacten met lotgenoten kunnen heel verhelderend zijn, maar ook vooral helend. Beseffen dat men er niet alleen voorstaat, dat men erover kan praten, kan een belangrijke bijdrage zijn tot het vinden van de juiste begeleiding of hulp.

Wat hebben de hoorzittingen ons ook geleerd? Wat het betekent als kandidaat-adoptant op een wachtlijst te staan en dan te moeten horen dat het kanaal wordt gesloten of voorlopig of tijdelijk wordt opgeschort. Los van de emotionele klap omdat men toch afscheid moeten nemen van een kanaal en vaak ook al van een kind dat een gezicht heeft gekregen, betekent dit in heel wat gevallen dat de hele procedure opnieuw moet worden overgedaan bij een andere adoptiedienst en dat men opnieuw achteraan op de wachtlijst komt met wellicht een jarenlange wachttijd. Met dit voorstel van decreet leggen we dan ook de basis om tot een oplossing te komen wat betreft de plaats op een wachtlijst. We beseffen dat het een hele moeilijke oefening zal zijn, een evenwichtsoefening tussen de rechten van de mensen die op een wachtlijst staan en de kandidaat-adoptanten die moeten inschuiven, maar ik hoop en reken in ieder geval op de Vlaamse Regering om een redelijke oplossing uit te werken.

Een aantal incidenten hebben ons inderdaad geleerd dat we moeten bijsturen in de samenwerking tussen het Vlaamse en het federale niveau. Wij vragen dan ook voldoende overleg, een goede samenwerking en duidelijke afspraken, want conflicten tussen bestuursniveaus waar kandidaat-adoptieouders en kinderen de dupe van zijn, zijn voor onze fractie ook onaanvaardbaar. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1430/3)

– *De artikelen 1 tot en met 15 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het voorstel van decreet en over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het kaderdecreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelings-samenwerking

– 1424 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De reden voor onthouding is daarstraks meegedeeld, als ik me goed herinner, mijnheer Janssens.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de rechtspositie van het personeel van de centra voor volwassenenonderwijs en tot wijziging van het financieringsluik van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs

– 1444 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg

– 1428 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
9 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen – 1430 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Lies Jans, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende de organisatie van pleegzorg – 1429 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord;
9 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet betreffende interlandelijke adoptie – 1431 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
81 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neem het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch tot besluit van het op 7 maart 2018 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de toepassing van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht – 1513 (2017-2018) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
5 leden hebben ja geantwoord;
100 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 14 maart 2018 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 18.53 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Ludo Van Campenhout: ambtsverplichtingen;

Martine Taelman: familieverplichtingen;

Rob Beenders, Guy D'haeseleer, Danielle Godderis-T'Jonck, Yamila Idrissi, Nadia Sminate: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Bart Caron

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt,

Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De

Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Johan Danen, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Johan Danen, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants